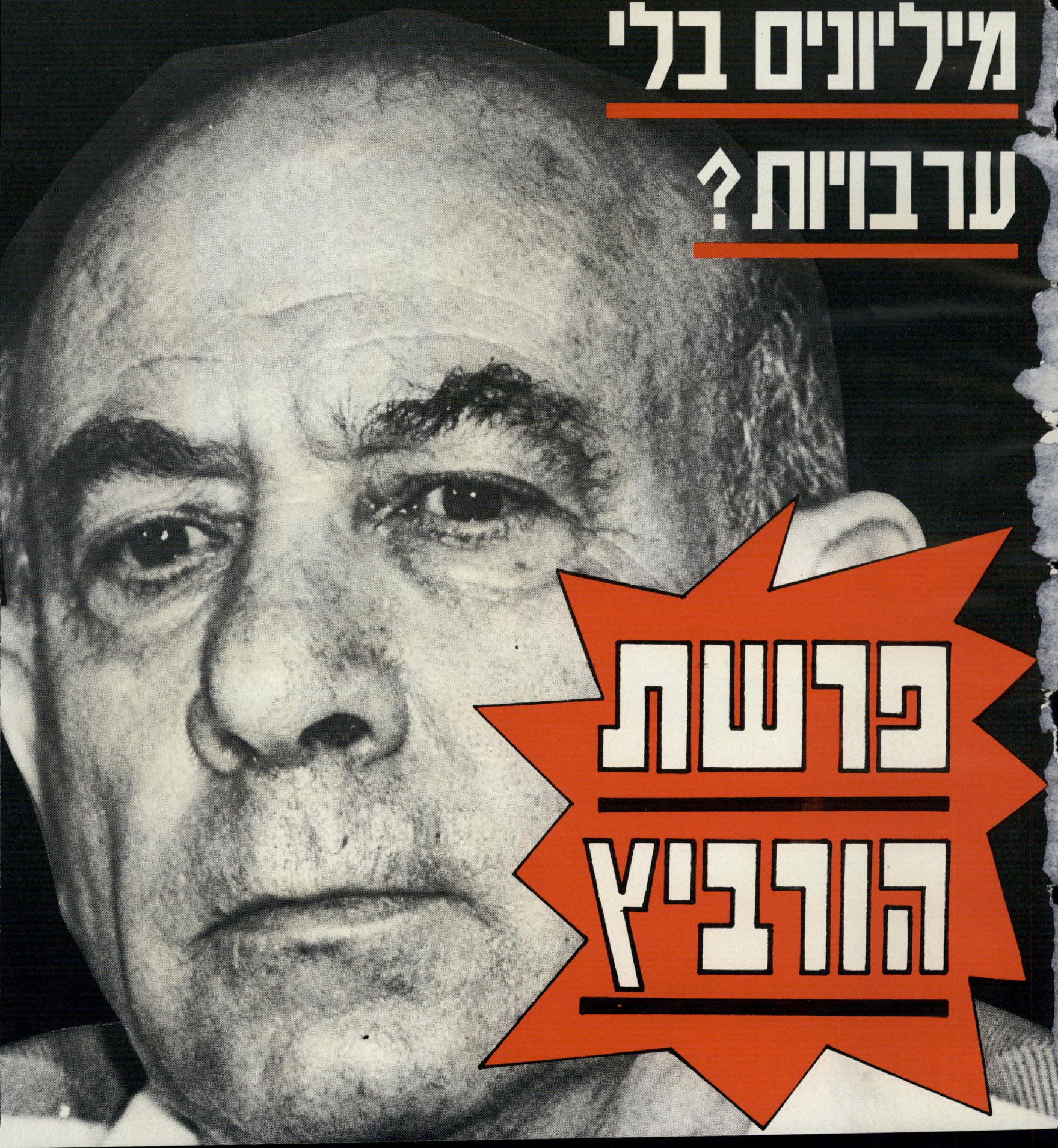

העולם הזה

מדוע קיבלו בני הער עשרות

מיליונים בלי

ערביות?

פרשת

הורביץ

גם אתה לא יכול להבחין...

כשאינן רואים את
הבקבוק, התווית
והשם,
אפשר רק מדבר אחד
להתרשם - הטעם.
מזוג קוקה קולה וכוס
טמפו קולה
ותראה שגם אתה
אינך יכול להבחין*.

טעם ותאמין. טמפו.

* במחקר טעימה מדעיים
שנערכו ע"י מכון המחקר
"טלסקר" נקבע בצורה
מוחלטת כי רוב האוכלוסייה
אינה מסוגלת להבדיל
בין טעם טמפו קולה לטעם
קוקה קולה.

הנפילה של מישפחת הורביץ

יוני ויואב הורביץ קיבלו לפני שבועיים המחאות טובה מחברים. בסכום של ארבעה מיליון. עכשיו הם סיבכו אותם • יגאל הורביץ חתם על ערבות ל-10 מיליון. יחד עם שני בניו. בל"ל, בבקשה לכינוס נכסים. דילגו ביתניים על השר • כבר לפני שמונה שנים התלונן יגאל לביב על השר שניצל את מעמדו לקידום עסקיו - היועץ המישפטי והמישטרה לא עשו דבר.

כתבת השער האחרון:

מיכתבים לאדם

כשהיה גורל-אדם בן 11 חודשים, התחילה אמו, האסירה המפורסמת אורית ארביב, לכתוב למענו יומן. איך קיבלה את הצירים בחדר מס' 1. איך ילדה במירפאה. איך שונאה את כולם. מלבד שרה (שמוליק) אנג'ל. חשבתני שאני נחנקת. הרגשתי שאני תה, אדם שלי, נלחם בפנים לעי זור לי. המיסמך האינטימי של אס לבנה, מהשבוע בהמשכים.

38

הישראלים בשערוני

מיז

שרהמישפטים האמריקאי, אדווין מיו ה-3, הסתגר בשערוריית שוחד וטובות-הנאה. מה ש לא פורסם: העיסקה שבגללה נערכת החקירה נעשתה בכרימאל, ובין המעורבים בפרשה תת אלוף שנוצר מצה"ל, מנהל ליש כתו של שר כושל בירושלים וכמה פושטיררגל תל-אביבנים.

10

בעלי מוותר הרבה יותר!

בראיון מיוחד מספרת מאשה לובלסקי, מוכלית נעמת, על השינוי הפוליטי באירגון הנשים ההס תדרות, על ילדותה כבת כפר בהרצליה, על ה קונפליקטים עם בני העיר בתיכון חדש, על חלד מותיה בעבר ועל שאיפתיה ה יום. בעלי מוותר יותר ממני למ ען הקריירה שלי, היא מתוודה.

16

סמים בדרך לסיאול

יצחק חתואל כבר יודע שהססיר את האולימפיאדה בסיאול. מי שהיה סגן-אלוף-העולם בסיוף, נאשם בעבירות-סמים - אבל זה כלום לעומת הדברים שבהם הוחשד בתחילה. במיכתב מהבאל הוא זועק: אני חף מפשע - אנא עזרו לי!

31

שרה של כל הגדולים

האם היא בריחה? האם היא מוסר לאומי? לאה רביץ: "היא לא חברה ש' לנו. אבל שררהיטחון ואשתי חגגו אצלח את יום-ההולדת שלו. שלמה הילל איפשר לה מסר בה בכנסת. כי זה היה לכבוד ברגוריון, ומ לישבת הנשיא נמסר. היא בסך הכל צלמת. אך דירוביון מצ' טרסת גם לתרגילים של צה"ל.

24

הימים הנוראים

גילויים מאחורי הקלעים על יומת מיכתב הקצינים, שהוליד את שלום עכשיו, ועל כל המתרחש בעור אינספור אירגונים בשמאל החוץ פרלמנטרי. הכל בספר חדש, בשם הימים הנוראים. המחבר, שהחליף את בקבוקהרסס והמברשת ב והפעם האהבה פורחת. מכונת הכתיבה, היה חבר ככולם.

30

הרקדנית והמורה

יהודית אורנשטיין, בעבר רקדנית ובעלת סטודיו, התאהבה במורה שלה כשהיתה בת 12. ביתניים כל אחד מהם עשה קריירה, התחתן והתאלמן. אחרי יותר מ-50 שנה נפגשו שוב - והפעם האהבה פורחת. (בתצלום: באחת מהופעותיה).

30

רחל הארחלת מדווחת:

מנחם בגין מאוד מתרגש: הנכדה איילת בחודש התשיעי. האם יגיח מרחוב צמח? • רפי שאולי עם תווה לוי ועם בתה אלכסנדרה • מדוע מדי קולק לא בא להלוויה של גוגה רגזאן? • שימחה בבית המישפטי: אייה אורנשטיין בדריון. מי האבא? "לא חשוב" • ריז מראש ומיסמך בשם בנה • המועדון היוקרתי של נשים שבעליהן נמלטו לחוץ-לארץ בגלל בעיות כספיים.

34

חלומי של דודו

הנעורים שלי היו כליכך קשים, שגם היום אני מתבייש לספר עליהם. מה שעברתי בילדותי משוט מסמר שיער, מספר תברון דודו הותן. הוא נזכר ביצי אביו, אישיהכספים, הסתגר עם נשים והמישפטה נאלצה לברוח ממקום למקום. חיינו בעוני נורא. תהלים שלי היה שהמקד יהיה מלא.

41

מימון יד-הברזל

בכתב יד עברי נקי וצפוף, על מפית שקופה, הוברח מכלא נפחא מיכתב מרגש. על מה רוגשים האסירים הביטחוניים ועל מה הם שוכתים רעב? לאיזו עוזה הם מצפים מצד הציבור? רפי סויה היה מלאך נאור, וחיים ברלב מצטייר כליברל אמיתי ורחב אופקים - לעומת יד-הברזל הפראית של דוד מימון, המובילה להתפוצצות.

6

שימעון סזיכוס

אין זו דראמה יוונית, אלא טרגדיה מודרנית - כי שימעון פרס לא נענש עליודי האלים. גורלו המר נובע מאופיו שלו עצמו. אחרי רעיון הור עידה הבינלאומית שלו, נראה מצבו גרוע משר היה לפני כן, וסוליטיקאים בעולם מתחילים לג לות קוצר-רוח: הנה איש שמבלבל את המוח, עושה הרבה רעש, ובסוף מתברר שגם בממד שלתו שלו אין לו תמיכה. אבל פרס, כמו סזיכוס, מתחיל לגלגל שוב את האבן אל ראש ההר.

7

דף חדש האמת העירומה

דוד פוגל בשימלתה של רחל לסמירנסטיות? 15 שנה כאסיוודה בחיוו של סוסר? תופעה משונה של מבקר המחליף אורך בערך ומבקש להטביע את הכל במימיו - כולל האמת העירומה. כל מה שרצית לדעת ולא בראי שתי דע על המחלוקת האויביקטיביות כביכול בספרות העברית.

26

להבות ב"ב"ר ו"

טרגדיה בבית-המרוח: לאה עזיאל נזכרת כיצד היה חבר התל-אביבי שלה, בר 51, כימיו הטובים, "מקום על רמה". מועדון-החשפנות הראשון בעיר הוצת, והיא נותרה בחוסר כלי המקום לא היה מבוסס. "לא נשאר לי עוד כשביל מה לחיות!" היא מקוננת.

36

19	קולנוע - תדריך לירושלים
20	זה וגם זה - בחיתולים
	לילות ישראל - השוטרת של המשוררים
22	דף חדש - הכתם הנכון
26	תשבץ - יוצא מחור
28	אתה והשקל - עודפי שומן
32	הורוסקים - כמו שחנת-רוח
33	רחל מרחלת - על כל העולם
34	שידור - שדיים בעברית בלבד
40	עצם העניין - משולש הפוך
41	חור ברשת - ספורט אתמול
42	

מיו (מיו), 1.6.87. תומרקין מדוע הוא מבזבז את זמנו על שינאה? הרי הוא מסכים להשגתו של עמוס עוז. עובדה, תומרקין יוצא בסך הכל נגר הפוזה - פוזמאל (פוזה זו מחלה אותי לגמרי).

מה יש, התתן יפה מדי? תומרקין אינו סוכל שמישהו מלבדו צורך ואומר את זה בהגיון ורחמנא ליצלן, בהדרג זה מקנה לתומרקין זכות להשתמש בכל השיטות הפופוליסטיות שנגרן הוא יצא באיוו זכות הוא עושה הכללות כמו, למשל, אין אפשרות של היברות ליברלית עם הברונות החדשה, המעריצה פופוליון" או "אלה (קרי: יצאי עדות המיורח) היוו את חומרה-גלם לאספסוף הכיכרות" או "אפשר לקשקש בחוגי בית על קופסה שחורה. יש נשים שתתפעלנה מן המנחם ומן הקופסה".

מה הלעג הזה לנשים כקבוצה? מה הלעג הזה לברונות החדשה? שתומרקין מתאר אותה כ"יחשבי עצים" על-פי האבולוציה של ררוויין ותומרקין מדבר בשם הליברליות והשוויין במקום לשמוח שהרעיונות אליהם הוא הטיפ תופסים תנופה, הוא מתחיל לצעוק שלקחו לו את הבלעדיות עליהם. לפעמים אני תודה מאיזה כיוון אני שומעת את פעמי הפאשיזם". מרים איתן, ירושלים.

סיבנים של הכוכבים

על מסקנות ועדות פולארד (נקמתו של אבן). העולם הזה 1.6.87. מדוע לא אור מרכז מפלגת-העבודה עוז ובמקום להלכין את פניו של אבא אבן ברבים, הדיח את הצמד פרסרדין ובהר בהנהגה חדשה, שאולי-אולי היתה יכולה להבטיח עתיד יותר טוב למפלגה (ואולי-אולי גם למדינה).

זה שבשורה השניה של מפלגת-העבודה אין סוככים, זה לא אומר כלום. סיבנים של הכוכבים שום מתחילים לזרוח כאשר שמים אותה למעלה. מי, למשל, שמע, בשנת 1927, על יורד ניקא-ראגואאי אחר, ששימש מנהל-מכירות בחברת נפט מכסיקאית, אחר אוגוסטו צואר סאנדרינו? אבל כאשר סאנדרינו שב לארצו ממכסיקו והצי סרף למורדים בשילטון הרודני, היה שמו לאגדה (עוד בסרט נצפה, בשנת 1934, בדרוכו לביתו ממסיכת-הפיוס עם אנשי סומווה) וכל השאר זה כבר היסטוריה. רמי עפרון, פתח-תיקווה.

קסינג'ר נגד הצאנס

עוד על רעיון הוועידה הבינלאומית (לא סחורה). העולם הזה 29.4.87. ואילך).

הליכוד השתמש בהצעתו של הנרי קסינג'ר, בגנות רעיון הוועידה הבינלאומית, לחיזוק עמדתו של הליכוד, השוללת מכל וכל עריכת ועידה בינלאומית.

בתור יתרי וצינוני אני מתייחס כולוול רב ל-דעתו זו של קסינג'ר וזאת ממספר טעמים: • קסינג'ר מתנגד לוועידה לא מראגתו למדינת ישראל אלא מחששו פן תינתן בכך דריסת-רגל לסובייטים במיזרח התיכון.

• בזמן שכיחן כשרהחוק של ארצות-הברית בא קסינג'ר לישראל עם רעיונות מטוכנים פי אלף מרעיון הוועידה.

• ההודי קסינג'ר חי בנחת אלפי קילומטר רים החק מיישראל, בזמן שיהודים חיים כאן על החרב ומאבקים את יקיריהם במילחמות שאפשר למנוע.

למה ניתן צ'אנס לוועידה, ובכך נרע שמיצינו את כל הדרכים לפיתרון הסיכסוך. יוסי בחבוט, יפו.

מאגרות ששתי-הימים

על שמועה שנולדה בקיץ 1967. כאשר פרצה מלחמת ששתי-הימים הייתי בת שבע, וזכורה לי רק האופוריה שהאנשים סביבי היו שרויים בה.

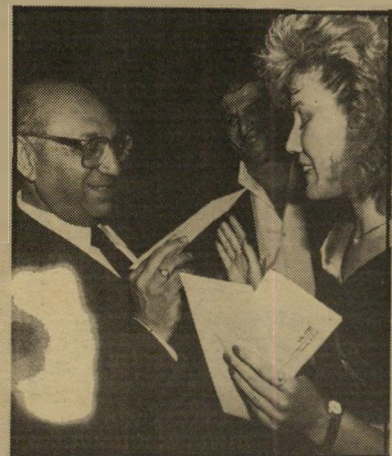
עם השנים נעלמה האופוריה. אבל מטריד אותי סיפור שסופר לי מפי ידיד ערבי, הטוען שזה סיפור ידוע. הוא סיפר לי שאנחנו תתחנו במלחמה בזכותו של שרהמלחמה המצרי ראו, עבד-אליהכים עאמר, אשר רצה לתפוס את מקומו של גמאל עבד-אלנאצר. לכן הדליף עאמר לגורמים ישראליים את כוונתו נאצר לפתוח במלחמה ואת תוכנית המלחמה ומועדו. (המשך בעמוד 4)

קליא יקני

חתונת בתו של אישה עסקים יעקב נימרי (ראה מדור אנשים) היתה בעיצומה, כאשר ניגשה אליו דפנה ברק והגישתה לו מעטפה. רבים מהנוכחים תמחו מה יש במעטפה זו. הנה פיתרון התעלומה.

כאשר יצאה דפנה ברק בפעם האחרונה לראיין את אישה עסקים הסעודי, ערנאן האשוקג'י, ביקש אותה נימרודי להזמין אותו לחתונת בתו. סמדר, עם אייל רינות, האשוקג'י, שהיה שותפו

ברק מגישה את המסר לא בא

המסר של האשוקג'י לא זכר

של נימרודי בעיסוקיה הנשק עם איראן, וגם בעניינים אחרים, השיב להזמנה במסר של איחולים. הוא הפקיד אותו ביד דפנה ברק, וזו מסרה אותו לנימרודי. המסר נכתב על נייריזימיתים של מלון פאריס. נאמר בו: "לידודי יעקב, מיטב האיחולים והאהבה למי שפחתך, ואושר רב למדי". את הכינוי של הבת, מרי, מסרה לו דפנה ברק. אך מעניין שכאותו רגע שכח האשוקג'י גם את שמו הפרטי של נימרודי. כפי שנראה היטב בפתק, הוסיף את השם כרגע האחרון, ככתביו שונה במיקצת.

שני השותפים אינם יכולים לסווע עכשיו לארצות-הברית, מחשש ש יוצאו נגדם צווייזמון עליידי החוקר המיוחד, העוסק בפרשת איראן קונטרס.

אגב, האשוקג'י היה השבוע שוב בחדשות, בקשר עם יצירות-אמנות יקרות-ערך שנגנבו — לטענת הממשלה הפיליפינית הנוכחית — על ידי הרוזן פרדיננד מארקוס. חלק מהיצירות נראו באחרונה ברשותו של האשוקג'י, שהוא ידידו של הרוזן המודר.

דניאלה יקרה

אני בת 17 ומאוהבת במישהו כבר למעלה משנה. הוא מחבב אותי, אבל הוא אמר לחברות שלי שהוא לא יצא איתי, כי אני שמנה. עשיתי כבר 100 דיאטות, ולא הצלחתי. תנסי את הדיאטה ה-101. אבל הפעם תחשבי לפני כל ביש. על הגבר שאת אוהבת. אם זה יצליח לך, יופי. אם זה לא יצליח, לך והתאהבי בגבר שאוהב שמנות. חשובה טובה? בוודאי. היא אופיינית לסיגנונה של דניאלה שמי, שהוא תערובת של שכל ישר והומור. בלי נסיון להצטעצעות. זוהי אחת מ-300 התשובות שנתנה דניאלה לפונים אליה, שהופיעו

דניאלה (עם בנה גיא) לא מקומית

עתה בספר דניאלה יקרה. דניאלה שמי היא אחת התגליות הגדולות של העולם הזה בשנים האחרונות. מדורה בעולם הזה אינו חיקוי לשום מדור קיים בעיתונות, וגם אותו אי-אפשר לחקות. מפני שהוא נובע מאי שיותר של דניאלה עצמה. איך גילינו אותה? בדרך הרגילה. אחת מחברות המערכת אמרה שיש לה חברה, עקרת-בית, המבקשת לכתוב מדור. אמרתי לה להגיד לחברה שלה שתכתוב מדור לדוגמה. היא כתבה. אני קראתי. די היה לי בקריאת כמה שורות כדי לדעת שהנה יש כישרון אותנטי חדש. דניאלה שונאת וולגאריות ופורנוגרפיה. אינה סוגדת לשום אופנה, אינה רצה עם ההמון וצועקת שביגדייזם. ימים להפליא. היא מה שהיא — ובתור שכזאת היא חביבת המערכת, ונרמה לי שהיא גם חביבת הקוראים. ההומור המיוחד שלה מתבטא גם ברבריה ובמעשיה היומיומיים. פעם פסענו בשביל של בית-קברות. אחרי הליוויית אמה של ידידה משותפת. מישהו בא לקראתנו ושאל את דניאלה היכן נמצא גוש מס' כדיוכך. בלי היסוס השיבה דניאלה: "אני מצטערת, אני לא מקומית!"

דניאלה יקרה

(המשך מעמוד 3)
וכך הודרו הישראלים לפתע ליתו גס להפתיע וגם לנצח את לאחר המלחמה הושק עאמר שהוא התאבד קודם שנשפט. פ"ר ראשון

הכל בארבע אותיות

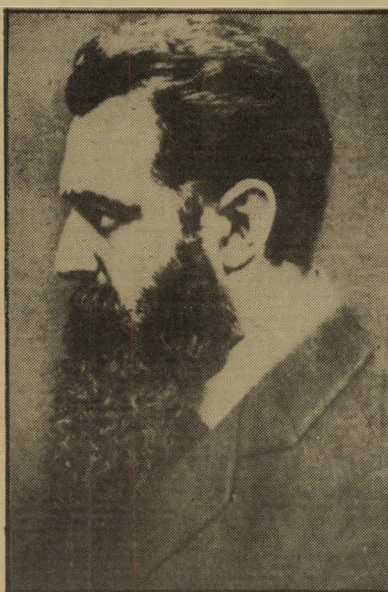
על הטורות בשפת-הים (הפסיקו עם המישחקים!) העולם הזה (10.6.87).

גם לי יש מילה של ארבע אותיות כדי להגדיר בה את הקורא זימן. הגבר הזה (קרוב לוודאי שהוא גברבר), הסבור ש"מי שלא נראית כמו זונה (בבגדים אופנת 1987) לא סובלת מהטרדות!" הוא, פשוט, חלאה.

ורק בגלל הנימוס אני מסתפקת במילה זאת ולא כוחרת במילה קצרה יותר, של שלוש אותיות, המתחילה גם היא בחית (והאות השניה בה היא ריש). חגית גבירצמן, תל-אביב

עשר רבבות פלוס

עוד על גודלן של ערי הארץ (תמ"רורים). העולם הזה 1.6.87 ואילך). מן הראוי היה, בהזדמנות של מוסר הגורל, להוכיח עוד שלוש ערים בארץ, שמיספר תושבי

הרצל (1904) על הקיר

בן-אלישר (1984) מפלסטיק

50 מדינות ארצות-הברית, בה אין ישראלים. לעומת זאת מצויה במדינתנו קהילה גדולה של יוצאי לבנון, סוריה וירדן. והמשמח בדבר הוא שיתוף-הפעולה בין הקה"ל הערבית לקהילה היהודית: שניים מבכירי הרופאים בווידיגיניה, השותפים במירפאה אחת, הם יהודי וירדני; חברת-הביטוח הגדולה במדינה (חברת-הביטוח המיסחרית) היא בבעלותם של פרנק בר, נשיא בית-הכנסת הגדול היכל ישראל, בצ'רלסטון הבירה, ופרד חרדא, כנס של מהגרים מביירות, וגם נציגו בקונגרס, ניק רחאל, הוא כנס של מהגרים לבנוניים.

ד"ר י' ב' קולר, צ'רלסטון, ארצות-הברית

תיסמונת לב קטן

עוד על חולי לב ("מועדון הלבבות", העולם הזה 29.1.87).

אחרי שכבר גילו את תסמונת הראש הקטן, יש, אולי, גם מקום לקב"ות תיסמונת הלב הקטן, במובן הרפואי של המילה. הלא כתוב אצלנו, באיזה מקום: "ליבם של (בני דורות) ראשונים — כפיתחו של אולם; ושל (בני הדורות) האחרונים — כפיתחו של היכל; ואנו (לבבותינו) כמלוא נקב מחט סירקית!" או עם לבבות קטנים כאלה מה הפלא בשכ"י חות הרכה של התקפילל בדרור הזה.

שלמה אברמוביץ, ירושלים

שתי התמונות של אנה מימוני שהופיעו בגיליון האחרון, היו של הצלמת דנה מנוסי.

תשקיף

רומאן ארנס'לוי

בחרות מדברים על שיפור דרמאטי הצפוי בקרוב ביחסים בין המחנות של משה ארנס ודוד לוי. תמיכתו הנלהבת של לוי בהמשך פרויקט ה"לביא" היא ביטוי ראשון לתפנית זו.

המפדל לליכוד?

עסקנים בליכוד בדקו השבוע אצל המפדל אם זו תהיה מובנה לשקול הצטרפות לליכוד, בחטיבה רתית. במפדל רחו רעיון זה כיוולול.

2 ראשי"אש"ף

מאחורי סניורה

לפני שהציע את הצעתו לגבי ההשתתפות בבחירות העירוניות בירושלים, קיבל הנא סניורה עירור מצד שני אישים בכירים מאוד באש"ף: חליל אליזויר ("אבדיגיהאד") והאני אלי חפן. אבדיגיהאד הוא שריהביטחון של אש"ף, והאני אלי חפן הוא היועץ המדיני בכיר של יאסר ערפאת. מכאן ביטחונות העצמי של סניורה, ומכאן גם העובדה שאש"ף התעטף בשתיקה במשך כמה ימים, ולאחר מכן הסתייג מן ההצעה בצורה מתונה ביותר. נראה שקדם לזה ייכוח נוקב בצמרת פת"ח.

רייסר וגדות לשימוע

ביום שני הקרוב יגיע הטיפול בתיקים של הח"כים מיכה רייסר וגידעון גדות, ידידיו של מיכאל אלבין, לשלב מכריע. היועץ המישפטי לממשלה, יוסף חריש, יקיים "שימוע" בארבע עיניים עם פרקליטם של השניים. אמנון גולדנברג.

חשיש מורעל?

שמועה שנפוצה בקרב מעשני החשיש בתל-אביב: במישלוחים האחרונים, המגיי עים מלבנון, התערבב חומר בלתי-מזוהה, כנראה רעיל. תופעות-הלוואי שלו הן באי ביראש, סתירות ובהילות. אחד המשתמשים סנה באופן דיסקרטי למעבדה פרטית, שתבדוק את ההרכב הי כימי של החומר.

פת רוצה הכיסא

של דולצין

גידעון פת בודק את סיכוייו להיבחר ביו"ר הנהלת הסוכנות. במקומו של אריה דולצין. לפי הסכם גח"ל, שמור תפקיד היו"ר לליברלים. אולם אם יסכים בנימין נתניהו, איש-חרות, להתמודד על התפקיד, ייאלצו הליברלים לוותר. לנוכח סיכויי העדיפים של השגריר בארם להביס כל מועמד של המערך.

כהנא מפיץ מיספרים

מאיר כהנא ואנשיו הכינו השבוע את רשימת משתתפי המישלוח לנוראפשט ומיספרי הטלפון שלהם בתיאום.

רשימת הטלפונים שוכפלה והופצה בין בריונים, מתוך כוונה שיטירו את הנוסעים.

משבר בלטמן-לנדאו

פרקליט-המדינה יונה בלטמן פנה לשר-המישפטים, אברהם שריר, וביקש את הגנתו ותמיכתו מפני הח"כ עוזי לנדאו. "המתקף אותי ללא הרף, בעור שאני חייב לשתוק ואני יכול להשיב לו". לא ידוע מה הרקע למתיחות בין הפרקליט והח"כ.

לוי למיתקפת-נגד

ביקורת על ביזבוזים, כפילויות וכישלונות בפרויקט שיקום השכונות תסעיר בקרוב את צמרת משרד-השיכון. דוד לוי, שידע על הביקורת הצפויה, החליט להקדים רפואה למכה, והוא עומד לצאת במסע יחסי-ציבור נמרץ לפרויקט ולחלקו האישי בו. מסע זה יהיה כרוך, כמובן, בהוצאות-ראווה נוספות.

טירונים בנעליים

חדשות?

צה"ל מבצע מחקר בעניין הכנסת סוג מיוחד של מידרסים בולמי ועזועים, ומתכנן לערוך מחקר בקשר לשינוי הנעל הצבאית של החיילים המיוזנים. כל זאת בשל שיבירי-הליכה הנגרמים לטירונים. פרטים אלה מסר יצחק רבין, בתשובה לשאלתה של ח"כ מתי פלד.

פשרה

מצרית-אתיופית

על אתר ירושלמי

אחת הבעיות הדיפלומטיות הקשות של ישראל עומדת להיפתר, בגלל נסיבות ש- אינן קשורות בישראל כלל. בגנישה בין השליט האתיופי, מנגיסטו היילה מריאם ונשיא מצריים, חוסני מור בארכ, הסכימו השניים ביניהם על פשרה לגבי השליטה באתרים הקדושים של הקופטים בירושלים, המהווים סלע-מחלוקת בין הקופטים האתיופיים והקופטים מצריים. ישראל נתנה בשעתו את השליטה במ קומות אלה לאתיופים, ובתוצאה מכך מח רימים הקופטים המצרים את ישראל. אחרי הסכם-השלום לא יכלה ישראל להעביר את השליטה למצרים מבלי לריב עם ממשלת אתיופיה. עתה שימש עניין זה נושא לדיון בסגר שה בין שני השליטים, העומדים להודיע בקרוב לישראל על הפשרה ביניהם.

מטלפנים חנים

למוסקווה

הסובייטולוג מיכאל אגורסקי נבחר לעמוד בראש מוסד חדש. מרכז התיקשורת היהודי ברית-המועצות. שתפקידו להעניק לעולים חדשים שיחות-טלפון חנים לקרוביהם שנותרו בברית-המועצות. המרכז, שיפעל במכון שרת בירושלים, הוקם ביוזמת יחיאל לקט ועקיבא לווינסקי. את החשבוניות ישלם המכון ותנועת העבודה הציונית.

ב"וולפסון" עולים ברגל

רבים מן החולים בבית-החולים וולפסון בחולון נאלצים כשבתות לעלות במדרגות. מפני שמעלית-השבת אינה עומדת בעומס. החולים והמבקרים המתעקשים להשתמש כמעלית, נאלצים לחכות בתור לעיתים יותר מחצי שעה. בינתיים פועלות בשבת הקומות, ללא הפסק, גם המעליות האחרות, אולם משגות-השבת דאגו לתכנת אותן כך שדלתותיהן לא ייסתחו.

צבי מיתר בירוק ובאדום

צבי מיתר, יו"ר ועד מחוז תל-אביב בלישכת עורכי-הדין, מציע רפורמה רצינית בתקנון האתיקה המקצועית. לפי

הרעיון של מיתר, ייקבעו שני מסלולים לטיפול בתלונות — מסלול ירוק ומסלול אדום.

הירוק — התלונות פועות-הערך, כמו עשיית פירסומות עצמית, או חריגה מתעריף המינימום. הטיפול בתלונות אלה יהיה מינימאלי.

האדום — התלונות החמורות, כמו מעילה בסיקור, רשלנות כלפי לקוח, הונחת כספים. תלונות אלה יתבררו בנוהל מקוצר ומהיר.

אריק נחמקין

משמיד החיטה

בעוד אריאל שרון נלחם בחיטה ובשעורה שגודלה בירי יהודים, משמיד אריה נחמקין חיטים שנורעו בידי בדווים בנגב.

מאז תחילת השנה חרשו אנשיהם של נחמקין ואלון גלילי והשמירו אלף דונאם מיוצק מדי חודש. מטרת השמדה: להסגין את בעלותה של המדינה על קרקעות-מריבת.

יו"ר הטייסים

מועמד למנכ"ל

בין טייסי "אל על" מדובר על האפשרות כי יו"ר איגוד הטייסים, הקברניט יצחק גונן, יחליף את מנכ"ל החברה, רפי הרלב. גונן עומד לסיים את תפקידו בעוד שבועיים. האיגוד מסוכסך מאוד עם המנכ"ל, על רקע נסיונותיו להנהיג שני סולמות-שכר נפרדים, לטייסים ותיקים וחדשים.

הרכבי בביטאון אשכ"י

הריבעון "גזרנל אופ פלסטיין סטאדיס", כתב העת האינטלקטואלי היוקרתי של אש"ף בשפה האנגלית, מפרסם בגליונו החדש מאמר פרי עטו של הפרופסור יהושפט הרכבי, לבחור בין הרע לרע יותר.

מאמרו של הרכבי, ראשי-אמ"ן לשעבר, מתפרסם לצד מאמרים של הפרופסורים הפלסטינים האמריקאים ואליר ח'אלידי ואדוארד סעיד, והמנהיג הכושי האמריקאי ג'סי ג'קסון.

נאוה כהן לעיתונות?

נאוה כהן, מפיקה בכירה בטלוויזיה (זה הזמן) היא המועמדת להיות עורכת קול ירושלים, המקומון הירושלמי של ידיעות אחרונות. אורי פורת הסכים להעניק לה חופשה מהטלוויזיה לצורך זה, חיים יבין סירב. כעת מנסה אדם ברוך, האחראי על המקומונים בידיעות, לשכנע את יבין.

בראון למכון-וייצמן

חנן בראון, לשעבר המושנה למנכ"ל משרד החוץ ומועמד לשגריר בוושינגטון, התמנה כסגן-נשיא "מכון-וייצמן".

קיצור תולדות-החיים שלו מגלה פרט יוצא-דופן. במהלך הקריירה הדיפלומטית הארוכה שלו — 36 שנים — הוא שירת כשגריר רק פעם אחת ובשגרירות מדרגה שניה: בהולנד.

הנגב ירוץ לכנסת?

בכינוס גדול של מועצת נבחריו הנגב, פעילים נגביים ממיגזרים שונים — פוליטיקאים מהמישור המוניציפאלי, עסקני איגוד מיקצועי ואירגונים וולונטאריים, עלה הרעיון להקים רשימה נפרדת בבחירות הקרובות לכנסת. הכוונה היא לאיים בגזילת קולות משתי המפלגות הגדולות, המזניחות את הנגב בתקציבים ובסידורי-עדיפויות. צבי חזן, יו"ר המועצה, הודיע שבכל מיקרה אין הוא מתכוון להיות המועמד של הרשימה.

רופאי שיניים

למיתקפה

הסתדרות רופאי-השיניים מתכוננת לצאת בקרוב למיתקפת-הסברה, לשיפור תדמיתו הירודה של המיקצוע. בראש המיתקפה יעמוד יו"ר ההסתדרות, הפרופסור מיכאל סלע, המחליף את היו"ר הקודם, הפרופסור שמואל פרלמוטר, שנפטר לפני חודש.

העם

חיטה - שמיטה

אין זו קומדיה מטורפת על המתרחש בקרב ההוטנטוטים או האסקימואים. זה קורה במדינת ישראל. אלוהים ישמרו!

זה נשמע כמו בריחה נוסח חלם, או כעלילה של קומדיה מטורפת. בסוף המאה ה-20 מתכוננת מדינה למכור את כל יכולי-החיטה שלה ל"חול", ולקנות את כל תצורות-החיטה שלה בחו"ל. כדי לרצות מיעוט דתי-קנאי קטן. עובדו תוכניות מפורטות כדי שהאנויות, המביאות את החיטה לחו"ל, יביאו את החיטה האחרת משם. בכל זה לא עסקו כוהנידת משוג' עים, נוסח האייתללה באיראן, אלא פוליטיקאים וטכנוקרטס מפוכחים, האוכלים אומצות-חזיר בימיחול וסער דות-שרימפס בשבתות.

כאילו אין זה די מצחק כשלעצמו, עוד נכנסה לעלילה תת-קומדיה של מילחמה בין הרבנים האדוקים לבין הרבנים החרדים. האדוקים רצו לרמות את אלוהים עליידי "מכירת" כל אד-מות המדינה לגוי'.

בסצנת-השיא הופיע צעיר סוציאליסטי, איש קיבוץ אתאיסטי, והסביר מדוע לא די למאפיה של הקיבוץ בהכשר של הרבנות הראשית, ומדוע יש לו צורך גם בהכשר של בית-דין צדק של העדה החרדית, המייצג מיעוט זעיר שאינו מכיר בעצם קיום המדינה.

טירוף ממוסר. אילו ישבו בקהל בנימין זאב הרצל, זאב ז'בוטינסקי, חיים וייצמן ובר בורוכוב, היו מתגלגלים מצחוק. הם בוודאי היו בטוחים שהרבנים מתארים מאורעות רמיוניים במדינה של הוטנטוטים או אסקימור אים. לא היה עולה על דעתם שאין זו עלילה רמיונית, אלא מאורע רציני לגמרי במדינת-היהודים. פרי חזונו, בשנה מס' 1987 אחרי לידתו של ישוע הנוצרי.

אילו זה היה רק טכסיס של פוליטיקאים מתוחכמים, המבקשים לצבור הון פוליטי אצל קבוצת-שוליים זו או אחרת, זה היה חמור למדי. אולם השר האחראי, אריאל שרון, טען שהוא פועל כך מפני שהוא מאמין בחשיבותה של דת-ישראל בעתיד העם היהודי. שרון, שהוא אתאיסט גמור, אומר זאת בכנות גמורה.

יתכן שהתופעה המראיגה ביותר אינה חוות-דעתם של הרבנים החרדיים, וגם לא פעולתו של אריאל שרון, אלא הארישות המבורחת של הציבור הישראלי.

חוקי-השמיטה הומצאו לפני יותר מ-3000 שנים, וזו שיקפו את הידע האגרונומי, כפי שהיה קיים בעידן הפרמיטיבי ההוא. הם באו לשמור על טיב הקרקע, אם כל חיים. בינתיים נצבר ידע מדעי עצום, ויש דרכים רבות ומשוכללות לאירשיעור יותר להשיג מטרה זו.

אפשר לכבד את חוקי-השמיטה כש"ריד מכובד של עידן קדום. יישומם כמיצוה דתית אקטואלית הוא טירוף גמור.

אולם הטירוף הזה הוא המציאות היומיומית של מדינת-ישראל, על שריה, קיבוציה ופקידיה.

מיפגשים

חוק מגוחך

הפגישה בבורשט, שנערכה בחסות רק"ח ומוסקוה, הוכיחה לפחות שהחוק האוסר מיפגשים אינו בריביצוה.

לפחות תועלת אחת היתה לפגישה שנערכה השבוע בין מישלחת ישראלית בחסות רק"ח ובין מישלחת מט"עם אש"ף בהונגריה. היא חשפה שוב את הגיחוך שבחוק החרש האוסר מיפגשים כאלה.

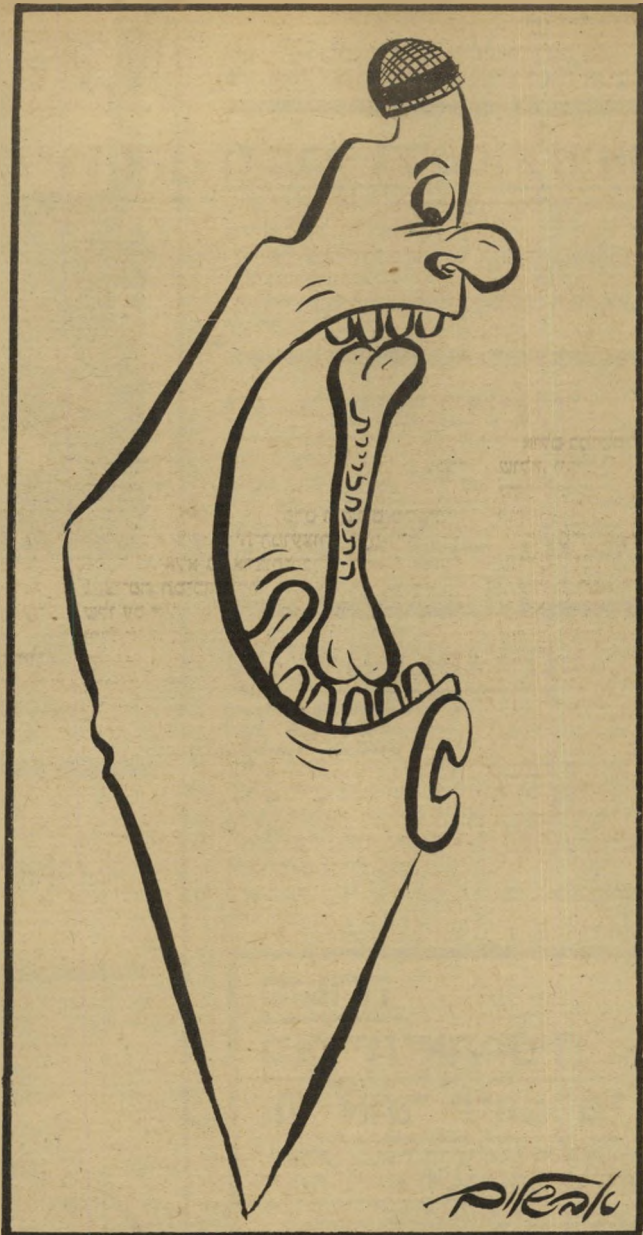
כאשר חזרו הנוסעים הישראליים לנמל-התעופה בן-גוריון, תבעו אחדים מהם בתוקף שיעמידו אותם למישפט. אך הממשלה ענתה בהומנות נוסע אחד ויחיד - ח"כ צ'רלי ביטון - לח"ק. לביטון יש חסינות מוחלטת, שאינה ניתנת כלל לביטולי.

כך נהגה הממשלה גם לגבי המיש"לחת הקודמת, שנסעה בשנה שעברה לפגישה עם אנשי-אש"ף ברומניה. מבין 21 הנוסעים, רק ארבעה הועמדו לדין. המישפט מתקיים באיחור רב בבית-מישפט נמוך ונידח ברמלה. התו"ב הוא קצין-מישטרה זוטרי, ונעשה הכל כדי לשוות למישפט אופי עלוב וחסר-חשיבות.

היתה זאת מדיניות מחושבת. הממ"שלה ידעה כי כוחות פוליטיים רבים בעולם היו מוכנים לפתוח במערכה עולמית למען הנאשמים והמיפגשים. מול המישפט הקטן, לא צברה מערכה זו תאוצה.

כך גם הפעם. אילו נקראו כל הנוסעים מייד למישפט גדול, היתה

*** חסינותם של חברי-כנסת מתחלקת לשתיים. יש חסינות הניתנת לביטול, לפי בקשת היועץ ה"מישפטי והחלטת הכנסת. אך לגבי מעשים הנעשים על-ידי ח"כים בתוקף תפקידם אי-אפשר לבטל את החסינות. נסיעת ביטון, בי"מיסגרת הידועות שלמענן נבחר, היא מעשה מחוסן כזה.**

ריים, כדי שניתן יהיה לטעון שיש בה גם אנשי-מפ"ם. לעומת זאת באה מטעם אש"ף מישלחת רמת-הדרג, ובראשה אחת רמיות המרכזיות של הוועד-הפועל: מחמוד (אבו מאזן) עבאס, יליד צפת, דוקטור (להיסטוריה ציונית) מטעם אוניברסיטת מוסקוה. אברמאון ווסק בעיקר בענייני אירגון וכספים של פת"ח. הוא אחד האישים המקורבים ביותר ליאסר ערפאת.

ברור כי המישלחת הפלסטינית לא באה לבדפשט כדי להביא בשורה חדשה. המיפגש והרכב המישלחת הישראלית לא התאימו לכך. בנאומו חזר אברמאון על העמדות הידועות של אש"ף, מבלי לגרוע דבר ומבלי להוסיף דבר. הוא תקף את שימעות פרס ותבע כינוס ועידה בינלאומית, בהש"ת תתפות אש"ף, שתהיה בעלת יכולת להכריע. הוא התייחס אל המישלחת הישראלית כאילו היתה נציגת הציבור היהודי-המיוזרחי.

נאמו לא כלל דבר על הכרה הדדית בין מדינת-ישראל ואש"ף, וגם לא על גבולות המדינה הפלסטינית. מאידך, הוא לא תקף את הציונות (אלא רק "קיצונים ציוניים"). הוא הירבה לגנות את "הטרור" הישראלי, תוך הדגשה כי אש"ף הפסיק את הטרור ומגנה אותו. כוונתו היתה לפיגועים בחו"ל.

אות לבאות. ברור כי השעה הנוכחית אינה כשרה לפריצת-דרך מצד אש"ף.

למחרת הפגישה גינה אותה האירגון של אברנידאל בלשון קיצונית, וגם האירגונים השמאליים הממוקמים כדי משק הסתייגו ממנה, למרות החסות הקומניסטית למישלחת הישראלית. אחרי הוועידה ה-18 של המועצה הלאומית הפלסטינית, שבה חזרו האירגונים היותר-קיצוניים לח"ק האירגון, קשה לאש"ף לעשות מחווה רצינית יותר. דווקא משום-כך היה משום חיוב

קמה זעקה עולמית. והפגישה בבורשט היתה מקבלת בדיעבר אופי של מאורע פוליטי גדול. חוסר-התגובה של הממשלה בא למנוע זאת.

אולם תוך כדי הוכחה הממשלה עצמה כי החוק החדש, האוסר כל פגישה עם פעילי אש"ף, תהיה מטרתה מראש כל המומחים, אין הוא ניתן לביצוע בחברה דמוקרטית.

הוכחת עובדה זו היא ההישג העיקרי של הפגישה.

סרם לרק"ח. הפגישה עצמה היתה פרס שנתנה הנהגת אש"ף לברית המועצות, באמצעות רק"ח.

ברית-המועצות מילאה תפקיד חשוב בליכוד שורות אש"ף מחדש. היא גם מעניקה חסות פוליטית לאש"ף, מול המשך העמדה השלילית המוחלטת של ארצות-הברית.

הפגישות עם אנשי רק"ח מישראל הן בעיקר הבעת תודה על כך. הפגישה ברומניה הקומניסטית נערכה אף היא בחסות רק"ח, תוך הרחקת כל מי שלא מצא חן בעיני המפלגה הקומניסטית. אך הדבר נעשה בהסוואה. בראש-ה"מישלחת הועמד אז לטיף דורי, שהוא עדיין להלכה איש-מפ"ם. הפעם נעשה הדבר בלי כל הסוואה. בראש ה"מישלחת הועמד ביטון, חבר הסיעה של רק"ח בכנסת, וכל חברי המישלחת נבחרו על-ידי רק"ח.

אש"ף ביקש שהמישלחת תהיה מורכבת מיהודים, מיורחיים, לאור התעוררות קבוצות-השלום המיזרחיות. כמו "המיוזרח אל השלום", אולם כל הקבוצות האלה סירבו להשתתף ביוזמת רק"ח, וכך נקבצו אורחים מיורחיים כאופן מיקרי. איש מהם לא ייצג אלא את עצמו.

דוקטור לצינונות. אין לדעת אם הרכב זה איכזב את אנשי-אש"ף, מה גם שברגע האחרון צורפו למישלחת הישראליית ארבעה אשכנזים, גם הם מיקי

בעצם הפגישה, גם עם קבוצה שבחסות רק"ח האנטי-ציונית, לא היתה בה התקדמות פוליטית לעומת פגישות שנערכו בעבר - שלא כמו זו - שהסתיימה בהצהרות פוליטיות משותפות. אך הפגישה הוכיחה לפחות שהג"גת אש"ף, אחרי ומושב ה-18, לא נסוגה מנכונותה להיפגש עם ישראלים. יתכן שזהו אות לבאות.

בתי סוהר לפני ההתפוצצות

אסירים ביטחוניים הגניבו מיכתב למערכת, ובו קריאה לעזרת הציבור.

המיכתב שהגיע השבוע למערכת "העולם הזה", כשהוא כתוב בכתב-יד עברי צפוף ונקי על גבי מפת שקופה, היה מרגש.

הנה הוא:

אל העולם הזה, שלום וברכה, תחילה אנו מברכים את העולם הזה ביובלו, ומברכים את עורכו הראשי, מר אורי אבנרי, ואת כל אנשי הצוות, אשר מנהלים את מאבקם בעקשנות כה רבה, בלי מורא ובלי משוא פנים.

מה שדחף אותנו לפנות אליכם זה המצב הנוכחי, שהולך ומידרדר מיום ליום ברוב בתי-הסוהר הביטחוניים, מאז שהאלוף מצה"ל הפך לגונדר והנהיג מדיניות חדשה שפגעה קשות בתנאי-המחיה בתוך החומות, ואשר יש לה השלכות מסוכנות מאוד.

אין בקשות סרטייות. אנו כאן לא רוצים לערוך השוואה בתחום זכויות-האדם בין מישטר זה לאחר, בארץ זו או אחרת, בין מה שנקרא אסיר-ציון יוסף ביגון או אנדריי סחרוב או אידה גורל, לבין (המחבלים) אבו עלי שאהין, שלאחר 15 שנות-מאסר הוגלה לדהנניה, לפני שגורש ממולדתו ומחיק-מישפחתו.

או נאילה עייאש, שהפילה תוך כדי חקירה.

וגם לא רוצים לדבר על אלה המרצים כבר יותר מ-18 שנים מתוך 20 שנגזרו עליהם ולא פצעו אפילו ציפור ולא חתכו רגל של תרנגול, או על אלה שהורשעו לאחר זיוף עדויות ופיברוק הודאות, וזה משום שאנו לא אנשי המחלחלת היהודית-ישראלית ולא חסי די הרב לווינגר או ישראל אריאל ואף אחד מאיתנו אינו יכול להעביר 150 מוקשים במחיר של שנה וחצי ברוטו. לא רוצים להרחיב כאן, כי זה לא ייגמר.

אנו לא מבקשים חנינות ולא המתקת שליש, לא היו לנו ואין לנו בקשות פרטיות לאסיר זה או אחר. כל בקשותינו הן למען הכלל ולהטבת תנאים למען תנאים מתאימים לחיי אנוש בסוף המאה ה-20. וכידוע שאנו, האסירים הפוליטיים, חיים את חיינו באופן די מאורגן ומסודר וגם מבוקר, תוך מישמעת פנימית ושמירה על החוק והנהלים במסגרת יחסי-כבוד בין האסירים והסוהרים.

ההיפך מזה. אנו גם לא רוצים לערוך השוואה בין הגונדר לשעבר רפי סויסה לבין הגונדר הנוכחי, האלוף מצה"ל. אומנם בתקופתו של סויסה היו דברים נוראיים כמו קורות אשקלון מספטמבר 1985, כאשר דוכאו האסירים בצורה אכזרית מאוד, תוך שימוש בכוח ובגזא קרמיע בממדים שלא היו מאז 1967.

אך מצד שני הגונדר לשעבר היה (המשד בעמוד 10)

ח"כ ביטון בנמל-התעופה בן-גוריון בשומו מהונגריה החוק אינו ניתן לביצוע

הנדון:

רעיון הוועידה מת כמו הציפור ששמה דודו

מד סיזיפוס

מצרים לא היתה מעולם מעוניינת באמת בור עידה בינלאומית. היא משלמת לרעיון זה מס' שפתיים, אבל לא תנקוף למענו אצבע. לדעת כמה מומחים (ובניהם יצחק רבין ושריחהוץ המצרי לשעבר, איסמאעיל פאהמי) באנוור אל-סאדאט ב-1977 לירושלים כדי לפוצץ את רעיון הוועידה הבינלאומית, שעמד אז על הפרק. המלך חוסיין מקדם את עניין הוועידה יותר מכל אדם אחר, מלבד פרס. אבל הוא רוקד ברזמ' גית בכמה חתונות, כדי לשמור על יחסיו עם שאר השכנים של ירדן. הוא לא יריב עם איש מהם.

אסד אינו מסוגל לקבל שום החלטה תקיפה. מיישטרו מעורער. באחרונה היו בסוריה שני נסיו' נות'הפיכה. אחיו, החולש על שרונהיבטחון, גורם לו צרות. גם לבנון היא צרה צוורה. הוא מחייב את הוועידה כדי לפייס את הסובייטים, ותו לא.

אף אחד מכל אלה לא יעלה על מיתרסים כדי להנפיק את דגל הוועידה. אך כולם יאשימו את ישראל בהכשלת היוזמה. **כי ממשלת ישראל היא היחידה שלא קיבלה רישמית את רעיון הוועידה.**

אולם במישחק הזה, אברהצירא חשוב מג'ורג' שולץ, והורביץ חשוב מפראנסואה מיטראן. מפני שהפוליטיקה הפנימית קודמת תמיד למדיניות חוץ.

בשעה שפרס רכש את אהדתם של שליטי העולם, רכש הליכוד את שני הקולות המכריעים בבנסת.

שימעון פרס מצא את עצמו במצבו המביך של שחיין חוצה-אוקיינוס, החוזר לחוף ומגלה שמי' שהו גנב את בגדיו.

פרס הבטיח משהו לכל העולם, ועכ' שיו הסתבר לכל העולם שאינו יכול לס' פק את הסחורה המובטחת.

אין הוא יכול להקים ממשלה ישראלית שתס' כים לוועידה. אין הוא יכול להקדים את הבחירות

לא זה בלבד שרעיון הוועידה לא הת' קדם בפועל, אלא שירד אל מתחת לקר' ההתחלה.

במהלך המיבצע היו לפרס הישגים מרשימים מאוד. לא רק ברית-המועצות, יוזמת הרעיון, תמכה בו, אלא גם ארצות-הברית הביעה, לפחות בחצרפה, תמיכה. המלך חוסיין נשען על ההסכם שלו עם יאסר ערפאת, והתגבש גרעין למישלחת ירדנית-פלסטינית, שנהנה מהסכמת אש"ף, המ' לך חוסיין ושימעון פרס גם יחד. מצריים תמכה ברעיון כפה מלא. צרפת, ואירופה כולה, קראו היד לפרס.

מה נשאר מכל זה? המליצות עדיין מרחפות באוויר. אך המהות איננה.

רק נוסף בטרגרדה ששמה שימעון פרס הסתיים עתה.

לא אחת השוויית את פרס לגיבור המיתולוגי גיה היוונית, סזיפוס. אותו מיסכן נענש עלידי האלים בשל מעשה-הלשנה. נגזר עליו לגלגל אבן כבדה אל ראשיההר. בכל פעם, כשהאבן מתקרבת לפיסגה, היא נשמטת מידי ומתגלגלת שוב למטה. המלאכה מתחילה מחדש, וכך עד סוף הדורות.

פרס לא נענש עלידי האלים. גורלו המר נובע מאופיו שלו עצמו. מבחינה זו, אין זו דראמה יוונית, אלא טראגדיה מודרנית.

עכשיו זה קרה לו שוב, בפרק הנושא את הכותרת "הוועידה הבינלאומית".

אפשר להתייחס אל הפרק הזה בשתי צורות: במישור הפנימי ובמישור החיצוני, כאל מהלך פוליטי-ישראלי, וכאל מיבצע מדיני עולמי.

מבחינה פנימית, נועד המסע להוביל את פרס אל פיצוץ ממשלת-האחרות, אל הקרמת הבחיי רות והניצחון בהן. או לחילופין: אל פיצוץ ממשלת-האחרות וה' קמת ממשלה צרה, בראשות המערך.

אין לומר שמבחינה זו הסתיים המיבצע באפס, שהמסע חזר אל נקודת-ההיגיון.

האמת היא שהמיבצע הסתיים מת' חת לאפס. המסע חזר אל מקום שהוא הרבה מאחורי נקודת-ההיגיון.

יש לכך מודד עובדתי פשוט ביותר. כשהחל המיבצע, היו הכוחות בממשלה וכ' נסת שקולים בדיוק. המוסדות התחלקו שווה' בשווה בין גושה-הליכוד לבין גושה-המערך.

כתום המיבצע, המצב שונה. **כיום יש לגושה-הליכוד רוב בממשלה. שר אחר, ייגאל הורביץ, שישב בממשלת המ' ער, עבר לליכוד מבלי לנטוש את מקומו ליד שולחן-הממשלה. אמנון רובינשטיין פרש מן הממשלה.**

ככנסת המצב דומה. בראשית המיבצע היה הפרלמנט מחולק בדיוק, חצייבכצי, בין גוש הימין וגוש השמאל.

כיום, אחרי רכישת ייגאל הורביץ, אהרון אבר' חצירא וזיידאן עטשי, יש לגוש הימני 62 קולות בכנסת, לעומת 58 קולות לגוש המרכזי-שמאלי. **גם בלי מאיר בהנא, יש לימין עכשיו רוב מוחלט בכנסת.**

התוצאה-הנמו של מהלכי פרס בתקופת-זמן זו:

אין לו רוב להקמת ממשלה צרה. אין לו רוב להקמת הבחירות.

ניתן עכשיו להעביר בממשלה ובכנסת החל' טות בניגוד לרצון המערך.

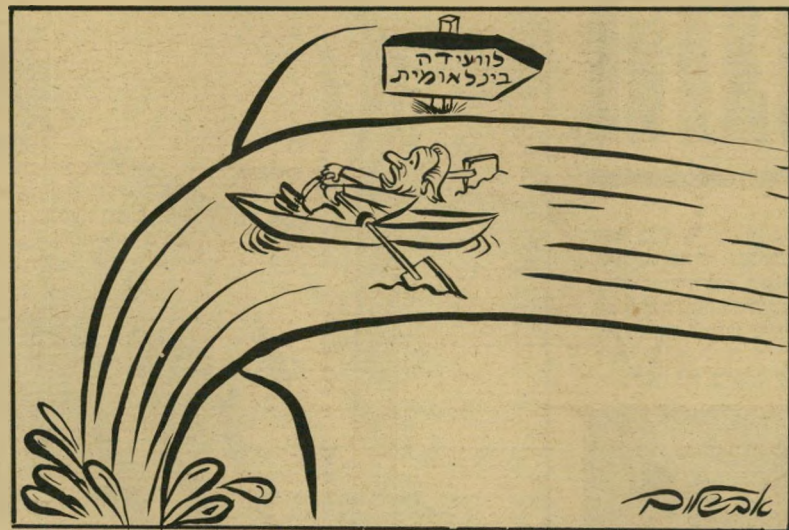
רק בקאבינט המצומצם נשמרת עדיין החל' קה של חצייבכצי, וזהו הכלם היחיד שנותן בידי המערך.

פרס עצמו התייאש מן הרעיון להקי' דים את הבחירות ולנצח בהן, ועל כן העלה עתה את הרעיון המפוקפק של עריבת מישאליעם.

כל זה רחוק מאוד-מאוד מן התיקויות הוורודות שהיו לו, כשהרים את הדגל הסגוני של הוועידה הבינלאומית, וקרא להסתערות.

האבן התגלגלה מראשיההר אל ה' תחתית, למקום נמוך אף מן המקום שבו התחיל הפעם לגלגלו כלפי מעלה.

איתו הדבר קרה גם מבחינה מדינית-חיצונית.

ל כן לא חזר שימעון פרס בפרק זה אל נקודת-ההתחלה. הוא נסוג מעבר לה.

גם בעולם יצא לו עתה שם של אדם שאינו יכול לקיים את אשר הוא מב' טיה.

במיקרה הטוב ביותר, נאמר עליו בחרייחר' רים שהוא מבלבל את המוח. עשה הרבה רעש, גרם למהומה במשך שנים, ובסוף התברר כי אין לו אף תמיכת ממשלתו שלו.

במיקרה הרע ביותר, זה נראה כמזוי' מה מתחכמות. כך סבורים כל הערבים. אין הם מוכנים להאמין כי ישראל אינה יודעת מה היא עושה, שבראשה עומי' דת ממשלה מבולבלת ומטומבלת.

מכיוון שהיהודים הם חכמים ומתוחכמים, הרי ברור שכל התרגיל כולו היה מחושב מלכתחילה, כדי לזרוע פילוג בעולם הערבי, ולהסיח את דעת העולם ממעשיההפשע של ישראל בשטחים הכ' בושים. שימעון פרס ויצחק שמיר הם שתי הזורי' עות של מדיניות אחת.

אישיות מצרית בכירה שפכה באחרונה את מריישיחה באונוני.

"האם ישראל אינה מבניה מה היא עושה?" זעם. "היא הורסת את שארית התיקווה לשלום בעולם הערבי!"

"יהיו לזה תוצאות. המצב אינו סטאטי' במה זמן יפולה מצרית להחזיק מע' מד, יחידה ומבודדת, מול כל העולם הע' רבי?"

"הנשיא מובארכ רוצה לקיים את השלום עם ישראל. אך גם הוא אינו יכול להתעלם מרעת' הקהל במצריים. המצרים אינם רוצים להרגיש שהם בגרו באחיהם הפלסטינים.

לכן, כאשר ישראל מטופרת את כל מאמצי השלום, יותר ויותר קשה אצלנו להגן על קמפייוויור ולדבוק בשלום עם ישראל. יום אחר, במקום או במאחר, זה יתפוצץ."

מה מצבו של שימעון פרס אחרי כל אלה?

בזירה הפנימית הוא נכלם. הוא יישאר בלום עד סוף 1988, אלא אם כן יקרה משהו בתחיה או בש"ס, בלי כל קשר עם הוועידה הבינלאומית.

בזירה החיצונית הוא יכול לערוך מסעות נוס' פים. מארחים מנומסים יחזרו ויקראו לוועידה בינלאומית, כמיצות אנשים מלומדה, אך איש מהם אינו מתייחס עוד לעניין ברצינות.

בעיני המדינאים בעולם, הוועידה הי' בינלאומית מתה כמו הדודו, הציפור הגדולה במאוריציז שבעברה מן העו' לם.

מישאל-עם לא יציל אותה. שום תרופת-פא' טנט לא תחיה אותה.

אבל פרס אינו מתייאש לעולם. הוא ניגש שוב אל האבן. הגיע הזמן להתחיל לגלגלה שוב למעלה.

כדי להשיג ממשלה כזאת. אין הוא בטוח שישגי רוב בבחירות, אפילו ניתן היה לקיימן. ורעיון מישאל-העם, שנשלף מן המותן כמחווה של יאוש, הוא אקדח בלתי-טעון.

י תכן כי היעדר ההסכמה הישראלית לוועידה בינלאומית לא היה כליכך מכריע, אילו היה קיים באמת קונסנוס בינלאומי למען הוועידה.

קשה לעמוד בפני קונסנוס. **אבל אמנם, יש קונסנוס. בהחלט. אבל הוא רדוד. אין הוא תקיף והחלטי, מן הסוג הדרוש כדי להפעיל לחץ אמיתי על ממשלת-ישראל, תהיה אשר תהיה.**

הנה סקירת-המצב, לשעה זו: מוסקווה אכן רוצה בוועידה, אך אין הדבר בוער לה. גם בלעדיה היו לה בזמן האחרון הישגים גדולים במרחב שלנו. אש"ף התאחד מחד' דש בחסותה, קשריה עם המדינות הערביות הפרארימיקאיות הולכים ומתחזקים.

ארצות-הברית אינה מעוניינת באמת בור עידה. היא השמיעה כמה מליצות ברוח זו, כדי לתמוך בפרס. אך היא רואה ברעיון הוועידה טכ' סיס סובייטי, והקנאות האנטיסובייטית עדיין שולטת בושינגטון. כוחו של הנשיא שואף לאפס. הקונגרס לא יעשה דבר בלי הסכמה ישר' אליה מפורשת. משמע: שום לחץ אמריקאי לא יופעל למען הוועידה.

אירופה המערבית היא אסקופה נדרסת של האמריקאים. אין לה חשיבות.

אש"ף הצליח ללכד את שורותיו מחדש, והוא הישג מרשים. אולם להישג הזה יש מחיר: אי' היכולת לנהל מדיניות חד'משמעית, ברורה ות' קיפה. פה ושם עוסק אש"ף בתרגילים חלושים למען השלום. אך אין אש"ף מסוגל כיום לפתח יוזמה דרמאטית, עקיבת ומחוצת, מן הסוג שה' ציע בשעתו עיצאם אל-סרטאווי. בלי יוזמה כזאת לא יזוז דבר.

הקליפה החיצונית של הדברים עדיין קיימת, אך הפרי שבה נרקב.

למעשה ירד הרעיון מן הפרק. נוצר קונסנוס עולמי אולם האומר שהרעיון אינו מעשי.

אפשר למעון שזה היה בלתי-נמנע ממילא. כל אחד מתריסר הצדדים הפוטנציאליים ליוזמה זו התכוון לוועידה אחרת.

למעשה דובר על תריסר ועידות שר' נות.

יאסר ערפאת, הטוען שהוא המציא את הרעיון, התכוון לוועידה שונה מאוד מזו שאליה התכוון המלך חוסיין, ושניהם ייחלו לוועידה שונה מזו שעליה חשב חוסיין מובארכ.

מובן מאליו שמוסקווה חלמה על ועידה שונה מאוד מזו שעמדה לנגד עיני ושינגטון, ושתייהן לא חשובו ברצינות על הוועידה של שימעון פרס. מלך מארוקו הומין את פרס לאיפרא כדי לקדם את עניין הוועידה, והמלך חוסיין פעל כדי לשכנע את הנשיא חאפ' אל-אסר. אין שום רמיון בין הוועידה של חסן והוועידה של אסד.

שימעון פרס ידע זאת, כמובן. לא היו לו אשליות. הוא אדם מפוכח. אבל הוא קיווה שניתן יהיה לשלב ביחד את כל המגמות השונות האלה, לפחות בשלב הראשון והמכריע של עשיית נפ' שות לרעיון בעולם ובישראל.

אך זה כבר התפוצץ בשלב זה.

י ה התפוצץ בישראל.

ל בעוד ששימעון פרס אפירץ מבירה ל'בירה, דיבר עם מלכים ונשיאים, סקר מישמרות-יכבוד והצדיע לדגלים, דיבר רוני מילוא עם אהרון אברהצירא ויי' גאל הורביץ.

אינני בטוח עם מיכאל גורכאצ'וב שמע אי' פעם על קיומו של אברהצירא, ואם הנשיא רי' נלד רגן וזכר בדיוק מי זה ייגאל הורביץ.

★ **השר יגאל הורביץ התערב בעיסקי**

בניו למרות הוראות האתיקה

★ **ידידי המישכחה עלולים להידרש**

לשולם מיליונים בגלל שטרות טובה

★ **הבנק לא תבע למנות כונס נכסים**

לרכוש השר, למרות שחתם

הורביץ:

התמוטטות

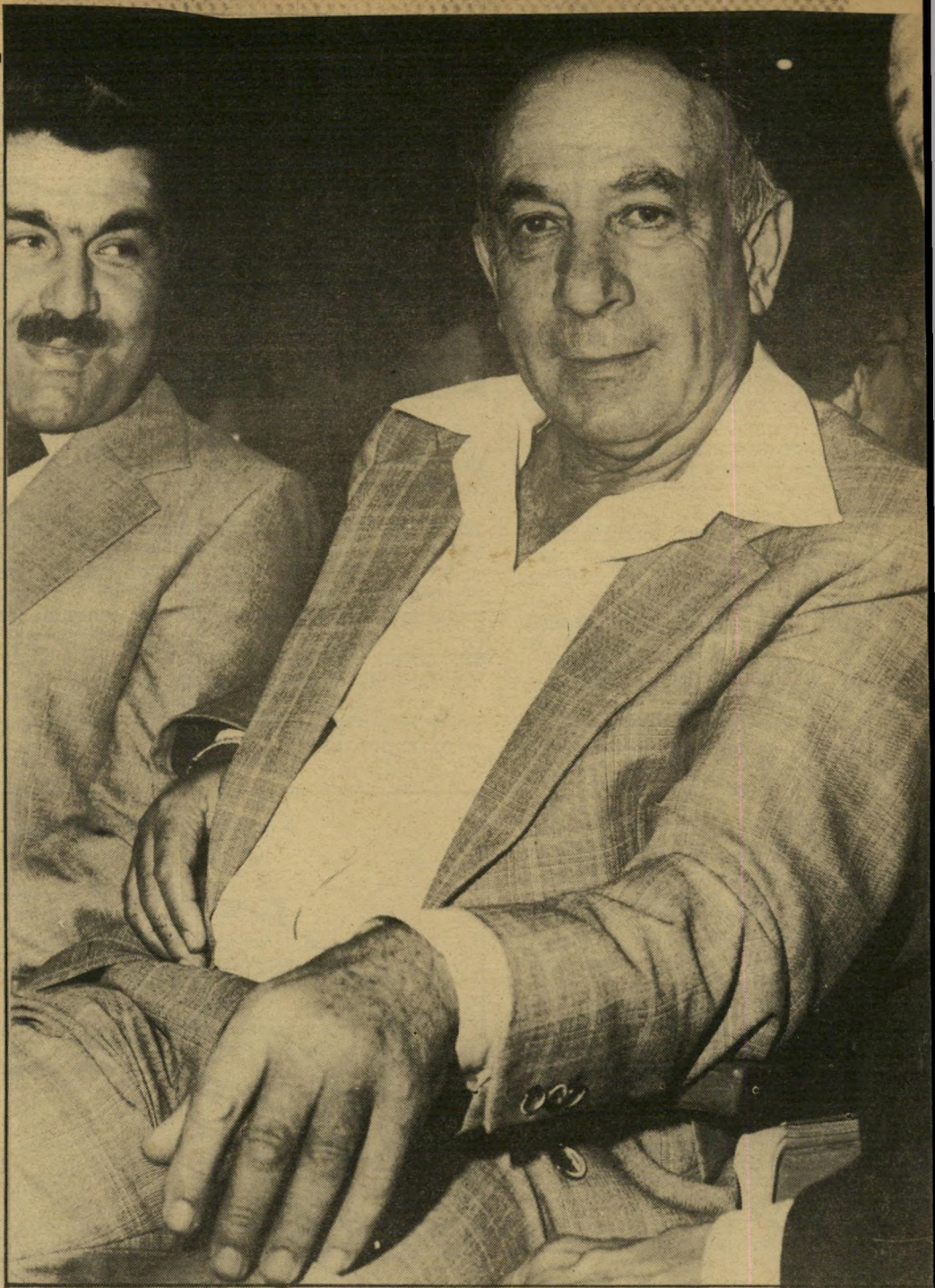
ועדת אשר, והתערב בניהול עיסקי מישכחה.

כללי הוועדה, שאושרו על ידי ה- ממשלה ושפורסמו בלוקט הפירסור- מים ב-7 בנובמבר 1977, אומרים (פרק ב'):

„מבלי לגרוע מההוראות הכלליות

ושני בניו על ערבות בסך 10 מיליון שקלים, כאשר נקנתה חברת אורן מיבנים. הערבות תקפה עד היום ו- בליל פנה עתה לבית המישפט בעניין ערבות זו, וביקש מינוי כונס נכסים לשני הבנים.

בליל לא ביקש למנות כונס

השר הורביץ (עם שרהאוצר ניסים) משוגעים, לרדת מן הגג!

ביום ראשון, ה-31 במאי, נקרא יוני ויואב הורביץ בדחיפות למנכ"ל הבנק הבינלאומי שלום זינגר. זה הודיע להם שהביקורת הפנימית של הבנק גילתה כי המחאות-לקוחות כי-שווי ארבעה מיליון שקלים, שהפקרו על ידי חברת יריב-הספקה כביטחון נות לאשראי, אינם מהווים כל ביטחון. הסיבה: התברר כי היו אלה המחאות-טובה, שכנגדן משכו בני-הורביץ המחאות מקבילות לטובת נותניהן, כך שלמעשה ההמחאות שהוצגו לא היו שי-וות.

יונגר דרש מהם לכסות מייד את ה- פער של ארבעה מיליון שקלים. כאשר עד היום השלישי, ה-2 ביוני, לא נעשה הרבר, נשלח אליהם מיכתב של הבנק, התובע להקטין מייד את החריגה של ארבעה מיליון שקלים. למחרת הפסיק הבנק לכבד את המחאות בני-הורביץ ויריב.

★ **השר התערב אישית**

כאשר החלו ההמחאות לחזור, עברה השמועה כאש במחנה ידי-דיהם הקרובים של שני הבנים. חברים אלה נענו לפני כמה חודשים להפצרות בני-הורביץ, שטענו כי מצבם איתן, א-לא שיש להם מחסור זמני בביטחונות בגלל תחרות המשיביר המרכזי בהם. הבנים שיכנעו את חבריהם כי אין להם כל בעיה לצאת מהסכך, וכי כלל חוברי תיהם אינו עולה על חמישה-שישה מיליון דולר.

החברים הסכימו למסור להורביצים

ביום הרביעי בלילה באו פילוסוף ופישמן למישרדי יריב לקבל את ה- ניהול. אולם למחרת בבוקר פנה בנק לאומי לבית המישפט, בבקשה למנות כונס-נכסים, וככך סיכל את הנסיון ל- פיתרון שקט.

בנק לאומי החליט לדרוש כונס- נכסים מפני שהיה הנושה הגדול ביותר — 19 מיליון דולר — ואילו ערך הביטחונות שבידו אינו מגיע לשליש הסכום.

מנכ"ל הבנק, צדיק בינו, הח- ליט לפנות לבית המישפט, למר- רות שיגאל הורביץ נפגש עימם אישית וביקשו לא לעשות זאת. התערבות השר הורביץ

הוא בניגוד חמור לכללי ועדת- אשר, האוסרת על שרים להת- ערב בניהול עיסקיהם לשעבר. בליל החליט שלא להיעתר לפניית השר, מכיוון שזמן קצר קודם לכן הג- דילו הבנים את החוב כעוד שני מיליון שקל, בחריגה לא מאושרת.

לכך נוספה גם חוות-ידעת לגבי שווי הביטחונות, ובעיקר המיגרש ליד בור- סת היהלומים ברמת-גן. המיגרש מ- שועבר לבנק לאומי (כנגד 1.9 מיליון דולר) ולדיסקונט (כנגד סכום דומה). מסתבר כי שווי הריאלי אינו מכסה את החוב.

★ **חריג תמוה**

דבר אחד נעדר בליל להפצרות השר: ב-1984 חתמו יגאל הורביץ

לשר יגאל הורביץ. דילוג זה על יגאל הורביץ נראה יותר מת- מודה. כאשר הבנק מוותר על מימוש חלק מהביטחונות שיש לו, הוא פוגע לא רק בעצמו, א-לא גם בנרשים הלא-מובטחים.

אין ספק כי כונס-הנכסים, שמונה מטעם בית-המישפט, עורך-הדין ישר- אל קנטור, יודע כי הוא חייב נאמנות לכלל הנושים, ולא יהסס לממש את הערבות שעליה חתם השר הורביץ. דובר בליל הגיב באמרו שהבנק יממש את כל הערבויות העומדות לר- שותו, להקטנת החוב.

כאשר חתם יגאל הורביץ על הערבות ובאשר נפגש עם בינו צדיק, לא היו אלה הפעמים ה- ראשונות שבהן הסר את כללי

האמורות בפרק א', וחולו על השר בת- קופת-כהונתו ההוראות הבאות: (1) אי-סור כהונה בגוף שמטרתו השגת רוו- חים: שר לא יעסוק בכל עסק ולא יהיה נושא משרה, חבר בהנהלה או בכל מו- סר אחר של חבר בני-אדם העוסק בפ- עילות כל שהיא, שמטרתה השגת רוו- חים.

מקורבים של בני-הורביץ מעידים כי במישרדי הבנים שמור חדר לשר הורביץ, ובו הוא יושב כמה ימים בכל שבוע. מזכירתו הוותיקה, טליה, מטפ- לת גם בענייניו, נוסף על הטיפול ב- ענייני הבנים. בשבתו בחדר הוא משו- חח עם בניו ואנשי החברות המנוהלות על-ידי הבנים.

הורביץ התערב לטובת עי- קי מישכחתו לא רק באחרונה, כאשר הוא שר-לא-תיק, הוא

בנים יוני ויואב הורביץ ליד בית יוני מיכתב גלוי לפוליטיקאים בליכוד

"יגאל איזלי"

כתבת "העולם הזה" שהשמה את הפרשה איש לא הגיב

קרובות במשרדיהם. ומכלה שם חלק מזמנו. העולם הזה (20.5.84) פירסם מיכתב שכתבו בני הורביץ לראש סיעת הליכוד בכנסת. ובו תבעו את התערבותו בעניין כלכלי הנוגע להם. הרב קרה בזמן שהליכוד ניהל משאומתן למשיכת הורביץ-האב מגושהמערך ל-גושהליכוד בכנסת ובממשלה.

עכשיו נתן הורביץ-האב, בהיותו שר בממשלה, ערבות גדולה לעיסקי בניו. נשאלה השאלה: מהו הכיסוי לערבות זו?

אין ליז יתכן מאוד שכל זה אינו רק חוקי. אלא גם תואם את כללי ועדת-אשר. אם כן, חושף הדבר את החול-שה היסודית של כללים אלה. אין הם מכתיבים מימשל תקון.

מנהלי בנק לאומי ושאר הבנקים, שמימנו ביד גדיבה את עיסקי מישפחת-הורביץ, והעורכים עתה בכל העולם חיפוש קרחתני אחר רכוש המישפחה, יכולים להאשים רק את עצמם.

יתכן כי במאור יתגלה שיגאל הורביץ צדק לגמרי כאשר נהג להכריז: "אין ליז" ואילו האמון העיוור שהעניק חלק גדול של הציבור להורביץ, כסמל היושר וההגינות בחיים הפוליטיים, עומד עתה במיכתב חמור.

את הפרשה פוצץ העולם הזה (20.5.84) כבר לפני חודש. תחת הכותרת "מי יגאל את בני יגאל?" חשף יגאל לבית את הצרות שאליו נקלעו בניו של יגאל הורביץ. שקיבלו לידהם את עיסקי אביהם. קבע אז לבית: "העסקים של מישפחת השר יגאל הורביץ נתונים בצרות. הם וקוקים לעזרת האוצר. יריביו מעלילים עליו: הוא הצטרף לליכוד תמורת תמיכה בעיסקי בניו".

היה זה סקופ אמיתי. אולם אף כליתיקשות אחד כישראל לא הגיב עליו. רק השבוע, כאשר הדברים התפוצו בכתבי-המשפט, גילתה העיתונות הישראלית את פרשת מישפחת-הורביץ.

דיין ושרון, הפרשה מעוררת כמה שאלות, שכולן מסתובבות סביב שאלה מרכזית אחת: מה הקשר בין העסקים של מישפחת-הורביץ ובין הקריירה הפוליטית של השר הורביץ?

האם בכלל תיתכן הפרדה אמיתית? כאשר התמנה הורביץ כשר, נהג לפי הכללים שנקבעו עליידי ועדת השופט חיים אשר: הוא העביר את עסקיו לבניו. יואב ויוני. לפי כללי הוועדה, אסור לשר להיות מעורב בעסקים.

הכללים האלה נקבעו אחרי שורה של שערוריות. בין השאר:

● עיסקי הארכיאולוגיה של משה דיין. כאשר חשף העולם הזה את העובדה שדיין אינו עורך רק חפירות בלתי-חוקיות, אלא שהפך גם סוחר בינלאומי בעתיקות, התברר להפתעת רבים כי אין בישראל חוק האוסר על שר לעסוק במיסחר. הצעת-חוק שהוגשה עליידי ח"כ (דאז) אורי אבנרי בעניין זה נדחתה ברוב גדול עליידי הכנסת.

● אחרי המהפך, הבינו הכל שיש נגיד-אינטרסים מחפיר בין כהונתו של אריאל שרון כשר-החקלאות ובין שליטתו בחווה הפרטית הגדולה ביותר במדינה.

ועדת השופט אשר נהיגה כללים מינימאליים לפי תרון הבעיה. מבקרה טענו שכללים אלה לא יביאו אלא לטיוח חיצוני, וכי השרים ימשיכו להיות למעשה בעלי עסקים. אחרי שיעברו את העסקים פורמאלית לבני מישפחותיהם וירידיהם.

אב ובניו. פרשת-הורביץ מרגימה את הבעיה. הסתבר כי בניו של השר קיבלו הלוואות בסך עשרות מיליוני דולארים בלי ערבויות מתאימות. את ההלוואות נתנו בנקים, בשעה שיגאל הורביץ היה בעל-מדת-מפתח במערכת הכלכלית. הן כשר-האוצר, הן כאישיות כלכלית בכירה, הן כשר-בלייטיק.

הכל ידעו כי השר הורביץ מבקר את בניו לעיתים

מחלב מסובסד, אלא מאבקת-חלב. כל-כלני משרד-החקלאות ומועצת-החלב התנגדו בכל הפעמים להעלאת מחירי המעדרים, כפי שהועלו, ובאחד המיקרים אף הוגשה תלונה למבקר-המדינה. מסקנות הביקורת פורסמו בדין-דבר חשבון לשנת 1978. מן הפירסום עולה כי המבקר בדק רק את השאלה אם השר הורביץ התערב אישית בנושא מי חירים אלה, ולא בדק את נושא התלונה עצמה: מדוע חתם השר על צווים המעלים מחירי המעדרים ללא הצדקה. המבקר לא נפגש עם המתלוננים עצמם. ולא שאל אותם, והסתפק בשאלות ל-שר ולפקידיו הבכירים.

מחצית מייצור המעדרים נמצא בידי המחלבות הפרטי-יות. מחלבות "טנא נגה" מייצרת רות כרבע מכלל השוק בארץ. בהעלאת המחירים הגדולים ל-דקות איפשר השר הורביץ ל-מחלבות "טנא נגה" רווחים שי-הגיעו ל-12 לירות לליטר מעין (בכצי יותר ממחיר ליטר חלב לצרכן) כאשר ייצור מחלבות אלה התקרב לארבעה מיליון ליטר מעדרים לשנה.

ב-17 ביולי 1977 חתם השר הורביץ על צו להעלאת כלל מוצרי-החלב, בני-לל הקטנת סובסידיות. המוצר היחיד שמחירו לא עלה היה אבקת-חלב. מוצר זה משמש תחליף לחלב עצמו בייצור מוצרי-חלב, ומשתמשים בו בעיקר ט-נא נגה. טנא נגה צרכו באותה עת 30 טון אבקת-חלב לחודש, כאשר טונה אבקה מאפשרת ייצור תחליף ל-11 אלף ליטר חלב.

עשה יותר למענם כאשר היה שר-התעשייה (1978) ושר-האוצר (1979). העולם הזה פירסם עוד לפני עשר שנים כמה כתבות על פעולות השר, שהפרו את כללי ועדת-אשר. בין השאר: "השרים המתעשרים" (העולם הזה 24.8.77), "המדינה כמחלבה פרטית" (העולם הזה 28.11.77), "אבכת הזהב" (העולם הזה 26.3.80).

תוך כרי פירסום הכתבות שלחתי, ב-27 בנובמבר 1979, תלונה ליועץ ה-מישפטי לממשלה. היועץ אישר את קבלתה, וזה הכל. התלונה, על נייר המיכתבים הרישמי של העולם הזה, המובאת להלן, מתארת כיצד ניצל הור-ביץ את מעמדו למען עיסקי מישפחתו.

"הפרה של חוק-העונשים"

ף זו לשון התלונה: לכבוד היועץ המישפטי לממשלה, ירושלים.

ב-18 בנובמבר השנה הועלו מחירי החלב המעוקר ב-110%. על שורה של מוצרים. הניתנים לא-גירה, הוטל היטל-מלאי. על חלב מעור-קר, הניתן לאגירה כמו גבינות קשות, לא הוטל היטל.

גם במיקרים קודמים, בשנים 1977-1979, עת הועלו מחירי החלב המעוקר, לא הוטל היטל-מלאי. בשעה שהיטל כזה הוטל על גבינות קשות ומוצרים אחרים.

בנובמבר השנה, ובמרבית התקופה בשנים 1977-1979, היה מר יגאל הור-

המדיניות הכלכלית והעסקים של מישפחת הורביץ:

כיצד העשיר ביטול הסובסידיות לחלב אח מישפחת השר * מבקר המדינה בדק ולא חקר * איסחור החברה המישפחתית "י.י.ב"

המדינה כמחלבה פרטית

כתבת "העולם הזה" 28.11.79. מחלבה פרטית

הורביץ לא יקר את מחירי אבקת-החלב, מישפחתו עשתה להחיות

השר שרף עשוי להיעלם לריגה בהעלאת מחירי החלב הקרענות

שרים המתעשרים

כתבת "העולם הזה" 24.8.77. השרים מתעשרים

כור חלה הוראת סעיף קטן אחר בסעיף 278 לחוק העונשין, הקובע: "עובר-ציבור שיש לו, מכוח מישפחתו, סמכות שיפוטית או מינהלית, לגבי נכסים מי-סוג מסויים או לגבי עיסוק בחרושת, מיסחר או עסק מסוג מסויים, והוא מש-תמש בסמכותו לגביהם, בין בעצמו ו-בין עליידי אחר, כשיש לו במישפחתו או בעקיפין זיקה פרטית בהם — דינו מאסר שלוש שנים".

עד כאן התלונה שהגשתי לפני שמונה שנים. מובן מאליו שלא נעשה דבר. השר הורביץ היה אז בשיא ה-קאריירה הפוליטית שלו.

יתכן שאילו הועמדו השר ובניו אז על חומרת המצב, לא היה קורה מה שקורה עכשיו, וההתמוטטות של מיש-פחת-הורביץ היתה נמנעת.

ריווחי "טנא נגה" בתוצאה מאי-העלאת מחירי אבקת-החלב ל-10 לפחות שמונה מיליון לירות באותה שנה. אי-העלאת המחירים של האבקה היתה ער-וות צורם, שגרם למחאות ר-בות מצד כלכלני מועצת-החלב לב, ולשווא.

בשלוש הפרשיות הללו גרמו הור-אות, בחתימת-יד ישיבה או עקיפה של השר הורביץ, להטבות כלכליות לא-מוצדקות לעיסקי מישפחתו, שבהם יש לו עניין ישיר או עקיף. בהתאם לסעיף 278 (10) לחוק העונשין, עובר-ציבור הוא נושא משרה או תפקיד על-פי חי-קוק, בין במיניו, בחירה או הסכם. לפי סעיף 5 לחוק יסוד הממשלה השר-הורביץ הוא עובר ציבור. על עובר-צי-

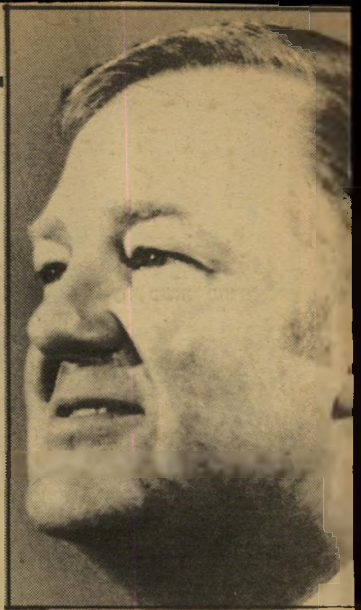
"טנא-נגה" מול בורסת היהלומים. רווח מיידי של מיליון עד שניים...

בין השר החותם והמורה על הוצאת הצווים האמורים, להעלאת מחירים ו-היטל-מלאי.

שני שליש מתפוקת החלב המעוקר בישראל נעשית עליידי מחלבות ט-נא-נגה השייכות לשני בניו של השר הורביץ, מאמצע שנת 1977. קודם לכן היו בעלות מר יגאל הורביץ.

באי-הטלת היטל מלאי בניו במבר השנה הרוויחו מחלבות "טנא-נגה" רווח מיידי של מיל-יון עד שני מיליון לירות.

מחצית השניה של שנת 1977, ו-במשך שנת 1978, הועלו מחירי מוצ-רי-החלב במקביל להקטנת הסובסיד-יות לחלב. משרד-התעשייה העלה גם את מחירי קבוצת מוצרי-החלב הקרויה "מעדרים" (פריגורטים למיניהם, יוגור-טים למיניהם), למרות שאינם מיוצרים

שר-מישפטים מיו לא הישעה את עצמו

הישראליים שבשערוניה

במדיונה

(המשך מעמוד 6)

כא, יושב, מדבר, מתוכחה, נענה לחלק קטן מהדרישות, מבטיח לברוק, שותה קפה, אומר שלום והולך.

אבל לעומתו, הנציב החדש, במיס גרת הסיוע שערך בבת-הסוהר הגיע לנפחא ועמד בשער האגף, הורה להכניס את כל האסירים שחצרו ולנעול אותם בתאים, כאילו שאנחנו נושאים מחלות מדבקות או שאנו חיות טורפות שאי אפשר להתקרב אלינו. בנוסף לכך סירב לדבר, להקשיב ואף לקבל מיכתב שבו אנו מברכים אותו לתפקיד החדש. ההיפך משרה-המישטרה בכבודו ובעצמו, שהיה בא, יוצא לחצר, שואל מה העניינים, מבטיח לברוק בצורה זו או אחרת.

מאז 1.12.86, היום שבו ישב רודי מימון על כס הנציב, חלה הירידות משמעותית בתנאי המחיה ברוב בתי הסוהר ובכללם נפחא. ואלה השינויים: (1) צמצום מוגזם בשעות-הלימוד עד לשתיים בלבד.

(2) הגבלת התנועה של האסירים בתוך האגף ובין האגפים.

(3) הגבלת הגישה לספרייה, למית' פרה, למספרה וכו'.

(4) חיפושים באופן מוגזם ופרובורקטיבי וכמעט מדי יום.

(5) החרמת מחברות וכתיב-ידיע' ואפילו אם זה תרגום מעיתון עברי.

מאז נשלחו הרבה קריאות לנציב ולשרה-המישטרה ולגורמים אחרים, ואף אחד לא טרח אפילו לענות או לברר, והמצב המשיך להידרדר בכל בתי הסוהר ובעיקר בכלל ג'נייד, עד כדי שימוש בכוח ובגאון מרמיע, בנוסף להפרדת אסירים לפי תקופת המאסר או הגיל, הפשטת אנשים בכוח ועוד ועוד.

עוד שהגיע המצב להתפוצצות בכל בתי-הסוהר והיתה השביתה, שמיס רתה אך ורק לשים קץ לכל הדברים הנוראים האלה, וכדי לחזור לשיגרה ולחיים שקטים שפי שהיו לאורך שנים רבות.

יד הברזל. ההחלטה לשביתה רעב לא נופלת תחת בין יום ולילה, כאילו שבא לנו להרעיק את עצמנו. משום שבשבת-ידיע' לא מוגבלת והאסירים מסכנים את חייהם, לכן השביתה היא האופציה המרה והקשה והנשק האחרון שהאסירים משתמשים ולאחר טריקת כל הדלתות לכל המי עוניינים, בנסיגה לשים קץ להירידות ולמנוע מצב טראגי כמו שביתה שבה האסיר מוכרח להיאבק על חייו מצד אחד ועל כבודו מצד שני. משום כך אנו קוראים לעזרה מכל מי שיכול לעזור לנו למנוע מצב כזה. לכן שולחים לנציב ולשרה-הפנים לעורכיהן כי מוות עדיף על חיים ללא כבוד.

וכאן יש מקום להרגיש שגם שיטת הטיפול וההתייחסות לשביתה ולאסיר רים הפולחנים השתנו בהתאם למרות ניות החדשה, מדיניות יד-הברזל. בנוסף לריווחים לא נכונים שנגמגמם להסיוע את הציבור אם זה בקשר לסביות ומניעי השביתה או בקשר לדרישותיהם הצורקות של האסירים, בנוסף לכך הנהלה החליטה להתעלם כליל מהשביתה והשבתים רעב בניגוד לחוק ולפסיקת בג"ץ 1980, המחייבת השגחה רפואית ומתן חלב אחרי 48 שעות, ולא כפי שהיה בג'נייד וכפי שהתגאה הנציב בתיקשורת שהאסירים לאחר 20 ימי שביתה מקבלים רק מים מהברז.

היום המצב שוב על סף התפוצצות, למרות הבטחותיו של שרה-המישטרה וגורמים אחרים שבשבתה האחרונה.

חשכנו שסופו של דבר הגורר החדש שביט את המסקנות והבין שלא ניתן לשלול מאיתנו את הזכויות הפי שוטות ביותר שהשגנו, שלא בחינם השגנו במשך תקופה ארוכה במאבקים ממושכים, ולאחר קורבנות רבים שהקי ריבו את עצמם בנפחא, באשקלון וב באר-שבע. אבל לצערנו, נראה שבצ' מרת השב"ס יושבים אנשים שכואב להם שהמצב שקט והחיים מתנהלים כראוי.

המצב המשיך להידרדר ואף הוגברו

של חצי מיליון דולר. בנק לאומי, בסכום של 2.7 מיליון דולר, היה נושה בזכויות מופחתות, ואדטאך רכשה את חלקו של המיזרחי, שינתה את שם המפעל מסבכל לכרמו תעשיות והחלה לייצר בו את המנועים לצבא האמריקאי. לאחר-מכן מצאו עצמם בעלי ואדטאך כשהון רב בידיהם בעיקבות הנפקה אמריקאית.

אך נוצר הקשר בין החברה הישראית לחברה האמריקאית?

פשוט מאוד: היהודי פרד נויברגר, שהיה עולה-חדש לשעה קלה, ושרכש את המפעל בכרמיאל ב-1981, היה גם יו"ר מועצת המנהלים של ואדטאך ובעל מניותיה העיקרי.

כאשר רכש את המפעל הישראלי, היה, כנראה, משוכנע, שאו-טריטו עתידה חברתו האמריקאית לזכות במיכרז המבטיח של הצבא האמריקאי.

בשלב זה נכנס לתמונה אריה גולדשטיין, שהיה עוזרו ויועצו של השר יגאל הורביץ, השר מינה את יד ימינו כמנכ"ל חברת-בת של הבנק לפיתוח התעשייה ועורר בכך, בשעתו, רוגז רב.

אחר-כך נכנס גולדשטיין לשותפות עיסקית-פרטית עם איש-העסקים ליהו ויסר ועם מנכ"ל מכוני-היצוא, רמי גוט. יחד רכשו בדרום הארץ חווה בשם

בין שני המועדים האלה התרחשו עוד אירועים: בראשית 1985 דחף ואלאש לוואדטאך את בשם פרנ' קלין צ"ן — תחילה כיועץ ואחר-כך

בייצור כלי-מתכת. ואדטאך ניסתה לזכות במיכרז של הצבא האמריקאי לייצור מנועים קטנים. היקף המיכרז: 32 מיליון דולר. בעלי-עניין אחדים — ביניהם רוברט ואלאש, פרקליטו של מיו, ולין נופציגר, עוזר לשעבר בבית הלבן — עברו בשורות ואדטאך.

מיו הורה לא מכבר שאחרי שהומרץ עליידי ואלאש לסייע לוואדטאך, הורה לאנשי-צוותו לדאוג לכך, שהחברה, תזכה באופן קשבת של הצבא. ואכן, עוזרו של מיו, ג'יימס ג'נקינס, ניהל ישיבה בבית הלבן, שבה השתתפו נציגי הצבא האמריקאי, נציגי ואדטאך ושותפו של לין נופציגר. כעבור חודשים אחדים זכתה ואדטאך ב"מיכרז. עליידי ניו-יורק טיימס, מחיר המיכרז שנקבע לבסוף היה גבוה מן המחיר שהצבא האמריקאי חישב כמחיר ראוי והוגן.

ב-1983 הפכה ואדטאך — מרופדת במיכרז צבאי — לחברה ציבורית; נופציגר ואלאש קיבלו מניות במאות אלפי דולרים. ב-1986 עבר עוזרו של מיו, ג'יימס ג'נקינס, לעבוד בחברה.

בין שני המועדים האלה התרחשו עוד אירועים: בראשית 1985 דחף ואלאש לוואדטאך את בשם פרנ' קלין צ"ן — תחילה כיועץ ואחר-כך

עולם קטן: בארצות-הברית מתגלה עכשיו חקירת-שחיתות שבי מרכזה נציב שרה-מישפטים האמריקאי, אדווין מיו ד"ר, ובישראל — מדינה קטנה ומרחקת — מצויים כמה אנשים המעורבים, איכשהו, בעסקי קיז של מיו. הללו עוקבים בעניין רב אחר התפתחות החקירה — בסקרנות, ואולי אפילו בזוהש מסיים.

עליידי ניו-יורק טיימס, בודקים החוקרים האמריקאיים את השאלה אם נציב שרה-מישפטים את מעמדו כדי לסייע לידידיו, ואם קיבל איזושהי תמורה כספית בעבור סיוע זה. כתבה שפורסמה בנושא זה בעיתון רב-היוקרה, ב-17 במאי, הותירה כך: "האחיקה של מיו נבחנת שוב". מה שנעלם מעיני חוקרי המעולים של ניו-יורק טיימס, ידוע בישראל רק למתמטע:

העסקה שבגינה מתנהלת החקירה האמריקאית נעשתה בישראל.

★ הצבא האמריקאי נענה לבקשת שר-המישפטים והחברה שהוא רצה ביקרה זכתה במיכרז ★ חברה אמריקאית רכשה מיפעל בישראל והעסיקה קציני-צה"ל שהורשו בעבירות שוחד ומי שהיה יד ימינו של השר יגאל הורביץ

המישפטים והחברה שהוא רצה ביקרה זכתה במיכרז ★ חברה אמריקאית רכשה מיפעל בישראל והעסיקה קציני-צה"ל שהורשו בעבירות שוחד ומי שהיה יד ימינו של השר יגאל הורביץ

המישפטים והחברה שהוא רצה ביקרה זכתה במיכרז ★ חברה אמריקאית רכשה מיפעל בישראל והעסיקה קציני-צה"ל שהורשו בעבירות שוחד ומי שהיה יד ימינו של השר יגאל הורביץ

המישפטים והחברה שהוא רצה ביקרה זכתה במיכרז ★ חברה אמריקאית רכשה מיפעל בישראל והעסיקה קציני-צה"ל שהורשו בעבירות שוחד ומי שהיה יד ימינו של השר יגאל הורביץ

המישפטים והחברה שהוא רצה ביקרה זכתה במיכרז ★ חברה אמריקאית רכשה מיפעל בישראל והעסיקה קציני-צה"ל שהורשו בעבירות שוחד ומי שהיה יד ימינו של השר יגאל הורביץ

המישפטים והחברה שהוא רצה ביקרה זכתה במיכרז ★ חברה אמריקאית רכשה מיפעל בישראל והעסיקה קציני-צה"ל שהורשו בעבירות שוחד ומי שהיה יד ימינו של השר יגאל הורביץ

כמנהל. במחצית אותה השנה רשם ואלאש שותפות עיוורת בין צ"ן ומיו, שבה השקיע צ"ן 60 אלף דולר. שותפות עיוורת פירושה, שמיז לא היה שותף בניהול. עכשיו, משעוב מיו את השותפות, הוא טוען שכלל לא ידע אם השותפות רכשה או שלא רכשה מניות של ואדטאך.

בחדושים האחרונים, אחרי שרשרת יות פרדליות החלו לחקור כפרשה, נמסרה ואדטאך לניהולו של כונסי נכסים, עליידי סעיף של "הגנה מפני נושים".

ארבעה מנהלים של ואדטאך כבר היו בעבירות שוחד ורבים מהם משתפים פעולה עם חוקריהם. בחדוש שעבר הרי שיע חבר-משפטים ואשיני גפוני עובד-דואר בקבלת שוחד מ-וואדטאך.

ראויה לציון העובדה, שמיז (הוא נושא בתואר, תובע כללי, שפירשו במישטרה האמריקאית שרה-מישפטים) לא הישעה עצמו, למרות שמשרדו שלו מנהל את החקירות.

עוזרו של יגאל הורביץ

חזרה לישראל. כאשר קרס מיפעל-המנועים בכרמיאל היה בנק המיזרחי נושה בסכום

מעורבים בה כמה ישראלים ידועים — בין היתר, ברוך ארבל, מי שהיה קצין-מישטרה-צבאית-ראשי ופרש א-חרי שהורשע בעבירות-שחוח, ואריה גולדשטיין, מי שהיה מנהל לישכת שרה-אצט בימי כהונתו של יגאל הורביץ, בעל-עסקים שכמה מעסקיו פשטו רגל.

אוזן קשבת של הצבא

בשלהי 1981 רכש פרד נויברגר מיפעל לייצור מנועים קטנים, שנשא את השם סבכל והיה ממוקם בכרמיאל שבגליל. נויברגר, יהודי אמריקאי, עלה לארץ, התגורר בה חודשים אחדים, עד שנמלך ברעתו וחזר לארצות-הברית, שבו והשתקע בניו-יורק.

סבכל העס בשעתו עליידי יהודי אמריקאי אחד, ביל לוט, כדי לייצר את המנוע והמפנאי ואנקל, שהיה אמור לחלל מהפכה עולמית. המנוע המבטיח שבק חיים בנתיים, וגם המיפעל הישראלי — שדוהק במימון בנק המיזרחי — קרס עימו.

באותה תקופה פעלה בארצות-הברית חברה בשם ואדטאך. אדווין מיו — וחשבו לוסד — היה באותה עת יועץ לנשיא הנולד רגן. ואדטאך היתה בעלת משרדים לאמריקה — חברה קטנה בברוקלין, שעסקה

צעדי ההגבלות והצמצומים ובכל ה תחומים ובניגוד לחוקים ולאמנות הכיין לאומיות ואמנות ג'נווה. הגבלות אלה הגיעו עד כדי פגיעה באחיד הנשימה של האסירים בכלל, ואסירי נפחא בפרט, כי פגיעה בסילוף היומי ושליטת זכות הלימוד באופן מחלט כמוה כפגיעה באוויר שנושמים.

לכן, לאור הצעדים האחרונים שנק טו נגרנו, ובמיוחד כאשר בא מנהל הכלא ביום 21.5.87 וסען שקיבל הוראה להפריד בין שני האגפים והקטן נים בכלא קטן זה במטרה למנוע קשר כל שהוא בין 48 אסירים מאגף האחד לבין 30 מהאגף השני, שמפרידה ביניהם רק מחיצת סדרים, רבר שלא היה מאז שהיה נפחא. צעד זה, שימצע מאיתנו להגיד שלום לחברים מעבר למחיצה, ועוד צעדים נוספים ואשר רואים בחומרה רבה ובמיוחד כאשר אף אחד לא רוצה להקשיב לנו ולשמע את ההסברים שלנו לגבי מקום מיוחד ואופייני זה והשפעת צעדים כגון אלה על המצב הפסיכולוגי והצפני של האסירים בכלא קטן זה, שלא קולט יותר מ-80 אסירים, ואשר הוא בעצם אגף אחד וכמו שני חדרים בכלא אחד. לאחר צעד זה מצד הנהלה החלטנו להימנע מלצאת לטיול, לאוויר ולש מש, ומאז אנו סגורים 24 שעות בתוך התאים שלא צריך לתאר.

שלא יהיו עוד. לכן אנו קוראים לעזרתכם ולעזות כל ברדעת מאשר

גורדיר מיימון יוסף ביגון ונאילה עייאש

ציבור ואירגונים דמוקרטיים לעמוד לצידנו ולפרסם את קולנו, קול האמת והצדק.

ומתוך אמונה מלאה בעזרתכם ר בעזרת גופים דמוקרטיים בישראל נוכל יחד לעמוד איתנים לצד זכויות האדם ולמנוע המשך מדיניות קשוחה והרחוקה מלהיות אנושית זו, וכדי שלא יהיו לנו עוד כאסם חלאזה ועוד עלי ג'עפרי שנפלו חללים בשביתה נפחא 1980, וכדי שלא תהיה עוד עופרה מחס ועוד סטודנטים מבידית ונערים מבלאטה ומתאח'רגס שיצאו להודות איתנו לפני שברעות אחריה ומתוך חובה ואחריות שלנו קריאת נרגשות לשרה-המישטרה ולחבריה-הב סת מוחמד מיעארי ומתי פלד (מת) קדמת), תופיק טובי (תופיק יאד (חד"ש), מוחמד ותר (חופים), יוסי שרי (רצ) ועבר אל-זוהאב וראושה ועבר (דה).

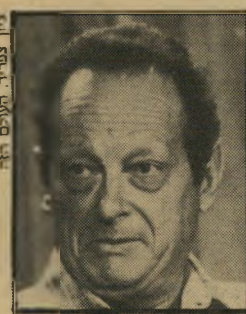
אנו שוב קוראים לעזרה כדי למנוע מצב טראגי נוסף, לכם כל הוסיח.

אסירי נפחא הביטחוניים 5.6.87

יגאל בקה הצרונות

איך נוצר קוֹהֲצִרְעוֹת בקריית ארבע?
זהו סיפור, שגיבורו העגום הוא יגאל אלון.
החבורה של משה לווינגר הגיעה לחברון במירמה, במסווה של

מתפללי־פסח. הם התנחלו תחילה במלון ערבי, אחר־כך הועברו לבניין המימשל הצבאי, ומשם לשיכון־קבע בקריית־ארבע. כל זה היה בניגוד לרצון הצבאי. לא היה צורך בכוח נבואי כדי לדעת מה תהיה התוצאה של השתלטת כנופיה של קנאים בלב ליבו של הריכוז הפלסטיני הלא־אומני ביותר בארץ. מי האיש שהביא לכניעת ה־ממשלה לרב לווינגר? יגאל אלון.

אלון

מעשה שהיה כך היה: ערב מילחמת ששת־הימים צורף משה דיין לממשלה והתמנה כשר־הביטחון. בעיקבות הגניחות, הפך דיין אליל לאומי ובינלאומי, למרות שחלקו בו היה קטן. המינוי נעץ סכין בליבו של אלון. במשך שנים נשא את עינוי אל תפקיד שר־הביטחון. הוא היה המצביא המצטיין של מילחמת העצמאות, אליל הפלמ"ח. אל כישוריו של דיין כמפקד התייחס (בצדק) כבן גמור.

אולם אלון נרדף עליידי מולו הרע. בפרוץ המשבר, שקדם לששת־הימים, שהה בלנינגרד, בכינוס מדעי שבו היה מיותר לגמרי. תחת לחוש מייד ארצה, שעה לעצתו של ישראל גלילי (שהיה אז חסם־הדור בעיני כל, עד שהתגלה בדיעבד כהיפך מזה), גלילי אמר לו להישאר בבית־המועצות, כדי שלא להגביר את הדרמאטיות של המצב. כשהגיע אלון לבסוף ארצה, זה כבר היה מאוחר מדי. היה לחץ ציבורי כביר למינוי דיין, ולוי אשכול נכנע לו.

מאותו הרגע והלאה לא היתה בליבו של אלון אלא מחשבה אחת: לעלות על דיין, תרתי משמע. הוא עסק בכך ימים ולילות. בתקופה ההיא נהגתי להפגיש עם אלון פעם בחודש. הרבר נעשה בסתר. בכיתי של אברשה אהרונסון, איש־אמון של שנינו. אשתו היתה טבחית מצויינת, וכך היינו נפגשים לארוחת־ערב ומחליפים ריעות. ליגאל נלוו, בדרך כלל, יועציו. הוא העריך מאוד את כוחו של העולם הזה, סיפר על המתרחש בממשלה והתייעץ.

באחת הפגישות האלה, אחרי מילחמת ששת־הימים, פקעה סבלנותי ואמרתי לו בערך כך: "תראה, יגאל, יש לנו כבר משה דיין אחר. הוא סמל המילחמה ומלך הניצח. איננו זקוקים לדיין שני, ולך אין סיכוי להיות כזה. אבל אתה יכול להיות סמל השלום ומלך היונים. זהו התפקיד הממתין לך".

אלון נעלב עד למעמקי נפשו, ובמשך כמה זמן פסקו הפגישות בינינו.

כאשר הגיעה חבורתו של לווינגר למלון פארק בחברון, בפסח 1968, היה נרמה לאלון כי הנה הגיעה הודמנותו הגדולה. דיין שכב בבית־החולים, והצבא התנגד בתוקף להתנחלות. אלון מיהר לחברון, פרש את חסותו על הכנופיה, וכך הקדים את דיין כפטרון הימין הקיצוני וכאביר ההתנחלות.

אחריו מיהרו שרים אחרים, וביניהם ראש הל"ע, משה קול. דיין נאלץ להצטרף ברעב לשיירה זו. המושל הצבאי נכנע. כך נולד האסון, אשר את תוצאותיו אנחנו רואים היום.

כל זה, אגב, קרה בגלוי. התרעתי על כך ככנסת בעצם הימים ההם. איש אינו יכול לטעון "לא ידעתי".

עוד לפני כן נולדה "תוכנית אלון". עיקרה היה סיפוח שטחים נרחבים — לאורך הקו הירוק, בביקעת־הירדן, ברצועת־עזה, נוסף על ירושלים המזרחית והגולן. את השאר היה אלון מוכן להחזיר לפלסטינים או למלך־ירדן. לא היה איכפת לו למי.

באחת הפגישות, אחרי שגנית את התוכנית מעל דוכן־הכנסת כמיכשול מסוכן לשלום, הריץ לי אלון פתק: "אני בעד מדינה פלסטינית כמזון. אז מרדע אתה יונה ואני נץ?".

תוכנית־אלון היתה אז תוכנית קיצונית, לא מתונה. כפי שציין מנחם בגין, התוצאה המבצעת היחידה שלה היתה פתיחת הדלת להתנחלות מיידית בביקעת־הירדן.

אגב, היה זה אלון, כשרה־עבודה האחראי למחלקת־המדירות, שהורה לחוק את הקו הירוק מכל המפות המורפוט בישראל.

חיים חפר, שהיה תמיד מעין אורידן של אלון, נשאר נאמן לו גם אחרי־המות. בשבוע שעבר כתב: "המילחמה היא היתה צודקת — אך הכיבוש הוא בלתי־נסלח / בן־אהרן, ספיר, לבון, אלון — כבר אז ראו אותו כך".

המילחמה שלא היתה

באותו השבוע שבו חל יום־השנה ה־20 למילחמת ששת־הימים חל גם יום־השנה החמישי למילחמת־הלבנון.

על מילחמת־ששת־הימים ריכזו במדור עד ערב בכל כלי־התיקשורת. על מילחמת־הלבנון לא דיברו כלל.

מילחמת־הלבנון לא היתה ולא נבראה. יוק, היא נמחקה מן הזיכרון הלאומי, בתרגיל מופלא של אמנויה קולקטיבית.

מדוע, בעצם? מילחמת ששת־הימים ארכה — כך הרי מעיד שמה — שישה ימים. מילחמת־הלבנון ארכה שלוש שנים. מיספר החללים שלנו בשתי המילחמות היה כמעט זהה — קרוב ל־800 בששת־הימים, קרוב ל־700 בלבנון.

השיכחה היא בבחינת הרחקה קיבוצית. אין רוצים לזכור, כי

ההרגשה הכללית היא שהיתה זאת מילחמה מוזהמת, מילחמה מיותרת, מילחמה שבה נוצחנו.

אבל יש מי שאינם יכולים לשכוח. המישפחות השכולות. רעיה הרניק, שבנה גוני נפל כיום הראשון של המילחמה במרומי הבר פור, ושביטאה עתה את כאבה בספר־שרים מועז.

גם מי שמאבד את היקר לו במילחמה רגילה נאלץ להתמודד עם כאב כבד־משוא. אולם הוא יכול לפחות להתנחם בכך שהבן נפל במילחמה שלא היה ממנה מנוס, שהגן על עניין צורק. מה נורא כאבה של מישפחה שאין לה גם נחמה כזאת, המרגישה כי הבן נפל סתם־כך במילחמה מיותרת.

דיברתי על תופעה זו עם איתי שילוני, שכתב ספר על אחד הקרבות בבירות. קרב זה נשח. בעצם, הוא לא התקיים כלל, לפי הגרסה הרישמית. איך מרגיש חייל שעמד בקרב, שהיה לגביו קרב־איתנים, והמגלה שלאיש לא איכפת? איך מרגיש חייל קרבי, שעבר מילחמה קשה, ובכואו הביתה מסתבר לו כי הציבור רוצה לשכוח את המילחמה כולה?

זה קרה למאות אלפי חיילים גרמניים, שסבלו יסורי־תופת במילחמת־העולם השנייה, שקפאו בשלג הרוסי, שעברו קרבות נוראים. מה הרגיש חייל כזה, שהצטיין בקרב, שזכה בצלב־הברזל על גבורה אישית, והיועד עתה שהיתה זאת מילחמה פושענית,

אורי אבנרי

בפקודת מנהיג מטורף, ושכחנות גבורתו בוצעו פשעים נוראים כלפי היהודים ואחרים?

דילמה המורה עוד יותר קיימת לגבי החיילים האוסטריים ש־שירתו בוורמאכט הגרמני. חייל כזה, שהצטיין בקרב, שחירף את נפשו מאות פעמים, בא הביתה, אל ארץ המתכחשת למילחמה כולה, הטוענת שהיתה ככלל ארץ כבושה בידי הגרמנים. אם כן, איך הוא צריך להתייחס אל עברו, אל שנותיו המפוארות ביותר? לראות בעצמו פושע? לשכוח את מעשיה־גבורה שלו? לכלוא בתוכו את הנטיה הטיבנית של כל חייל קרבי להתפאר בעל־לוח?

על רקע זה אולי קל יותר להבין את פרשת קורט ולדהיים. האיש טוען שהיה סתם חייל, שגויס בעל כורחו, ששירת כפי ששירתו כולם. הוא שיקר לגבי עברו, מפני שלא רצה להודות בכך שהיה קצין בצבא הגרמני, בחזית שבה התנהלה מילחמה עכורה בפרטינים. הרבה אוסטרים מזדהים, כנראה, עם דילמה זו, אף שהאיש מאוס גם בעיניהם.

ובחזרה אלינו — אי־אפשר למחוק מן התודעה מילחמה שהי תה. מוכרחים להתמודד איתה. אחת תמשיך לתסוס בתת־ההכרה הלאומית שלנו, ולייצר רעל הרסני.

בילה, אהבתי

הלכתי לתיאטרון, תפסתי את מקומי ועיינתי בתוכניה, כאשר האשה שישבה לידי אמרה לי שלום־מהנשמע.

פניתי אליה. היא היתה אשה בגילי. אחרי אלפית של שניה היכרתי אותה. היתה זאת בילה.

בילה היתה האהבה הגדולה הראשונה בחיי. אהבה נכזבת. זה היה בראשית 1940. הייתי בן 16, וחבר ותיק (וכמעט שנה שלמה) של האירגון הצבאי הלאומי.

עסקנו באימונים באקדחים, יצאנו למסעות, הפצנו כרוזים של "רק־כן" ברחובות. ובאחד הימים הוטל עליי תפקיד נוסף: לחזור לתנועות־נוער ולהקים בהן תאיימחותרת, לשם גיוס חברים.

תחילה שלחו אותי לתנועת זבולון, שעסקה בימאות. אחר־כך שלחו אותי למכבי העברי. אך המיבצע העיקרי שלי היה בנוער הציוני — תנועת־הנוער החלוצית של המפלגה הקרויה כיום "ל"ע".

ידידי יוסף ואני (גם שמי היה אז יוסף) הגענו לצריף של ת"ת נועה ברחוב שטנר, והצטרפנו לקו. כדרכו של איש־מחותרת טוב עשיתי את הכל כדי להצטיין, לקבל תפקידים ולתפוס מקום מרכזי בקו.

שרתי שירי־מולדת בערבי־שבת, רקדתי קראקוביאק, יצאתי לטיולים ולמחנות. בערבי־תנועה הרציתי על ענייני דיומא —

מילחמת־העולם, הקרב על צרפת ומה עוד, כשאני מחזיר לדבריי בערניות את המסר של האירגון.

אחת משאיפותיי היתה להיות למחצצר של הקו. המחצצר הקי בוע השאיל לי באחד מסופי־השבוע את החצוצרה, ובמשך שבת שלמה ניסיתי לתקוע בה. לא הצלחתי להוציא ממנה אף צליל אחד, וכך הסתיימה הקריירה שלי כנגן, לפני שהתחילה לעומת זאת קיבלתי את תפקיד הדגלן, ולמדתי להעלות את הדגל בתורן בצורה מושלמת.

אך עיקר תשומת־ליבי היתה מוקדשת לבילה.

בילה היתה נערה בגילי, מבוגרת ממני בחודשי־שלושה. היא היתה מלכת־הבנות בקו, החברה־מנית המושלמת שכמוה יש אחת בכל קו של כל תנועה. הרקדנית המושלמת, הצועדת הכי נמרצת, הנערה הכי מחוורת, הראשונה לכל תעלול.

היא גרה עם אמה המזריה ליד שוק הכרמל, יושם שרצתי בערבים שבהם לא הייתי עסוק בפעולות האירגון או הקו. בעיניי היתה אלוהית. כתבתי לה שירי־אהבה. (לפני כמה שנים החזירה לי אותם, והם היו איזמים.) עשיתי מעשה חריג לגמרי, ושלחתי לה פרחים ביום־הולדתה.

ואז התעוררה בעיה שכל איש־מחותרת נתקל בה: איך ליישב בין חובת־הקונספירציה ובין החיזור? בילה התייחסה אליי בידר דות, אך לא יותר מזה. היא לא השיבה לי אהבה לוחטת. חשבתי שיחסה ישתנה אם תרע שאני לא סתם בחור הקורא ספרים. כן של בעלי מיכנסה ופקיד של עור־דין, אלא איש־מחותרת, כמעט גיבור לאומי.

וכך, באחד הערבים, גיליתי לה בסודי־סודות שאני בעצם איש האירגון, שנשלחתי לקו שלה בשליחות סודית, וכו'.

לא ידעתי שבילה היתה מאוהבת, בעצם, ביוחנן, ראשי־הקו, שהיה מבוגר מאיתנו בכמה שנים וכבר היה חבר־קִיבוץ.

בשבת הבאה, בעת מיסדר של הקו, קרא לי יוחנן לפתע לצאת מן השורה ולצעוד קדימה. הוא חשף את מוימתי המחותרתית האפלה, וקרע מחולצתי את סימלי התנועה, בטקס חגיגי, נוסח דרייפוס. אחר־כך קרא לי להסתלק.

זאת היתה מכה נוראה. האהבה הגדולה שלי מתה בן־רגע. אהובת־נפשי התגלתה ככוגרת שפלה. זה גם היה מסוכן, כי הרבר יכול היה להיוודע לבולשת הבריטית. היה צורך לסלק מביתי את מחסן־הנשק שהחזקתי בו (כמה אקדחים) וגם לספר למפקד שלי על טיפשותי המחפירה.

אבל לא יכולתי לסיים את הפרשה בצורה זו. בליל־שבת הבא חזרתי לקו שברחוב שטנר, פרצתי למסיבת עונג־שבת ונאמתי לפני החניכים הנדהמים נאום חוצצ־להבות על חובתם הלאומית לשיחור המולדת. אחר־כך הסתלקתי לצמיתות.

יוסף השני נעצר כעבור זמן עליידי הבריטים, עונה ונכלא. הייתי נאלץ לשרוף את כל התצלומים שבהם הוא הופיע לצדי, וכך לא נשארה לי אף תמונה אחת מהתקופה ההיא.

בילה התחתנה עם יוחנן, והצטרפה לקיבוץ שלו. לא דיברתי איתה — עד שנפגשנו בתיאטרון.

במשך כמה דקות סיפרנו זה לזה על מעשינו, החלפנו קצת זיכרונות, צחקנו. אז כבו האורות והתחילה ההצגה.

מישפחת פאליסאר

בכל יום שישו בצהריים מקרינים בטלוויזיה סידרה אינסופית על מישפחת פאליסאר.

בפרק האחרון שהוקר מסופר על סירובו של הרוסס להתערב בבחירות באזורי־הבחירות הסמוך לטירתו. לפי המסורת, היו הרר כסים קובעים באזור זה תמיד מי ייבחר.

פרק זה עוזר להבין מה מתרחש כיום בבירטניה. איך נולדה שיטת־בחירות אנטי דמוקרטית כזאת? מקורה בתקופה הפיאורית.

לית, כאשר האצילים, בשליהאא חוות, היו קובעים ברוב האזור רים מי ייבחר. כלומר: בניהם ומי שרתיים.

שום אנגלי נאור אינו מבין מדוע יש בישראל מי שמתגעגע להנהגת שיטה כזאת אצלנו. ה אנגלים מתגעגעים דווקא לשיט שלנו.

טה הברל בין השיטות אפי שר לבחון מחדש אחרי כל מער כת־בחירות בבירטניה. כך גם ה שבו:

הגברת מרגרט תאצ'ר זכתה רק ב־43% של הקולות, אולם היא זכתה ברוב של 60% בפרלמנט. כך נוצר מצב שבו הכל מריעים לגניצחונה הכביר של הגברת, בעוד שרוב גדול של הציבור רחה אותה בשתי ידיו!

המער הליברלי־סוציאלי־דמוקראטי זכה ב־23% של קולות הציבור (פי שניים יותר מאשר ד"ש ב־1977). אולם הוא זכה רק ב־3% של המקומות בפרלמנט!

מיפלגת־העבודה זכתה ב־32% של הקולות, וב־36% של המר שבים.

שום תיאוריה אינה יכולה להצדיק עיוות מיפלצתי כזה של רצון הציבור. מי שרוצה להנהיג בישראל שיטה שתיצור קשר בין הכוח והנבחר — מגמה שזיא רצויה כהחלט — חייב לעשות זאת במיסגרת שיטה המביאה לכך שחלוקת־הכוחות בפרלמנט תשקף נאמנה את חלוקת הריעות בציבור עצמו.

תאצ'ר

חברי הלהקה היפאנית התגלו כדיפלומטים, ומחו"ל דיווחו במיברק על מותו של ויליאם שייקספיר

של יעקב נימרודי לבין תחילת הקרס-אירוויזיון? לכאורה אלה הם שני אירועים שונים ביותר. בכל זאת, היו שני דברים משותפים לאירועים הנוצצים האלה. ליתר דיוק — שתי שמות המדובר בשתי שמלות

דה נגואדה, ערכו ביום-השבת כביתם שבהרצליה-פיתוח מס"ב תהפועה לכבוד יום-הולדתה של חברתם, האופנאית **שושנה בן-צור**. מה פירוש "מסיבת הפתעה"? פירושה שהזוג הזמין את בן-צור לביתם בתאריך מסר

שעה שלפני כמה שנים הציע מילוא שח"כ העובר — אבוי לבושה: — מסיעה לסיעה, לא יוכל לכהן בקרנציה הבאה בכניסת. זמנים אחרים.

■ באלט-שטוטגרט מופיע

ביום הרביעי חברי-הכנסת **חיים קופמן** ו**דני מילוא** עם **אהרון אברהם-צירא**, ומבחינתם סיכמו סופית את צירופו לליכוד.

■ היה מי שזוכר באותה

■ סיפורים ססגוניים התפרסמו אודות חברי-הכנסת **אלי קולס**, שעזב את הארץ ללא רשות מצליף סיעת-הליכוד, ודויד קא בעיתי קריטי ביותר. הסיפור המשעשע ביותר היה שמצליף-הסיעה, **יהושוע מצא**, תפז את קולס "על חס". על פי הסיפור, הצליף מצא לאתר את קולס בנמל-התעופה, ולגנוף בו שם, רק לפני שזה עלה למטוס בדרך לחופש. האמת לא-פחות משעשעת: קולס הוא שטילפן אל מצא מנמל-התעופה, ולא זאת בלבד, אלא שקולס טרח וטילפן למצא שנתי מחו"ל ומי רוב מסירות לסיעתו העיר את המצליף הנרגז בשעת-לילה מי אחרת.

■ אישיהלווייה **עימנואל אל סרת** על הוויכוח האקטואלי: "אני לביא בעירתי"

■ **שימעון פרס** ודאי תמה עד עצם היום הזה מאיזה כיוון בקעו הקריאות להתפטרותו, בכנס העידוד שאירגן לעצמו יחד עם **יצחק רבין**, נגד **אבא אבן**. השבוע גילה הוועד האלימוני את זהותו כשיחה פרטית: היה זה **אברהם רגב**, מי שהיה עוזרו הבכיר של **מרדכי גור**. רגב זכה בביקורת מאסיבית מאשר שישבה מאחוריו — **עלי זה אשר**, מזכירתו הנאמנה של פרס.

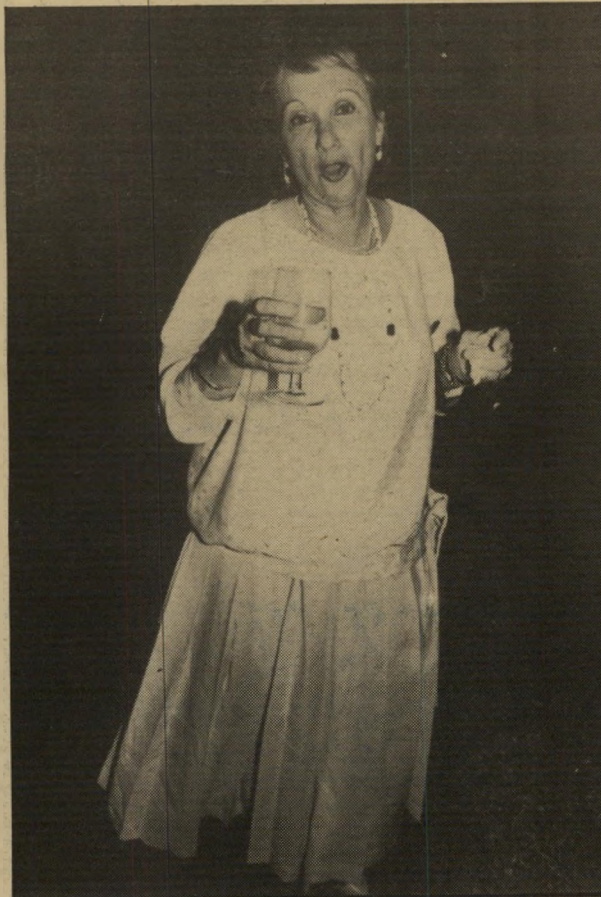
■ המשא-ומתן להקמת ממשלה צרה התנהל כאחת הפינות של מיוזני-הכנסת. שם הסתודדו

באהבתו לסיפור ולספרים, פגש את שיץ ואמר לו שהתחיל לקרוא את ספרו החדש. אבל טרם הספיק לסיים אותו. בתמונה משמאל: שמואל עומר, מנכ"ל תיאטרון הבימה, עם אשתו דבורה עומר, שאותה מנשק אוהד זמורה. בתמונה למטה — הדסה בוש, בעלת הטור בהארץ.

עם שר החוץ שימעון פרס. פרס בא לביתם של הזוג אוהד וזוהרה בלבד, כשבין, כדי לחגוג את הוצאתם של ארבעה ספרים חדשים בהוצאה — ספריהם של הדרה לזר, שימעון בלס, ראובן מירן ודויד שיץ. פרס, המקפיד להתהדר

שעיצב **יובל רביד** לקדם-אירוויזיון: אחת, בצבע שחור, מוכרת לקהל הישראלי, מכיוון שנלבשה על-ידי **אורנה דין**, ששרה שיר עם בעלה, **משה דין**. השימלה הושבה לסלון של רביד, והושאלה שנית לאחת האורחות הקבועות בחתונת בתו של נימרודי. כך שאם מישו מבין מאות החוגגים, שסבבו בבית-הלבן, זיהה את השימלה

בהצלחה בארץ בריקוד אילוף הסוררת, על פי מחזהו של **ויליאם שייקספיר**. קדמו ל-בוא הלהקה מיכרקים בהולים. שאחד מהם לא יישכח במהרה: פקידה במשרד ארטיסט הת-בלבלה, ובלחץ העבודה מיענה מיברק "ויליאם שייקספיר, שטוטגרט". בתגובה לא אחר להגיע מיברק וזעם בזו הלשון: "לא ידוע לנו אם החדשות ה-טריות ביותר כבר הגיעו לישר-אל, אבל ויליאם שייקספיר אינו עוד בין החיים!"

■ שגריר יפאן בישראל ופי-מלייתו הגיעו למופע של ה-רקדנית **דליה לאו** בקיבוץ שפיים, וזכו בתשואות סוערות. החבורה התקשתה להבין מדוע גאתה לפתע-פיתאום הפופולא-ריות של יפאן בישראל. הסיבה התבררה מאוחר יותר: הקהל, שהתבשר קודם-לכן על בואה הקרוב של הלהקה היפאנית סאנקייגוקו לארץ, סבר שא-לה הם חברי-הלהקה הירועה, והריע לכבודם. חברי-הלהקה האמיתיים מגיעים רק השבוע ארצה.

■ "אני לא מבין בתיאטרון. אני מבין במטוסים..." כך סיכם השר **עזר וייצמן** את התרש-מותו מההצגה יתומים. וייצמן נכח בהצגת-הכוכר בבית-ל-סין, בהפסקה ניגש מאחורי הקלעים ושאל את השחקן הצעיר **בן לוי**: "מי אתה? אני לא מכיר אותך. אתה משחק נהדר!"

■ משהוצגה **ניצח לוי**, כאשתו של הבימאי **דוד לוי** ואמו של השחקן **בן לוי**, התפע-לו חלק מהאורחים הכבודים למראה הצעיר. ניצח חתה-ל-שון הסבירה: "נולדתי בהריון..."

■ שגריר מצריים בישראל, **מוחמד בסיוני**, ואשתו החמו-

רונת אלדר הדוגמנית שהיתה לדיילת בחברת אל-על נוסף על הלימודים שלה באוניברסיטה. נשלחה על-ידי החברה לסיאטל בארצות-הברית. משם יוטסו שני מטוסי החדשים של החברה מדגם 657. היא תצטלם בציי-לומי-פירסומת חדשים, כשהיא מדגמנת ליד המטוסים החדשים.

חתונת כל הפרעות

כנסת (אהוד אולמרט, בנימין בן-אליעזר, רוני מילוא) ונשיא-מדינה אחד (חיים הרצוג). היו גם עורכי-דין מוכרים, סוחרי נשק (אפרים פורן, אל שווימר), אנשי עסקים, וכל המיזמי הקשורים בתישלוכת הביטחוניות-מודיעינית-נישקית.

שימרון (פרס) לא הגיע. היו שהתחבמו וכתבו שגם עמירם (נור) לא כיכב שם, אבל בין הריהמזון והמשקאות הסתובבו בבית-הלכן בסביון ביום השלישי ארבעה שרים (יצחק רבין, חיים קורסו, משה ארנס, גידעון פת), שלושה חברי

צילום: ספיר העולם הזה

פרשת אירן, 1985
דויד קינחני (במרכז) שי נגדו הוצא צו-הבאה עלי-ידי השופט האמריקאי, נראה בראשונה בארץ בחתונה. השמועה אומרת, כי אמר לשופט האמריקאי כי עליו להתייצב בארץ לחתונה אחרת. ליד קינחני ואשתו משה לוי.

פרשת השב"כ, 1984
האלוף יצחק מר"ד, שהואשם בת-חילה בהכאת שני החוטפים בפרשת אוטובוס 300 למוות, ושהפך לגיבור לאומי משנסתבר כי אנשי השב"כ בדו ראיות נגדו. היה האלוף היחידי שסבב על מינשאות הבית-הלכן כשהוא לבוש מדיום. אהוד ברק סבב שם בבגדים אזרחיים.

העסק-ביש, 1954
בנימין גיבלי, ש-היה ראש-אמ"ן בעת שהתמוצצה הפרשה במצריים, הגיע לחתונה עם אשתו החיננית, אלישבע. הזוג גיבלי ישב בשולחן צדדי, ליד הברכה. עם אריק ולילי (בתמונה) שרון, מרים ורפי איתן ועורך-הדין הצמוד, דב וייסגלס, והתבדרו ארוכות.

צילום: ספיר העולם הזה

פרשת פולארד, 1985
הגיבור של הפרשה בה-הידיעה, ראש הל"קם האחרון, רפי איתן, ריתק את תשומת-ליבם של המוזמנים והצלמים שבמקום. איתן הגיע לחתונה עם אשתו מרים. הוא לוחץ את ידו של אהוד ברק, סגן הרמטכ"ל, כשבצד פרקליטו הצמוד, דב וייסגלס.

פרשת פולארד, 1985
הרמטכ"ל לשעבר צבי (צדה) צור לוחץ את ידי המארח, יעקב ניםרודי. שלא מש מהפתח וקיבל אישית את פני הבאים והבאות. צדה כיהן בוועדת צור-רוטנשטרייך (יחד עם יהושע רוטנשטרייך). שבירה את פרשת-פולארד והחליטה: האשמים כולם הם!

■ גם לשימוש בדרכון אמריקאי וברשיון-נהיגה בינלאומי יש גבול. אחת שגילתה זאת בדרך לאינעימה היא **ניצה שולמן**, גרושתו של המנתח הפלסטי **יהושפט שולמן**, שנאלצה להשכיח את ריככה, אחרי ששטר, שעצר אותה על עבירת-נהיגה, הבהיר לה שרש"י ונה אינו תקף בישראל, ובהי"ד תה אורחית ישראלית עליה להשתמש במימכים מקומיים.

■ שרה-ביטחון נחשב כאדם אמיץ. השבוע הגיע **יצחק ר"ב** לרופא-השיניים שלו, הפרופסור **היינריך בנדיקט**, ולפי עדויות ממקור ראשון הוא החד וויר והויע מפתח בזמן הטיפול. הוא נראה מאושר ושמח כש-נודע לו שהטיפול הסתיים.

■ באירוע חברתי פגשה הי-רוגמנית **אנבל טמיר** את בע-לה לשעבר, עורך-הדין **אלי טמיר**, וחברתו-לחיים הזמרת **אילנית**. אך בניגוד לאגדות ו-לציפיותיהם של הנוכחים, מיה-רה אנבל לעבר אילנית, הצמידה נשיקה ללחיה וגררה את אלי לרחבת-הריקודים.

דפנה ברק, **זוהר אוהליאב**

מאדוננו, ולהיענות לכל דרישור-תיו של הבימאי הקפדן. הישר-אלי החזיק מעמד יומיים בלבד, ואת מקומו תפס בהצלחה מרובה בחור אנגלי, שחיפש עבודה מוד-רמנת. האנגלי מחזיק מעמד כבר שבוע ימים.

ואין לו זמן לשטויות. לכן ביקש שרת צעיר, שישא את כליו בכל אשר יפנה. בחור ישראלי, שבי-קש לקבל עבודה כסטאטיסט בסרט, ניאות לקבל את התפקיד הקשה שדרש ממנו לעמוד במרחק קבוע של שני מטרים

צילום: ספיר העולם הזה

ציפי שחרור
המשוררת, חגה את צאת ספר-השירים החדש שלה, שפה משותפת. לחגיגה הספ-רותית הוזמנו ידידיה הקרובים של שחרור, ביניהם היה גם הסופר יהושע בר-יוסף (מתחבק איתה בתמונה). בר-יוסף כותב בספריו הרבה על העיר צפת. העיר בה התגוררה שחרור במשך 10 שנים.

מזומצמים יותר, רכש עותק ישן של סיפרו של יוספוס פלאביוס במחיר של 200 דולר. רק לגבי הרכוש של הסמוכאר העתיק, הי-עשוי כסף טהור, וששווי נאמד ב-10 אלף דולר, לא נמסרו שום פרטים בזה.

■ אחת שאין לה מה למכור, והיא נאלצת לפרנס את עצמה, היא **קרולין לנגפורד**, אשתו לשעבר של **אסי דיין**. קרולין מצאה עבודה כמטפלת בחיות ב-גרהספארי ברמת-גן. היא עובדת ומזיעה שמונה שעות רצופות ב-יום, ולאחר מכן היא חוזרת לבי-תו של אסי, שם היא מתגוררת באחרונה.

■ אשת-החברה **אורה בה-רב** ידועה כאשה אלגאנטית, המקפידה ביותר על הופעתה הי-חיצונית. היא תמיד נראית במי-טבה ומעוררת מבטי הערצה ו-קינאה. השבוע, כשהוזמנה ל-פתיחת מועדון-בריאות חדש ב-רמת-אביב, היא הופיעה בלבוש ספורטיבי וקליל, בהופעה שניתן להגדירה כ-מרושלת. כל הי-שם האחרות הופיעו הדורות ו-אלגאנטיות. כיאה למעמדן החב-רתי. אורה, שלא הרגישה בנוח, עזבה את המקום אחרי זמן קצר. ■ לכימאי הקולנוע האנגלי **מייקל וינר** יש הרבה עבודה,

— הצרק והזיכרון הטוב עימו. שימלה שניה, בכחול עז, עיצב רביר עבור הזמרת **ג'יתית שובל**. הזמרת הצעירה, שעברה כאחרונה שינוי תדמית בתל-בושתה ובתסרוקתה, החליטה ברקה ה-90 שלא להופיע בכחול הצמוד והסקסי, והופיע בתחרות-השירים כשימלה פחות מרשי-מה. את כבודה האבוד של הצ-מודה-הכחולה, שנותרה תלויה בחנותו של רביר, הצילה מוזמנת אחרת בחתונת-נימרודי. אגב, שתי המוזמנות, שקצרו שבחים על שמלותיהן, העריפו שלא לגלות ברכים את ההיסטוריה הארוכה של לבושן, ולא תיקנו את מי שסבר שתלבושתן נתפרה כמיחור עבור אותו הערב.

■ המכירה הפומבית שערכה **רות דיין** בביתה שבהרצליה-פיתוח הסתובבה אשה מלאתי-גוף, שרכשה כמות נכבדה של פריטים, בסכום הקרוב ל-12 אלף דולר. הכל התעניינו לדעת מיה, ומהם מקורות-המימון הי-עומדים לרשותה. ברור קצר העלה ששמה **אתי וייס**, והיא נשואה לייכואן-הנייר **דני וייס**. הזוג הזה חי במשך 12 שנים ב-ארצות-הברית, וחזר לארץ לפני שנה. **רחבעם זאבי**, שהמקור-רות הכספים העומדים לרשותו

„מי שמעוניין בגרעין יהודי-ערבי, שיודיע!“

נוער

נכון מאוד. אז אולי את תעזרי לנו? תבקשי מאנשים, המעוניינים בעזרה של גרעין כזה, לפנות אלינו. אנחנו בטוחים שיש הרבה מקומות בארץ שזקוקים לעזרה — אז רק שיודעו ואנחנו נבוא, אני מקווה.

**„אני צריך להיות מנהיג
הל"ע במקום ארצי!"**

מיפלגות

המפלגה להיות כזאת. (דפנה ברק)

„אני מתנגדת להחזרת עקורי איקרית ירדעס!“

יונים

(רונית אנטלר)

חנה יסעור:

„תרגילי ההתעמלות בטלוויזיה גורמים נזק!“

חנה יסעור (40) היא מורה להתעמלות מזה 17 שנה. תושבת רמת-השרון, בוגרת המכון לחינוך התנועה בסמי-נר-הקיבוצים, נשואה ואם לשני בנים. צופים רבים שמחו. כאשר הטלוויזיה החינוכית התחילה לשדר, בקיץ שעבר, תוכנית יומית, בת 10 דקות, של תרגילי-התעמלות, שעת כושר. הדיעה הכללית היא שהצופים המתעמלים עושים טוב לעצמם – מפתחים את הכושר הגופני, שורפים קלוריות. חנה יסעור חושבת אחרת. לדבריה, ההתעמלות בטל-וויזיה גורמת למתעמל יותר נזק מאשר תועלת.

● מדוע ההתעמלות בטלוויזיה מזיקה, לדעתך? חלק מהתרגילים, שהצופים מתבקשים לעשות, גורמים להגדלת האשקעים בגב התחתון ובעורף. גם הרפואה כיום הגיעה למסקנה שבעיות-הגב של האדם החלו עם הזדקפותו מהליכה על ארבע להליכה על שתיים. במילים אחרות – ההזדקפות על שתיים גרמה לשקעים בגב התחתון ובעורף. כמצב זה נוצר לחץ על המפרקים האחוריים של החוליות, ועל העצבים היוצאים מהחלק האחורי של החוליות. מכאן שכל תרגיל המגדיל שקע, מגדיל את הלחץ על העצבים, על מפרקי-החוליות ועל הדיסקוסים, אשר במילא מקבלים יותר מדי לחץ, בגלל ההליכה על שתיים. המתעמלים עלולים ללקות, כתוצאה מהתוכנית הזאת, בכאבי גב חזקים. פונים אליי אנשים שמעולם לא סבלו מבעיות-גב, עד שהתחילו להתעמל מול הטלוויזיה.

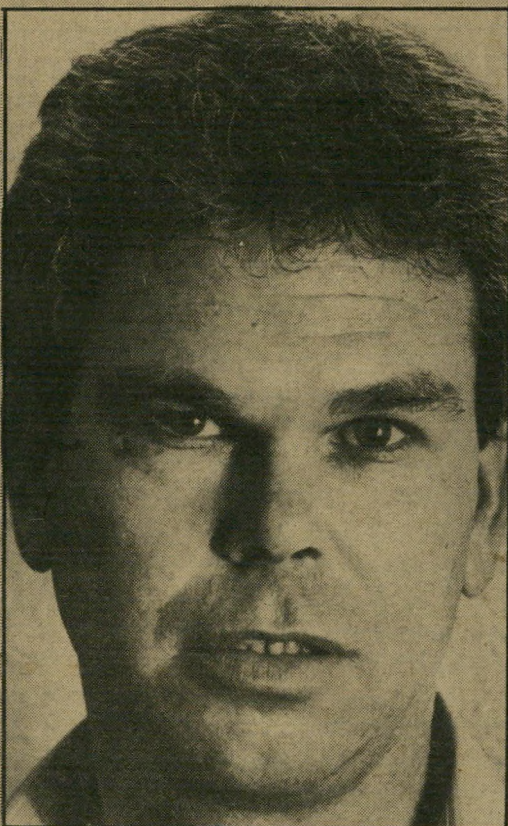
● הצלחת למצוא משהו טוב בתוכנית הזאת? לצערי, גם התרגילים שהיו יכולים להועיל לגוף מועברים בצורה לא-נכונה, כשהם מלווים במידע מוטעה.

התעמלות

למשל, כשהם מראים סיבובי-יד, שוו תנועה טובה, הם אומרים – הכתף הולכת אחרי היד, כשבצעם הכתף היא הגורם לתנועת היד, ולא הולכת בעיקבות היד. במידע כזה – ויש לי עוד עשרות דוגמות לכך – אוטמים את המתעמל בפני הבנת הגוף והתנועה.

● מה דעתך על שיעורי-ההתעמלות בבתי-הספר?

גם הם לקויים. יש לי חברים, מורים להתעמלות, שאינם מרשים לילדיהם להשתתף בשיעורים אלה, ונותנים להם פיתקי-שיחורור. המימד מוציא מבית-הספר לצבא אנשים צעירים, שהם מגוונים וחסרי ידע מבחינה גופנית, ומכאן שברי-ההליכה ובעיות הגב שמהם סובלים חיילים רבים בצה"ל. (נעמי רון)

דורון גילר:

„פוליטיקאים רבים ביקשו לפגוש בבריז'יט!“

פיתאום שבה בריז'יט בארדו לתודעה הישראלית, ואין מוסקים מלרכל עליה. הכל בגלל רעיון של רגע שצץ. במוחו של צעיר ישראלי בשם דורון גילר, המופקד על אירגון תערוכות שונות. שאלתי אותו האם אינו חושש שמישהו עבד עליו.

לא, לא. אין דבר כזה איך אני יודע? כי מזכירתה של בארדו התייחסה לנ"ב שהוספתי למיברק המקורי בבית. איש לא ידע מכך מלבדי.

המיברק המקורי היה הזמנה לתערוכת טבע בריאות וספורט, שתיערך ביולי. ההזמנה לתערוכת-הכלבים, אשר לה נענתה בארדו, כלולה בתוספת.

חוץ מזה, כבר טילפנתי למזכירתה של בארדו, ובדקתי אם הכל אמיתי.

● הופתעת מההיענות להזמנתך?

אוהו! לא ציפיתי בכלל לתשובה. הזמנתי אותה מפני שהיא נעצתה, מפורסמת וידועה באהבתה לטבע, אבל לא ציפיתי להתפתחות כזאת.

בידור

● נעשית סוסולארי בשבוע האחרון?

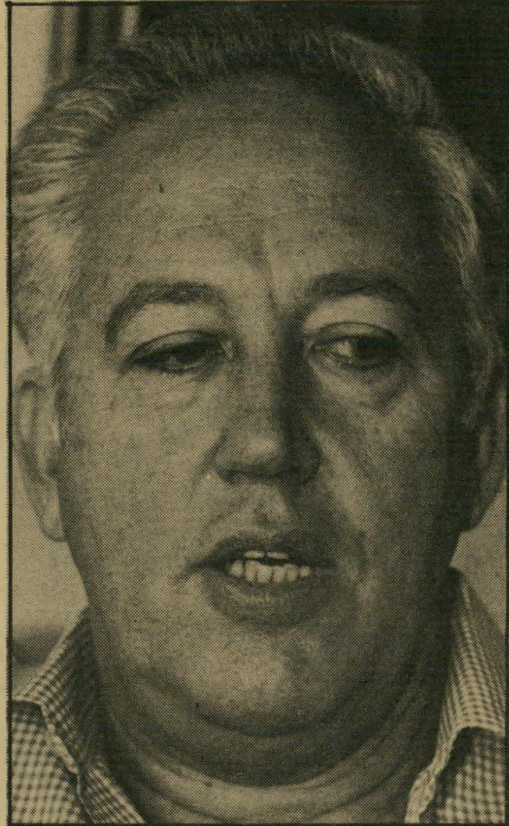
אל תשאלו! בתחילה הייתי מבוהל: כיצד איערך לביקור הזה? אבל מייד התחילו בתי-המלון השונים להתחרות ביניהם על אירוחה. כל בית-מלון משמיץ את הסוויטות של מתחריו. חברות שמירה מתחרות ביניהן, נהגים פרטיים מתחרים להסיעה. חברות-השכרה הציעו לי לימוזינות.

● פנו אליך כבר פוליטיקאים המעוניינים לפגוש בה?

פנה מישרד-התיירות, ופנו פוליטיקאים רבים.

● למשל?

אני חושש מלפרט, אבל רבים. (דפנה ברק)

גד יעקובי:

„עברתי את החווייה של פרידה מההורים!“

גד יעקבי, שר-הכלכלה-והתיכנון, שהתמנה בשבוע שעבר גם כשר-התיקשורת, ורעייתו היפה נלה, נראים בכל המסיבות בעיר. במסיבה אצל המו"ל אוהד זמורה ביקשתי לברר איתו אם הוא, המוזמן לכל המסיבות, הולך לכולן.

לא, אני בדרך-כלל מחליט לאן אני מעדיף ללכת. כתבתי ספר על החופש לבחור, ואני מקפיד לממש עיקרון זה בחיים בכלל, ובמסיבות בפרט.

● אתה יודע שאנשי יחסי-הציבור משתמשים

חברה

בשמן ובשם רעייתך כדי לקדם מכירות של מסיבות ואירועים.

טוב מאוד. זה סימן שאנחנו אנשים בעלי משמעות, ובעיקר לאלה שמדברים עלינו. למסיבה הזו של אוהד זמורה באתי כחבר אישי מזה כמעט 30 שנה, וחוזר מזה כאיש-סיפור. בחצי הטוב שבי אני איש-סיפור, ובחצי הפחות-טוב שלי אני פוליטיקאי.

● אז בחצי הטוב שלך, לקראת שבוע-הספר, יש לך המלצה מסויימת?

קודם כל אני קורא כל השנה, ולא רק לקראת שבוע-הספר. אני ממליץ על פרידה מן ההורים של פיטר וייס. זה ספר שהרשים אותי מאוד, אולי גם מפני שעברתי באחרונה את החוויה הקשה של פרידה מאמי, שנפטרה. (רונית אנטלר)

מאשה לובלסקי. מזנ"ל, נעמת, מספרת על השינוי הפוליטי באירגון הנשים ההסתדרותי, על ילדותה כבת כפר בהרצליה, על חלומותיה בילדות, על הקונפליקטים במישפחה ועל שאיפותיה היום

ענת סרגוסטי, העולם הזה

"כשבאחי לחינוך חדש היה לי קשה. כולם היו בני-ישראל, ואני הייתי בת-כפר ביישנית"

"עד 1942 היה לנו חדר אחד בחולות של הרצליה, שרותים בחוץ, מיטבח בצדדי עץ ומשק"

"כילדה רציתי ללמוד מישפטים. אבל המנהל אמר שבשביל אשה הכי טוב ללמוד להיות מורה"

"היה לנו עדר פרות. אחרי בית-ספר, הייתי מחללת ולוקחת את הפרות"

"בעלי היה צריך לתרום בגידול הילדים יותר מכל אבא רגיל, ולהשלים עם זה שיש לו אשה כזאת"

"בכל שבת אחרי התפילה בבית-הכנסת היה אבא שלי לוקח אותי לכפר גליל, אצל חברי הערבים"

ראיינה ענת סרגוסטי

בעלי מוות

יותר ממני!!

הי-50 במסיבת-הפתחה, הוזמנו גם ראשי מיפגת-העבודה. שימרון פרס, שבא להשתתף בשימחה, שלח לה גם מיכתב-ברכה. נאמר בו, בין השאר: "גם מי שאינם קרובים לך בהשקפה ובעבודה - שלא לדבר על חבריך ואוהדיך - מודים בפה מלא שאת אשה בלתי-שיגרתית. ניהנת בכוח-רצון עיקבי ושקול, בורכת באיכפתיות נמרצת, ופיהחת יכולת-מנהיגות אשר למרות מעשיותה, איננה מוותרת על הדבקות האידיאולוגית..."

החג, המינהגים והמסורת הקשורים בחג זה, וגם מתכונים של מאכלים מסורתיים. שאר תם אוכלים הערבים בעיד-אל-פיטר. מאז נבחרה לובלסקי, ב-1981, כמזכירה הכללית של נעמת, קיבלה תנועת-הנשים גם גוון פוליטי. התנועה אינה מהססת להביע את דעתה ולנקוט קו, גם בנושאים לאומיים ומדיניים מובהקים שאינם קשורים באופן ישיר במעמד האשה. לובלסקי, קטנה ומטופחת, לבושה תמיד בתשומת-לב רבה, מתגלה כאשה נמרצת ביותר. כשחגגו חברותיה את יום-הולדתה

נהוג להזמין את הערבים לאיזורים יהודיים גם בחגים המוסלמיים. באופן יוצא-דופן משכה היוזמה של נעמת את עיניהם של הפוליטיקאים-הגברים, ואלה הזדרזו והעתיקו אותה כבר למחרת היום. בטרם הסתיים החג המוסלמי, הס' פיקו כמה פוליטיקאים, בני המין הגברי, לתפוס תמונה בכפר ערבי. ביקור זה קיבל, כמובן, כותרות בעיתונים שלמחרת היום. קודם לביקור בטייבה הוציאה נעמת לאור חוברת מיוחדת לכבוד עיד-אל-פיטר. בחוברת יש הסבר מפורט על מהותו של

בחג הפסח, כאשר הוזמנו החברות ה"ערביות של נעמת לבתיהן של היהודיות ה"מארוקאיות. כדי לחגוג ביחד את המימונה, עלה רעיון חדש. פטמה מסרווה, מזכירת נעמת בכפר בקה אל-ערבייה, הציעה שבחג המוסלמי עיד-אל-פיטר יארחו הערביות את החברות היהודיות. לפני ימים אחדים הגיעה מאשה לובלסקי, מזנ"ל נעמת, לביתו של השופט יוסוף חאג'י-יחיא בכפר טייבה. השופט אמר שזו הפעם הראשונה שיהודים באים להתארח אצל הערבים בחג איסלאמי. בדרך-כלל

לובלסקי עם ארבליאמוזלינו בשיעור התעמלות בשבילי מישפחה זה דבר משמעותי!

אם אני בוחנת מה מעניין אותי, אז היה מעניין אותי להיות חברה בממשלת ישראל. אני חושבת שיכולתי להיות שרת-חינוך טובה.

● **זו שאלה שעלתה על הפרק?**

היה משנה. אני לא חושבת שאני ראוייה או מסוגלת פחות ממי שמייצגים את המערך בממשלה, אבל לא אעשה מילחמות.

● **למה?**

אין לי כוח לעשות מילחמות בשביל מאשה. לכל דבר יבוא הזמן. אני חושבת שהייתי יכולה להיות שרת-חינוך טובה מאוד, ואין לי שום רגשי נחיתות לעומת אף אחד מהמועמדים הפוטנציאליים.

● **איך מתייחסים אליך במפלגה?**

יפה מאוד.

● **לא מתייחסים אליך כאל קוריוז?**

לא, אני מקווה שלא. הדימוי הוא של אשה חזקה, שצריך לנהוג בה בכחית כבדה וחדשה. וזה נכון?

● **כלל לא. מתייחסים אליי כאל מישהי שצריך להכניס אותה למיסגרות.**

● **מדוע הנשים צריכות להיכנס לפעילות פוליטית דרך הדלת האחורית, שהיא אירגון-נשים?**

יש שמרנות גדולה במפלגת-העבודה לגבי

„אצל פרס וגם אצל רבין אין הרבה הבנה או פתיחות לגבי מתן שיוויון לנשים“

הצורך שנשים תהיינה כראש מערכות. בצמרת יש ספקות. גם אצל פרס וגם אצל רבין אין מייודע-הבנה או פתיחות לגבי נתינת שיוויון-הזדמנויות לנשים.

● **אולי משום שאין להם נשים חזקות?**

מה קובע השקפת-עולם? זה דבר מורכב. ברור בא של המפלגה, בחתך כוללני, גם אצל עוזי ברעם וגם אצל מיכה חריש וגם אצל גר יעקובי, יש יותר פתיחות.

● **אבל עכשיו יש בחירות דמוקרטיות במפלגה. זה יכול לשנות לגבי הנשים?**

אני אעשה כל מאמץ לעזור לנשים להיבחר. יש יותר סולידריות של נשים במפלגת-העבודה.

● **למה נשים צריכות להיות מאוּרֵג גנות לחור?**

אירגון של נשים הוא לא מטרה, ונעמט אינה

שלום. אחר-כך הלכנו לאכול צהריים אצל מזכירת נעמט: בכפר, והנשים התחילו להעלות זיכרונות. איך לפני 30 שנה הן השתתפו בקורס הראשון של מנהיגות במיגור המיעוטים.

● **ומה השתנה בזמן האחרון, מבחינת הנשים הערביות?**

כורח המציאות גרם לכך שהדברים יהיו יותר בהירים. בעבר היתה העבודה עם הנשים הערביות יותר על רקע חברתי, ולא פוליטי. היתה פחות התמודדות עם מצביי-מלחמה.

כשנים האחרונות נוצרה יותר הבנה וקירבה על רקע השקפת-עולם פוליטית.

● **התקרבתם אליהן יותר?**

חידרנו את הצורך להבין מה קורה. אנחנו יותר

„אני לא רוצה להיות מזכ״לית ההסתדרות. החברה לא בשלה לקבל מזכ״ל אשה“

אמינות בנקיטת העמדה הפוליטית שלנו. אני לא יכולה היום להעביר קורסת-פירה לערביות, ולהיות ליכורניקית בהשקפה הפוליטית. היום הדברים יותר משמעותיים.

כשפרצה מלחמת לבנון אנחנו היינו בין הראשונים שקיימנו ישיבה של מרכז נעמט בנהריה, בצפון. בישיבה זו קיבלנו החלטה שצריך לחזור מלבנון, ולא לעשות צה״ל שיר מוש להשגת יעדים פוליטיים. זה היה חודש או שלושה שבועות אחרי תחילת המלחמה.

בשנה שעברה קיימנו את צעד-נעמט המסורתי במשולש, והמוטיב ברקע היה קבלת החוק נגד גזענות.

● **מי הן הפעילות הערביות?**

נשים משכילות, היודעות בדיוק מה הן רוצות להשיג.

● **זה גם נושא שיותר מעניין אותך?**

„נעמט“ הוציאה עכשיו לאור חוברת מיוחדת לכבוד עידאליסטר.

החיים מביאים לזה שמבחינה לאומית צריך לעשות את הדברים האלה. גם אני עברתי כיבדת-דרך. לא באתי לנעמט על רקע של קי פוח אישי. יתכן שעברתי תהליך של היכרות עם מעמד האשה.

● **כשבאתי לנעמט, אמא שלי אמרה לי: „השתגי עתה מה, אין לך מיקצוע?“**

זו היתה התרמית אז, ובהתחלה עסקתי יותר בנושאים של מעמד האשה.

● **ובאמת היה לך מיקצוע שקשור**

במסיבה נכח אורח אחד, מאוד נדיר, שאינו מרבה להיראות באירועים חברתיים. היה זה דב לובלסקי, בעלה של המזכ״לית הנמצרת.

לובלסקי-הגבר משתדל להיות תמיד בצל. אין הוא מתלווה, בדרך-כלל, לאשתו בסיורה ברחבי-הארץ. הוא מנהל את רשת עמל הארצית. במשך השנים היה האדם ש-איפשר את פעילותה ועלייתה של אשתו. לזוג שני בנים, אחד נשוי, הלומד רפואה באיטליה ואחד, הקטן, הלומד באוניברסיטת תל-אביב.

לובלסקי התחילה את דרכה כמורה, ובמהרה קיבלה תפקיד של מנהלת בית-ספר. במשך 17 שנים היתה עובדת של משרד-החינוך, בעיקר כמנהלת של בתי-ספר יסודיים במחוז חיפה. במשך ארבע שנים (1969-1973) היתה ראש הסתדרות-המורים בחיפה.

גם בתפקיד זה ניהלה מאבקים למען שיפור שכרם של עובדי-ההוראה, שרובם נשים. ב-1974 הצטרפה לנעמט כאחראית על מעונות-היום של התנועה.

המעונות הם היום מיוצג מבוקש אצל ההורים. הם נודעו בטיבם המעולה, אך המצוקה הכספית של האירגון וחוסר-התמיכה ממשלתית מספקת, גורמים לחוסר ניכר במעונות. כיום רב הביקוש למעונות נעמט לאין ערוך מן ההיצע, וילדים רבים נדחים בגלל חוסר-מקום.

לובלסקי מספרת כי הורים רבים מת-קשרים אליה הביתה ומתחננים שתסדר מקום לילדם. אך לצערה הרב, קצרה ידה מלהושיע את כל הפונים.

מאשה לובלסקי היא מזכ״ל נעמט הח-מישית במספר. קדמו לה בתפקיד, לפי הסדר, גולדה מאיר, לימים ראש-ממשלת ישראל, בבה אידלסון, תמר אשל, שהיתה אחרי-כך גם ח״כית מטעם המערך, ונאוהה ארד, היום ח״כית של מפלגת-העבודה.

מזכירות נעמט - שפעם נקראה אירגון אמהות עובדות - נבחרות בבחירות דמו-קרטיות חשאיות. בגוף הבוחר יש גם גברים, אבל אסור שמיספר הגברים יעלה על 50 אחוזים.

המטרה העיקרית של האירגון היא לקדם את ענייניהן של הנשים. הן במישור הלאומי, הן במישור המפלגתי. במפלגת-העבודה עצמה יש 1300 חברי מרכז, ורק 220 מב-ניהם הן נשים.

גם במישורים אחרים נאבקת נעמט למען נשים. כך אפשר היה למצוא את התנועה נוקטת קו למען מינוי לאה שקדיאל לחברה במועצה הדתית בירושם. במאבק להשוואת גיל הפנסיה של גברים ונשים, ועוד.

התגייסות התנועה למאבקים לאומיים איפשרה גם את המאבק האחרון של עדה

לובלסקי עם בעלה דב

סבא שלי היה איש אגודת-ישראל, לא ציוני, ולכן ניספה בשואה“

רבון, מזכירת נעמט בתל-אביב, למען הפועלים הערביים מן השטחים הכבושים (על כך במסגרת).

● **נעמט עורכת בזמן האחרון פנייה מאוד מאסיבית לנשים ערביות. עבודה עם נשים ערביות היתה נעמט כל הזמן.**

בשבת לפני שבוע הייתי בדליית-אליכרמל, התכנסה שם קבוצת גשר: יהודיות וערביות בעד

החברה לא בשלה לקבל מזכ״ל אשה. זה לא קשור בי, למרות שבאופן תיאורטי אין הברל.

● **אין מניעה בתקנת?**

לא, אבל אני לא יכולה להגיד שזו שאיפת-חיי.

● **בחינוך, מדוע עזבת אותו לטובת פנייה לנשים?**

זו היתה סיטואציה די מיקרית. גרנו אז, בעלי ואני והילדים, 17 שנים בחיפה. אחר-כך עבר בעלי לתל-אביב, ואני קיבלתי לניהול את בית-הספר יבנה בצפון תל-אביב. זו היתה השנה של מלחמת יום-הכיפורים, והוועידה של נעמט נדחתה בשנה. אז ביקשו ממני לעמוד בראש ועדת-מישנה שתכין חומר לוועידה על ענייני חינוך.

היתה לי ועדה קטנה, והתחלנו לעבוד. זו

(המשך מעמוד 17)

אירגונים בשביל נשים. כשהקימו את נעמת, היתה נאיביות. התנועה קמה על רקע הרגשת קיפוח קשה בייצוג בוועידת ההסתדרות הראשונה, כשאף אשה אחת לא נבחרה למוסדות. הן חשבו שהן בנות תנועה לפי שעה. היום יש לנעמת תקציב נפרד, מוסדות נבחרים, המון אפ" שרירות בייצוג.

יש הצלחות של נשים ברשויות מקומיות. הרבה מזכירות נעמת החליטו בבחירות האחרונות להתמודד על חברות במועצות מקומיות.

אני לא חושבת שאני ראווה או מסוגלת כחות ממי שומייצגים את המעמד בממשלה

זאת אימרת שיש סיכוי שבעתיד יתפרק האירגון, שלא יהיה בו צורך?

נראה מה יהיה. אם הנשים תהיינה שוות, ולא תהיינה בעיות של קיפוחים.

לתנועה אין זכותיקום אם היא תטפל רק בעניינים סוציאליים או חינוכיים. אנחנו צריכות להעלות בעיות גם בזירה הפוליטית ובהסתדרות וזה מה שאנחנו עושות. החברה היום יותר פתוחה לנושאים של מעמד האשה.

המודעות שלך באה כתוצאה מהתפקיד?

באופן בסיסי קיבלתי חינוך שהיה בו יסוד של פתיחות והשקפת-עולם יותר הומנית.

קודם סיפרת שעברתם לגור בחיפה בגלל עבודת בעלך.

בעלי למד בטכניון. בוודאי יש לי קונפליקטים במישפחה.

מה יקרה אם בעלך יצטרך לעבור לעיר אחרת? תעזבי?

היום שיקול-הרעת של בעלי בקשר לתפקיד אחר יהיה שיקול-רעת משותף, דבר שעבר לא היה.

את חושבת שאם את תקבלי שליחות, הוא יעזוב את העבודה שלו?

במיקרה כזה אני אחיה במצוקה. כשבילי מישפחה זה דבר חשוב ומשמעותי. מישפחה זו מיסגרת שגם מוותרים בה. כעשור האחרון בעלי מוותר יותר ממני.

במה הוא מוותר?

בשעות שהוא נמצא לבד, שאין אשה בבית ושהיא בדרכים. ובמעלה השנים להיות לבד זה לא סימפאטי. המול הוא שהוריי גרים לידי, ושנינו כמו ילדים מפונקים.

כשהוריי הגיעו להרצליה, כווג צעיר, הם היו בני 21, ובאו לתוך החולות. כל המישפחה נשארה בפולין. הם עשו את המרד בגולה. סבא שלי היה איש אגודת-ישראל, לא-ציוני, ולכן נספה בשור אה.

אבא שלי היה נערד מהבית כל פעם לשבוע, והולך לעבוד בפרדסים, אמא שלי יכלה לדבר רק איתי, או דיכרו איתי דיבורים של מבוגרים, ולא של ילדים.

עד 1942 היה לנו חדר אחד בחולות, שרותים בחוף ומיטבה בצריף-עץ, ומשק.

היה לכם משק חקלאי?

בוודאי, היה לנו עדר-פרות ואני, אחרי בית הספר, הייתי לוקחת את הפרות ומחללת. לכן היה לנו אוכל בשפע, לכל מי שהיה בא הביתה. לא היו כיסאות לשבת עליהם, אבל היה אוכל בשפע.

מצד אחד היתה לי ילדות של אדם מבוגר, ומצד שני נוצר קשר חזק ביני לבין בית הוריי. אולי זה לא טיבעי שאשה בת 50 מרבת כמו ילדה מפונקת.

מי היו החברים שלך אז?

חברים מבית-הספר. בכיתה היו 15 תלמידים. טור אלף היה כיתה אלה, טור בית היה כיתה בית וטור גימל היה גימל. והמורה היה גם המנהל. את כיתה חית סיימנו, תישעה תלמידים, ב"1941. ובשסיימתי כיתה חית, היה כבר תיכון בהרצליה, אבל הוריי החליטו שאני הולכת ללמוד בתיכון חדש בתל-אביב.

למה?

כי הם אמרו שהבת שלהם צריכה משהו יותר טוב מהתיכון בהרצליה. ואז היו צריכים לשלם הרבה כסף כדי לשלוח אותי לתיכון חדש. אבל

אם אקבל תפקיד שבגללו יצטרך בעלי לעזוב את עבודתו, אני אחיה במצוקה

בית-הספר הזה נתן לי המון מבחינה תרבותית והומנית.

היתה מצוקה בבית?

לא מצוקה כלכלית. היו, אולי, חסכים תר-בותיים, דברים שהחיים בכפר לא יכולים לתת. הבית היה מוקף אז בכפרים ערביים, ואני זוכרת שהערבים באו ב"1942 ואמרו לנו שירקו אותנו לים, אז זה היה סוג המצוקה.

מה זה עשה לך?

לא הייתי מתוסבכת לגבי הערכים. לא נולדתי

אשה צריכה לרחוץ כלים!

כשבוע שעבר פרשה ערה רבון, מזכירת נעמת בתל-אביב, ריון רחוף במועצת-הפר עליה על הפועלים הערביים מהשטחים הר-כבושים באיוור תל-אביב. לפי החוק, אסור לתושבים מן השטחים הכבושים לשהות בתוך גבולות המדינה בין השעות 12 ל-3 בלילה. העובדים הרבים, הנשארים ללון ב-גושרין, או אפילו הממשיכים לעבוד בשעות אלה, חשופים מזה שנים להתעללות של שוטרים במדים, אנשי מג"ב, אנשי בולשת ומתנכרי המישמר האזרחי. לא פעם עוצרים אותם, פורצים למקומות הלילה שלהם, משי-פילים ומכים. איש מהמעבידים שלהם, המ-לינים אותם בשעות אלה, לא סבל בשל כך אפילו מהאינצידנט הקלה ביותר.

לא יתכן מצב, אמרה רבון, שבו עשרות אלפי פועלים ללא רשיון יעבדו בתל-אביב ובגוש דן, כשבכל יורדים זאת, ולא תהיה חקיקה המאפשרת להם להישאר בתל-אביב אחרי שעה מסוימת. אלה חוקי-אפרטהייד כדורים.

אם המשק זקוק לירידים עובדות ערביות, אי-אפשר להטיל על הציבור הערבי גזירה שהציבור היהודי אינו יכול לעמוד בה.

כל הגורמים צריכים לשתף ביניהם פעולה כדי שהדבר ייעשה בתנאים אנושיים ונורמאליים. צריך להגיע לפיתרון פוליטי, כדי שהפועלים יוכלו לעבוד במקומות מגוריהם. דרשתי דיון במועצת-ההפועלים, ובישיבה שלא הייתי בה, וללא הודעה מוקדמת, הוריע תרי קאופמן, מזכיר מועצת-ההפועלים, שקיבל את המכתב והטיל את האגף על המישפחה ולקהילה.

כשזה נודע לי, שאלתי בצחוק אם מדובר באגף למישפחה ולקהילה ברה"ש.

עמדתי בתוקף על קיום דיון במועצת-ההפועלים, דיון בהשתתפות כל הגורמים המעורבים, כולל ההסתדרות.

אני לא רואה בהסתדרות את האחראית בלעדית למה שקורה, אבל היא יכולה לדרוש ולקבל פתרונות ולא יכולה לעמוד בצד מבלי להיאבק על נושא זה. ההסתדרות היא גם איגוד מיקצועי וגם תנועה חברתית.

רבון (37) היא הצעירה מבין מזכירות נעמת בערים הגדולות. היא נבחרה לתפקיד לפני פחות משנה, ואולי מייצגת את הדור הבא של הפעילות.

את פעילותה הפוליטית התחילה כשהיתה בת 21, ולנעמת הצטרפה ב"1977.

אמה היתה פעילה סוציאליסטית בווינה האינטלקטואלית של לפני מלחמת-העולם השנייה, ועלתה לארץ כשהיטלר נכנס לאוסטריה.

אביה נולד ברומניה, והיה בעל רקע ציוני. בארץ הצטרף למפלגה הקומוניסטית, ואחרי כמה שנים פילג אותה והצטרף עם הפלג הציוני למפ"ם.

מספרת ערה:

גרלתי בבית שיוויזני, כביכול, מבחינת המינים, אבל אמא היתה עקרת-בית רגילה מאוד. מי שהלך ללמוד ולעבוד היה אבא, ולא אמא.

גרנו בחיפה, ולמדתי בבית-הספר גאולה. זה היה בית-ספר גרוע, אבל רק את אחי הוציאו משם. העבירו אותו לבית-ספר חוגים. שהיה בית-ספר אליטיסטי של השמאל, וזה ברור שהוא צריך לקבל השכלה, כי הוא גבר, וצריך לפרנס מישפחה.

אני זוכרת ויכוח בבית, כשביקשו ממני לרחוץ כלים. שאלתי למה לא אחי. ואמרו לי שהוא גבר, ושאי צריכה ללמוד לעשות את זה ולתרגל לזה.

גם בצבא היו לי היתקלויות על הרקע הזה, כשביקשו ממני לעשות תפקידים, נשיים.

כשהולכתי לאוניברסיטה, הצטרפתי לפעילות פוליטית, והייתי הבחורה היחידה במועצת הסטודנטים מטעם מפלגת-העבודה בירושלים. אבל היה לי ברור שאני לא מעמרת לתפקיד מזכיר-התא. מכיוון שאני אשה.

עבדתי ברשות-השידור, ברדיו, וניסתי להתקבל לקורס-כתבים. עמוס גורן, שהיה מנהל חטיבת-החדשות, אמר לי שלא מקבלים נשים לקורס בשום פנים ואופן, ולא עזר לי כלום.

אחר-כך ניסיתי להתקבל לקורס קאדטים (צוערים) במישר-החוף, וגם שם נדחיתי על רקע היותי אשה. עברו כמה שנים עד שהבנתי שבכל מקום יש יתרון לגברים צעירים. בעלי פחות נסיון והשכלה ממני.

לפני 10 שנים התחלתי לראות את הדברים אחרת, אולי כתוצאה מהתפתחות תנועות-הנשים בעולם ובארץ. התעניינתי יותר. הצטרפתי לתא-החברות במפלגת-העבודה.

באותו הזמן קיבלתי על עצמי את הניהול וההקמה של מידרשת יחדיו של המפלגה, ובנתי תוכנית לסרנאות למעורבות נשים בפוליטיקה.

באותה התקופה היתה המגמה להשפיע על שינוי המיקוד של נעמת, מתנועה סוציאליסטית לתנועה פוליטית למען נשים.

לזכותה של מאשה ייאמר, שהיא הוסיקה את נעמת קדימה כתנועת-נשים פוליטית. היא הפכה אותה לתנועה שהיא שסידבר בכל בית בישראל, ועשתה את זה בצורה ברורה ביותר מאשר כל מזכירות נעמת עד היום.

עד כאן ערה.

לפני שמונה יורשים נבחרה ברוב של 73 אחוז כמוזכרת נעמת במחוז תל-אביב. ונלחמה מאז בעיקר על כמה נושאים עיקריים. למשל: המאבק למניעת הוצאתן של הנשים מן הגוף הבוחר את הרב הראשי בתל-אביב. מאבק זה מעד היום בחירת רב ראשי אשכנזי בתל-אביב.

וכן: מרד נגד אגרת-החינוך בתל-אביב וקריאה בכתב לכל ההורים שלא לשלם אותה.

מאבק האחרון הוא בעניין הפועלים הערביים מהשטחים הכבושים. מי שמכיר אותה אומר שהיא לא תרפה מנושא זה, ותמשיך להיאבק.

הבית שלנו היה קרוב לדרך הראשית, שנקראת דרך-המלך. כמה ימים אחרי מלחמת-העצמאות הערבים עזבו ויצאו בשיירה. אמא שלי לקחה אותי, יצאנו אליהם והיא שאלה אותם למה הם הולכים. הם אמרו שהם פוחדים.

היו לך חברים ערביים?

לא. היתה ידידות עם מישפחות.

איך דיברת איתם?

הוריי דיברו ערבית, אני דיברתי עברית. לאבא שלי היה סיפור שסיפר תמיד. לא חשוב אם הסיפור נכון, חשוב שאבא שלי חשב שהוא

הבית שלנו היה קרוב לדרך הראשית, שנקראת דרך-המלך. כמה ימים אחרי מלחמת-העצמאות הערבים עזבו ויצאו בשיירה. אמא שלי לקחה אותי, יצאנו אליהם והיא שאלה אותם למה הם הולכים. הם אמרו שהם פוחדים.

היו לך חברים ערביים?

לא. היתה ידידות עם מישפחות.

איך דיברת איתם?

הוריי דיברו ערבית, אני דיברתי עברית. לאבא שלי היה סיפור שסיפר תמיד. לא חשוב אם הסיפור נכון, חשוב שאבא שלי חשב שהוא

מזכירה רבון

לא מקבלים נשים בשום פנים ואופן!

אי-אפשר להטיל על הציבור הערבי גזירה שהציבור היהודי אינו יכול לעמוד בה.

כל הגורמים צריכים לשתף ביניהם פעולה כדי שהדבר ייעשה בתנאים אנושיים ונורמאליים. צריך להגיע לפיתרון פוליטי, כדי שהפועלים יוכלו לעבוד במקומות מגוריהם.

דרשתי דיון במועצת-ההפועלים, ובישיבה שלא הייתי בה, וללא הודעה מוקדמת, הוריע תרי קאופמן, מזכיר מועצת-ההפועלים, שקיבל את המכתב והטיל את האגף על המישפחה ולקהילה.

כשזה נודע לי, שאלתי בצחוק אם מדובר באגף למישפחה ולקהילה ברה"ש.

עמדתי בתוקף על קיום דיון במועצת-ההפועלים, דיון בהשתתפות כל הגורמים המעורבים, כולל ההסתדרות.

אני לא רואה בהסתדרות את האחראית בלעדית למה שקורה, אבל היא יכולה לדרוש ולקבל פתרונות ולא יכולה לעמוד בצד מבלי להיאבק על נושא זה. ההסתדרות היא גם איגוד מיקצועי וגם תנועה חברתית.

רבון (37) היא הצעירה מבין מזכירות נעמת בערים הגדולות. היא נבחרה לתפקיד לפני פחות משנה, ואולי מייצגת את הדור הבא של הפעילות.

את פעילותה הפוליטית התחילה כשהיתה בת 21, ולנעמת הצטרפה ב"1977.

אמה היתה פעילה סוציאליסטית בווינה האינטלקטואלית של לפני מלחמת-העולם השנייה, ועלתה לארץ כשהיטלר נכנס לאוסטריה.

אביה נולד ברומניה, והיה בעל רקע ציוני. בארץ הצטרף למפלגה הקומוניסטית, ואחרי כמה שנים פילג אותה והצטרף עם הפלג הציוני למפ"ם.

מספרת ערה:

גרלתי בבית שיוויזני, כביכול, מבחינת המינים, אבל אמא היתה עקרת-בית רגילה מאוד. מי שהלך ללמוד ולעבוד היה אבא, ולא אמא.

גרנו בחיפה, ולמדתי בבית-הספר גאולה. זה היה בית-ספר גרוע, אבל רק את אחי הוציאו משם. העבירו אותו לבית-ספר חוגים. שהיה בית-ספר אליטיסטי של השמאל, וזה ברור שהוא צריך לקבל השכלה, כי הוא גבר, וצריך לפרנס מישפחה.

אני זוכרת ויכוח בבית, כשביקשו ממני לרחוץ כלים. שאלתי למה לא אחי. ואמרו לי שהוא גבר, ושאי צריכה ללמוד לעשות את זה ולתרגל לזה.

גם בצבא היו לי היתקלויות על הרקע הזה, כשביקשו ממני לעשות תפקידים, נשיים.

כשהולכתי לאוניברסיטה, הצטרפתי לפעילות פוליטית, והייתי הבחורה היחידה במועצת הסטודנטים מטעם מפלגת-העבודה בירושלים. אבל היה לי ברור שאני לא מעמרת לתפקיד מזכיר-התא. מכיוון שאני אשה.

עבדתי ברשות-השידור, ברדיו, וניסתי להתקבל לקורס-כתבים. עמוס גורן, שהיה מנהל חטיבת-החדשות, אמר לי שלא מקבלים נשים לקורס בשום פנים ואופן, ולא עזר לי כלום.

אחר-כך ניסיתי להתקבל לקורס קאדטים (צוערים) במישר-החוף, וגם שם נדחיתי על רקע היותי אשה. עברו כמה שנים עד שהבנתי שבכל מקום יש יתרון לגברים צעירים. בעלי פחות נסיון והשכלה ממני.

לפני 10 שנים התחלתי לראות את הדברים אחרת, אולי כתוצאה מהתפתחות תנועות-הנשים בעולם ובארץ. התעניינתי יותר. הצטרפתי לתא-החברות במפלגת-העבודה.

באותו הזמן קיבלתי על עצמי את הניהול וההקמה של מידרשת יחדיו של המפלגה, ובנתי תוכנית לסרנאות למעורבות נשים בפוליטיקה.

באותה התקופה היתה המגמה להשפיע על שינוי המיקוד של נעמת, מתנועה סוציאליסטית לתנועה פוליטית למען נשים.

לזכותה של מאשה ייאמר, שהיא הוסיקה את נעמת קדימה כתנועת-נשים פוליטית. היא הפכה אותה לתנועה שהיא שסידבר בכל בית בישראל, ועשתה את זה בצורה ברורה ביותר מאשר כל מזכירות נעמת עד היום.

עד כאן ערה.

לפני שמונה יורשים נבחרה ברוב של 73 אחוז כמוזכרת נעמת במחוז תל-אביב. ונלחמה מאז בעיקר על כמה נושאים עיקריים. למשל: המאבק למניעת הוצאתן של הנשים מן הגוף הבוחר את הרב הראשי בתל-אביב. מאבק זה מעד היום בחירת רב ראשי אשכנזי בתל-אביב.

וכן: מרד נגד אגרת-החינוך בתל-אביב וקריאה בכתב לכל ההורים שלא לשלם אותה.

מאבק האחרון הוא בעניין הפועלים הערביים מהשטחים הכבושים. מי שמכיר אותה אומר שהיא לא תרפה מנושא זה, ותמשיך להיאבק.

שראף מלונגי

לובלסקי בין קיסר ופרס

לא אחיה מזכ"לית ההסתדרות!

אז את לא מבשלת? אמא שלך עושה הכל?

לא לגמרי, אבל אני תמיד יכולה לפתוח את הדלת וללכת לבית השני, וזו מידה של פיגוק.

את בתי יחידה?

לא, אנחנו שלושה ילדים, ואני הבכורה. לפעמים אני חושבת איך זה שיצאתי כל-כך מפונקת ככת בכורה.

* כיום צומת גלילות.

מארצ'לו מאסטרויאני וסילבנה מאנגנו - צ'כר
כבר בעבר, כשהבולט ביניהם: "הגברת עם
הכלב". מארצ'לו מאסטרויאני זכה בפרס ה'
שחקן בפסטיבל. (איטליה-ברית המועצות)

עינים שחורות

מן היבול האחרון של פסטיבל קאן. קור
ההונגריה מארתה מסארוש, בלוויית בעלה, יאן
נוביצקי, והבימאי הפולני כו'ישטוף זאנוסי. לבד
מהם צפויים בירושלים השחקן אלן ארקין
והבימאי ג'ק גולד. מחכים גם לאדי מרואני, מפק
הסרט עיניים שחורות, לשחקנית הצרפתיה
המעולה רלפין סריג, ובראש הרשימה - נאגיסה
אוישימה, הבימאי היפאני, שסירטו מאכס אהובי
יוצג בפסטיבל.
עורכת מדור הקולנוע של העולם הזה, שכבר
צפתה ברוב הסרטים, בפסטיבלים אחרים בעולם,
מגישה תדריך לפסטיבל ירושלים. השבוע חלקו
הראשון של התדריך.

פסטיבלים לראות בירושלים

תדריך מיוחד לסרטים שיצגו בבירה

ירושלים איננה קאן. במקום ציצים וזהרים
אפשר לחשוף כאן, מאכסימום, ציציית. אבל כדאי
לעלות לירושלים למען כמה עשרות סרטים
טובים, רטרופקטיבה של הענק הקולנועי
אורסון וולס (שתושלם מאוחר יותר בסנימטק
ירושלים ובסנימטק תל-אביב), כמה פרמיירות

בארברה הרשי - אמריקה אחרת
מעלות ובהתלהבות מהולים בזעזוע של הנ'
שמה הרוסית שלו. הוא מוחד ממנה ומעריך
אותה כמיתוס. (ארצות הברית)

אנשים מבווישים

שתי אמריקות ורות זו לזו. שתי תרבויות
מנוגדות זו לזו ושתי נשים שונות זו מזו. אם
כי שייכות למישפחה אחת. האחת, ג'יל
קלייבורג, היא עיתונאית מצליחה מניו-
יורק, המחליטה לתהות על קנקנה של דוד-
ניתה רות, בארברה הרשי, הגרה לבדה עם
ארבעת בניה. אי-שם בביצות לואיזיאנה.
זוהי אמריקה בעיניו של הבימאי הרוסי
אנדרה קונצ'אלובסקי, המסתכל בה בהת-

נובוקו מיאמטו - הזלילה הגדולה
ענים בלי ספק על נסיונו הקודם כשחקן.
מחווה מיזרחית להזלילה הגדולה. (יפאן)

טאמפופו

סאטירה פרועה ועשירה ב'
המצאות על תאונות-הזלילה
של האדם. דרך סיפור על אלמנה בשם
טאמפופו (נובוקו מיאמטו). המנסה להפוך
לאשפית-מיטבה. חבורה מוזרה של מתנד-
בים מסייעים לה לגנוב מירשמים מטבחיים
מנוסים ולערוך ריגול תעשייתי אצל בשלנים
מתחרים. תוך כדי כך מציג הבימאי, יוזו
איטמי, שזה סירטו השני, אחרי הלוויה ולפני
פקידת מס, את כישוריו הקומיים. הנש-

ז'ראר דפארדייה - קדושה כעוש
ברנאנוס. עמוס לעיפה בסמלים נוצריים,
יכול לשמש יחד עם תרז, וסירטו של זאנוסי,
כוחו של הרשע, בסדנה לבעיות מוסה (צרפת)

תחת שמי השטן

זהו פרס "דקל הזהב" של פסטיבל קאן
האחרון, שעורך חילוקי-דיעות סוערים וגרם
לבימאי שלו, מוריס פיאלה, להרים אצבע
בתנועה גסה נוכח מצלמות הטלוויזיה וה'
קהל. ז'ראר דפארדייה בתפקיד כומר שהש-
טן מפתה אותו בכך שהופך אותו לקדוש.
הכומר מצליח להחיות מתים, אבל נכשל
בהצלת התועים החיים ומוביל לאובדן
עצמו. הסיפור נשען על רומאן של ז'ורז'

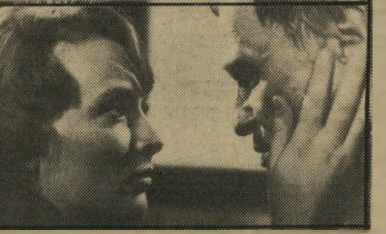

איש הרכבות מתגלח - הבדידות מופרת
ואת עבודתו. ומחפש פורקן לתשוקות שאו-
תן הוא מגלה בתוך עצמו בפעם הראשונה
בחיינו. קומדיה פיוטית קאמרית. (הולנד)

איש הרכבות

סרט הייצוג הפסטיבלי של הולנד בשנה זו
נעשה על-ידי אחד מוותיקי בימאיה, יוס
סטלינג. היפה שבו הוא שכמעט ואינו זקוק
לכל דיאלוג, והעיקר שבו הוא האווירה
המוזרה שהוא יוצר. שומרי-רכבות חי לו
בתום ובשלווה עם עצמו. עד שביום אחד
נקלעת למקום אשה. בגלל נסיבות שונות
היא נאלצת להישאר במקום כשנה, ומער-
ערת את בדידותו. הוא מזניח את חובותיו

יונה צ'ניקוצי ויאן נוביצקי - מיפלגה
פה שבה פעילי המיפלגה הקנאים והמטומ-
טמים, המדקלמים כתוכנים מאולפים, קבעו
גורלותיהם של בני-אדם. (הונגריה)

יומן לאהובי

המשך סירטה הקודם של מארתה מסא-
רוש, יומן לילדי. מקצין עוד יותר את סליד-
תה מן התקופה הסטאליניסטית עד פרוץ
המרד בהונגריה ב-1956. כשהיא היתה
סטודנטית לקולנוע במוסקבה ונבצר ממנה
לחזור למולדתה ולקחת חלק פעיל במת-
רחש. בהומור ובעוצמה האופייניים לטיפול
האישי של מסארוש היא מתארת תהליכים
כואבים של צעירים שנאלצו להתבגר בתקו-

אצל ואיידה - אין חדש
מבחינים בתופעות שוואידה ביטא טוב יו-
תר בסרטים אחרים, וכאן ישנה חזרה מסור-
יימת על הרעיונות האלה. (פולין)

יומן אהבות

אחד הסרטים הפחות מרתקים של אנדז'י
ואיידה. הניחן ביופי חיצוני בלתי רגיל. על פי
נובלה של תאדאיש קוביצ'י. סיפור של רי-
מיאו ויוליה פולניים על רקע פרוץ מילחמת
העולם השנייה, כשלכאורה שקט ושלווה
אידיליים משרתים את הפאסטרלה של
גיבוריו. אבל למעשה אותות האזהרה כבר
מסתננים מתחת לפני השטח. אך איש אינו
רוצה להאזין להם. תחת סיפור-האהבה

לורי אנדרסון - פיצוץ של כשרון
התמונה כולה. למי שלא ראה את אנדרסון
בגודל טיבעי, זוהי חובה. ולחסידי הוידאו
קליפ - שיעורי-בית. (ארצות הברית)

בית האמיצים

למעשה זו שורה מוצלחת של וידאו קלי-
פס מהופעתה של הזמרת-מלחינה-מעצבת
פייטני-יפהיה לורי אנדרסון. אין ספק
שזו אחת הדמויות המעניינות והמתקוות
של המוסיקה המודרנית. אשיות מדליקה
שיש בה מיזוג של יופי מהמם וכישרון דחוס.
כל שיר הוא יצירה בפני עצמה. עם הומור
מיוחד המתבטא לא רק במילים ובביצוע כי
אם גם בתאורה. בתנועה ובאסתטיקה של

רוק כבד - הבימאית תבוא
המיני של בא-כח האל עלי-אדמות. וכמובן
את הכומר בעצמו. (ארצות הברית)

ישועה

בטי בי. אחת הדמויות הבול-
טות בקולנוע העצמאי האמ-
ריקאי של שנות ה-80. הפכה בעצמה
לגיבורת פולחן מסויים. דוגמת התופעה
שאת המיתוס שלה היא מנסה לגנות. זוהי
סאטירה על רוגדה סטמפל ועל גרוריה
המישפחתיים. שכל אחד לפי עניינו מנסה
לפתות את הכומר. בא כוחו של המיתוס ה-
דתי שבאופנה. היא מאמינה שאפשר להגיע
אל הישועה דרך הרוק הכבד. ומסבכת את
בעלה ואת אחותה הסקרנית לעמוד על טיבו

הנער ואחיו - מות הסבתא
שכל העת מתגעגעת לחזור למולדתה בסין.
גם כאן בולטת רגישותו וקפדנותו של הו
סיא סייאן על הפרטים הקטנים. (טאיוואן)

עת לחיות ועת למות

הסרט שלפני כאבק נישא ברות. מפורז
יותר ומרוכז פחות. גם הוא מספר על אירי-
עם קטנים מאוד ועל דברים בלתי חשובים
לכאורה. המרכיבים את חייו של אדם. כאן
מתרכז הו סיא סייאן בימי הנוער שלו. ב'
מישחקים שהילדים משחקים. בחיי השכר-
נה ובמירחמים המקומיים. את המקום המר-
כזי בעולם המבוגרים שהוא מסתכל בו ת-
מיד בהשתאות תופסת הפעם הסבתא שלו.

הנער וסבו - מוות במישפחה
זעירים עושים את הגדולה שבחיים - דבר
שכולנו יודעים, אבל רק מעטים מטיבים
לבטא זאת במילים חסכוניות. (טאיוואן)

כאבק נישא ברוח

סירטו האחרון של הבימאי המוכשר
מטאיוואן הו סיא סייאן, בסידרת הסרטים
על נעוריו. בית הוריו. ובעיקר ההשפעה של
סבו וסבתו על חייו. כשתמיד מדגיש הו סיא
סיאן את הקשר ההדוק הקיים בין זקנים
לילדים (דוגמת סירטו קיץ אצל סבא).
הפעם הוא מתייחס לימי התבגרותו. כשנא-
לץ לנסוע לטייפה כדי למצוא עבודה ואחר
כך להתגייס לצבא. אירועים קטנים ורגעים

ניצול של בילבול, או: איך לחנך את ילדיך?

„הבדואים נולדו לו ילד. זאת אומרת, בדרך-כלל זה קורה לזוגות. נולד להם ילד והם מאוד מאושרים וגאים בו ומראים את התמונות שלו לכל דורש ולא דורש. תוך חודש חזרות האמא איתנה, עוד חודש עובד הילד/ה כבר ישנים שלו הלילה ואוכלים טוב, והאחות בטבת חלב אומרת שהילד/ה בריא ומפתח פיה, והספתח בנות לעשות בייביסיטר — והנה נדמה להורים שמעכשיו כבר הכל לגמרי פשוט. הילד הנחמד, היפה והאינטליגנטי שלהם מקבל הרבה אהבה ותשומת-לב ואוכל ומשקה וחיתול נקי, ואפילו מצט מוסיף. וזה לגמרי מספיק.

קבער, לפני הרבה שנים, באמת ההורים חשבו
 כך. ילד ישב כשהיה מוכן לשבת. הלך כשהיה
 מוכן ללכת, עשה את צרכיו כשהיה מוכן
 לכן וכן הלאה וכן הלאה. אחר־כך פתאום הוא
 נהיה גדול והלך לבית־הספר, ושם לימדו אותו
 מיני דברים שלומרים בבית־הספר, ובתוספת של
 אהב לשבת ולתשומת־לב בבית גדל הילד לנער ואחר־
 כך לאיש.

כמה הכל היה פשוט, פעם, לפני הרבה שנים,
כשהמו"לות עוד לא היתה כל-כך מפותחת וספר
היה מילחמה ושלוה. למשל.

עכשיו זה לא כך. עכשיו בכל חנות לספרים יש 30 מדפים ענקיים עמוסי ספרייהוראה דוורים: איך ללמד את ילדך לקרוא בגיל מוקדם? איך להשכיב אותו לישון מוקדם? איך להסביר לו למה הסבא מת? איך להכין אותו לקראת לידת אחותו? איך לנמנע ממנו השמעה? איך לגרום לו לעשות את צרכיו בסיר ובטן בחיתולים? כיצד להסביר לו כיצד הוא נוצר בבטן אמו ואיך הוא נולד? איך לגרום לו לאהוב מוסיקה קלאסית? איך לנמנע ממנו ממתקים ולא לגרום לו ריגושיקפוחות, ועוד אלף כיצדים ואיך ללמה ומרוע.

כל הספרים הללו באים, לדעתי, להפוך את הביטול של ההורה הטרי לתיקווה. ההורה הטרי מגלה שילדו הולך לישון כל ערב בשעה 9, והבן של החבר שלו הולך לישון כל יום ב-8, וזה כמובן יותר נוח. הילד שלך התחמק בפעם האחרונה כשהיה בן 8 חודשים, לעומת כתי של השכן

ושהתהפכה כבר ב־4 חורשים, הילך שלך עדיין
ממריטב את החיתולים, ולפי ספר אחד שהאם
קראה הוא כבר היה צריך להפסיק מזמן.
אין ספק ששני אנשים מבוגרים, שחיים בשקט
וחיים, רגועים, כשלישית מהמזון צריך
שיש לו לגיטימציה לעשות ככל העולה על רוחו.
את הבלבול הזה מתכוונים או מתיימרים לפתור
מאות ספיריטואליזם וההררכה הלוהטת.
אני חייבת להודות שחארי לידת בני הראשון
בן: אני רומית, כמו ספרים כאלה וגם ניסיתי

להנחן את ילד ירמיהו לפיהם. שבועות ארוכים ביליתי בקריאת סיר הסיירים, כדי שיעשה כבר את צרכיו בסיר. אבל הילד התעלם ממנו ומן הסיפּוּר המיקצועני שלי, והתנהג בדיוק כמו שהוא רוצה. רק אחרי שהרמתי יריייו הוא היה בוגר מספיק כדי להיות יבש, זה קרה לו. בתקופת ההריון השני שלי קראתי ספר שסיפר על הקינאה של הילד הראשון בתנוק החדש שנולד למישי פתה, הורדו לספל בקינאה הזאת. אחד ההריונים שבספר היה לקנות איוז מתנה לילד הגדול, וכשיוולד התינוק לתת לילד הגדול את המתנה כאילו בשם אחיו. עשיתי את זה. קניתי פנס־קסם ולקחתי אותו איתי לבית־החולים. אחרי הלידה, כשכאב הילד עם אביו לבקר אותי ואת התינוק החדש, תמתי לילד את המתנה ורומזתי בעדינות שאנחנו, ההורים, קיבלנו תינוק במתנה, והוא קיבל מתנה אחרת (הילד היה בן פחות מן שנים). ואחרי שחזרו הביתה, אמר הילד לאביו: „אמא חשבת שאני מאמין שהאח התינוק קנה לי מתנה. ואל תחבלי על שמי יודע שהיא בעצמה קנתה לי אותה. כדי שאשמש“.

קראתי באותה תקופה עוד אייאלה ספרים בעניין זה, ואחרי נסיונות קצרים של התנהגות לפיהם החלטתי שלא צריך (למדי את ילדך לקרוא) או אייאפשר (כיצד למנוע ממנו להתעקש).

ויקי לנסקי

הגיע זמן לישון

ר. סירקיס מוציאים לאור בע מ

יודעים למה אנשים מתים ואיך ילד נולד, והם הולכים לישון בזמן, פחות או יותר, והם יושבים והולכים ומתהפכים ורצים ומשחקים כדורגל ועושים צרות להורים.

הספר היחידי שאני מוכנה לקנות, לקרוא ולעשות נסיון אחרון, אם יהיה ספר כזה, הוא „איך להכריח את ילדך לעשות שיעורי־בית“. אבל את זה עוד לא כתבו.

ולמרות כל האמור לעיל, אני יודעת שיש
הורים שרוצים לקרוא ורוצים לנסות, ללמד את
ילדיהם כל מיני דברים שהם יידעו יותר מאוחר
בעצמם. אז הנה סקירה קצרה על כמה ספרים
כאלה, שיצאו לאור ממש בחודשים האחרונים,
כיו עשרות אחרים. כמוכן:

★ הגיע זמן לישון -

הוצאת רות סירקיס, מחיר 16.90 ש"ח
(בשבועיהספר פחות). איך עוזרים לתינוק הכוכה
להירדם, איך מטפלים בילד הנוהג להתעורר
בלילה, איך מתגברים ההורים על המחסור בשי-
נה?

בין כמה עצות שנראות נבונות «לקראת
השינה הליכשי את התינוק בגר רפוי, קצרי את
התנומות של התינוק במשך היום» (וכן) יש כמה
ווכמה עצות תמוהות מאוד («לא רש לכתוב את
האורות לבילה, אלא יש לבסוט לשמור על שקט
כשבאים אורחים במשך היום, ההתרגשות שבבית
לעשויה להיות גירורי התינוק זקוק לו כדי
להישאר זקר»).

ועוד:

ואני אמא שלו מחליפה לו את החיתול
(אלונה פרנקל)

אמא דובה היתה מורידה את החיתול
המלוכלך ושמה חיתול חדש (סמדר שיר)

זה סיר שעליו אפשר לשבת ולעשות את
הקקי והפיפי במקום בחיתול
(אלונה פרנקל)

לדו"ב קנו סיר שעליו יוכל לשבת בכל פעם
שירצה לעשות פ"י או ק"י
(סמדר שיר)

ואחרון חביב:

נפתלי התיישב על הסיף החדש
ישב וישב וישב ולא יצא שום דבר

(אלונה פרנקל)

דובי חבובי ישב על הסֵר וישב וישב ולא
עשה כלום (ממדר שיר)

ומה למדת מהדוגמות הללו, ילד חמוד שלי?

★ אבהות

מטר. הד"ר לחינוך ביל קוסבי אינו אלא האב
מסידרת הטלוויזיה מישפחת קוסבי. כמו בסיד-
רה, גם בחייו הפרטיים קוסבי הוא אב לחמישה
ילדים, ואת סיפרו אבהות הוא כתב מתוך נסיונו
לאישי. בהקדמה שלו לספר כתב קוסבי: "כן,
לראשי ילד לעולם הוא הדרך הרחבה ביותר

המקסימום ביותר ששני בני־אדם מאוהבים יכולים לעשות. עוברת היותו בן־אדם לחמישה ילדים במבשריה אותו לכתוב ספר זה, אך לא לתת חוקים מלאכים, משום שאין חוקים... למרות ששת מפלצי כתיבה יעילת על גידול ילדים, המציינים את חנויות־הספרים, גידול ילדים הוא עדיין בבחינת 'גיבשת' לא נודעת, שאיש לא גילה. צריך פשוט הרבה אהבה ומזל, וכמובן — אומץ, משום שמחכות לכם שנים רבות של פחד מפני ילדיכם. ההקדמה הזאת שיכנעה אותי לקרוא את כל הספר. ספר של איש חכם בעל נקודת־ראייה מעניינת על החיים, חם מאוד, מצחיק, קורא לילדים בשם המפורש ולא מפחד להודות שהם 'מנצחים' אותנו כמעט תמיד, וגם לא מפחד להודות שפה ושם הוא משתמש בשיטות החינוך של הקופת האבן, כלומר בקיטת הגונה בתחת של ילד. יופי של ספר. עכשיו הבן שלי קורא אותו יחדיו.

★ **שאלה של אם** — תיקשורת מילולית בין הורים לילדים — מאת פרנסואז דולטו, סופריית מערב. הספר עוסק במיכלול הבכיות שהילד נפגש בהן, תינוק בא לעולם, מצבים שפחתים חייגים, משימעת ומרדנות, סככר אריוס, קנאה ומריבות ועוד. קראת את הפרק בין שלוש העמודים המדבר על „איך להסכיר את המוות“. את שלוש העמודים אפשר לסכס בשני מישפטים: (1) אל תסכיר מהילד שמישו ממת. (2) על השללה „מתי מתי“ צריך להשיב כשגורמים לחיות. מדריג. לא?

מה שבעיקר מפרע לי בספר הזה הוא ההתייחסות לילד, במיקרים רבים כלי ציון גיל. הרי ילד בן שנתיים וילד בן ארבע וילד בן 8 וילד בן 12 או 14 אינם יכולים להיכנס כולם לאותה הקטגוריה.

★ להיווי

מורד, צילומים מאת ג'וארס נילסון. זהו ספר המיועד להסביר לילד הקטן איך הוא נוצר, כיצד הוא ואיך יצא לאוויר-העולם. הספר מסביר את התהליכים בשפה מובנת לגיל הרך, אבל עוד יותר מכך מוסברים הדברים עליידי צילומי-הצבע והתעבורות ברחם. אם ילד או ילדה בני 4-5 שנים צריכים לדעת את זה, החומר מוסבר היטב. צילומים, אנב, כמו שהם ריאליסטיים ומצולמים היטב נראים מפחידים לגמרי לילד הרך שעבורו נכתב הספר. אבל אולי אני טועה, וכאמך אף אחד לא יודע מה עובר בראש של ילד בן 3, וממה הוא נשוי לפחד.

יְזַבֵּי חֲבוּבִי

מדר שיר, הוצאת סיפריית מעריב. עוד נסיון
חד ללמד את הילד לעשות בסיר, אלא שהפעם
הליך הלמידה הוא דרך מישפחת דובים, ולא
דובי-אדם.

קראתי את הספר ואני מוכרחה להודות שדי
המתי מהרמיון של דובי חבובי לסיר
סירים של אלונה פרנקל, שכבר הפך לנכס
אנציקלופדי של כל הקאקרים והפיזשים בארץ
גולה.

הוא עשה את זה בגיל יומיים
הוא עשה את זה בגיל חודשיים
(אלונה פרנקל)

עשה בחיתולים כשהיה בן יום
עשה בחיתול כשהיה בן חודש
עשה בחיתול כשהיה בן שנה
(סמדר שיר)

לפני שתחליט - בדוק והשווה

רק צמד דולר מדד נותן לך הטבה בכל מסלול

מענק מיוחד עד 16%

הצטרף עוד היום לתוכנית החסכון "צמד דולר מדד" ותיהנה מברירת הצמדה בין דולר למדד ומהטבה בלבדית בכל מסלול:

הטבה במסלול הצמדה לדולר*:

כספך יחושב לפי שער דולר מיוחד שלפני הפיחות האחרון, עד 1.50 ש"ח = \$1. חישוב זה נותן לך מענק ריאלי של עד 6% על ההשקעה.

הטבה במסלול הצמדה למדד*:

תקבל הטבה מיוחדת בשיעור של מדד אחד נוסף. (מדד יסודי מאי '87 במקום יוני '87).

בכל מקרה, בעת משיכת חסכונויך* תזוכה, כמובן, על פי חישוב הרווחים הגבוה יותר מבין שני מסלולי החסכון, כולל ריבית צמודה, הצמדה וההטבה המיוחדת.

* בתום 3, 4.5 או 6 שנות חסכון

- חוסך שימשוך כספים בתום תקופת חסכון של 3 שנים יהנה משיעור יסודי של הדולר לפי 1.55 ש"ח.
- חוסך שימשוך כספים בתום 4.5 שנות חסכון יהנה משיעור יסודי של הדולר לפי 1.53 ש"ח.
- חוסך שימשוך כספים בתום 6 שנים יהנה משיעור יסודי של הדולר לפי 1.50 ש"ח.

מבצע הטבות רק עד 30 ביוני!
פרטים מלאים בכל סניפי הבנק

בנק המזרחי

השוטרת החולצת, שאלתרמן ורטוש כתבו לה שירים

★ שומרי הסף שלא הצליחו להשתלט על המון עורכי-הדין

המכה ה'12

שני בריונים עמדו בפתח הווילה בנס-ציונה וקיבלו את פניהם של כאלף מוזמנים שזרמו למסיבה שערך אמיר שומאי, חברו הטוב של עורכי-הדין צבי לידסקי, לרגל הוצאת ספרו ה-12 של הפרקליט התל-אביבי. שומרי הסף הפרובינציאלים לא הכירו אנשי חברה כמו המיסערן מאנפדר כין ואשת החברה מלכה רוזנשטיין. עורכי-הדין אילנה ומשה זינגל, עורכי-הדין דוד מקרין, דוד יסתח ומשה מרוז הסתובבו, לגמו ויסקי וטעמו משפע המאכלים והבשרים שהוגשו ובכמויות גדולות. היה נרמה שהמסיבה תהפך לאחת מאותן מסיבות משעממות. אבל בסביבות השעה 2 וחצי התחילו לזרום, ממועדוני-הלילה ומהמסיבות האחרות כל אנשי הבהמה, ענת צחור באה בטבור חשוף, יונה לחוביין בשימלת-ערב מקטיפה חושפת כתפיים, אורנה גאון בג'ינס, חיה לבנטל בחליפת שאנל ממש ורוד. אז התחילה השימחה האמיתית. התחילו ריקודים סוערים, כשבמרכזם רקדנית הבטן ברי סימון.

המסיבה נמשכה עד 6 בבוקר, אז הוגשו לרוקדים ולחוגגים קפה ועוגה, עלידי חברותיו של צבי לידסקי.

אילנה לינדל באום
עלתה על אחד השולחנות במקום ופר

דייוויד ברנשטיין
המיליונר האוסטרלי, שהתפרסם בזמנו כמחזרה של פנינה רוזנבלום, רקד עם מרגלית ברקמן. דייוויד מחכה לבואה של חברתו, דוגמנית אנגליה.

סטיין באואר
התלהב משושי מרציאנו, המככבת יחד עימו בסרט החיה, שמצולם בימים אלה בארץ. סטיין ידוע כבעלה-לשעבר של הכוכבת העולה מלאני גריפית, אם בנו.

צבי לידסקי בזרועותיה של פנינה סלע, מורה לסיפורת העובדת ב-תל-אביב, שהיתה אהובתו של עורך-הדין לפני 15 שנה, בתקופה שהיה עוד נשוי לעורכת-הדין נירה לידסקי. סלע היא שאירגנה את המסיבה ההמונית. בתצלום למטה - עם רקדנית הבטן בארי סימון.

ברונקה פלידבראום (במרכז התצלום) אשתו של איל-הנפט הבינלאומי ג'ק פלידבראום, משוחחת עם בתה אורנה (משמאל) ועם הספרית ג'ורג'ט.

ורדה טלמור רקדה עם בתה שרון (משמאל). שהופיעה בריי קודיבטון והלהיבה את הנשים, שלא היססו לתחוב שטרות כסף אפילו לאזורים מוצנעים בגופה. האם היא ציירת.

פורטרטים שלה, פרי יצירת יצחק דני ציגר ומאנה כץ. אילנה היא ידידתו של עמית, מאז שהכירה אותו, כשהיה בן 18, על חוף ימה של תל-אביב. השוטרת לשעבר גנבה את ההצגה מכולן, כשללא היסוס חלצה את שד ימין. לאחר המבוכה הראשונה קיבלו אותה נשות החברה באהדה ובמחאיות כפיים, אבל לא הלכו בעיקבותיה.

עמית לוינסון שהופיע כשהוא לבוש בפראק מפואר, נהנה מ'אוד מעשרות החיבוקים והנשיקות של הנשים שעטו

ניעה את כל אנשי החברה הגבוהה יחו באירוע - כטוב ליבה בוודקה ה בריקודיבטון מלהיבים, שלא היו ידעו שאילנה היא שוטרת בדימוס ואחת ממלכות הבוהמה האמיתית בעבר.

עוד מ'שטרתי' ליום הולדת

שרה ברוכין הופיעה בתלבושת חדשה של שאנל, שהובאה במיוחד עבור המסיבה מפאריס. אדית תאור מיום לבשה שימלת-ערב של לאנון מפאריס, ליאורה חבמי לבשה מיכ נס סטן מוזהב וחולצת סטרפלס בוהקת. לצידם ישבו נשות החברה הג' ביה, כמו מלכה רוזנשטיין, שרה תדמור, נשיאת ויצו העולמית רעי יה יגלום, ועוד כמאה חמישים סלבי ריטים של החברה הישראלית, שבאה לחגוג את יום-הולדתו של העיתונאי ואיש-החברה עמית לוינסון. המ סיבה נערכה במסעדה שדרות סך-סט שבהרצל-הפיתוח.

מיכל בקר אחת מנשות פרנקפורט העליזות ומלאות-החיים. המת-גוררת בארץ בדירת-פאר בכיכר-המדינה ונוהגת במרצדס לבנה חדישה, רוקדת בחברתו של אריה וינסקי, איש-עסקים ישראלי.

האם היא בדיחה? האם היא מוסד
האומה מתארחים בביתה, והיא

הגדוּפִים של שרה

ספ הצילומים של שרה עם חשוכייהמי
דינה יכול לפאר מוסיאון של המירומי
במדינת-ישראל, וגם מחוצה לה. היא
מתחבקת עם כולם ומתנשקת איתם
ומשוחחת.

דמות פוליטית אחת, שנראתה
מתנשקת עם שרה דוידוביץ, אמרה לי:
"אני בא לכמה מסיבות כאלה בשנה,
את חברייהכנסת והאנשים האחרים אני לא
עוד מכיר, אבל את נשותיהן אני לא
יכול תמיד לזכור. אז כשגברת באה
אליי ומגישה לחי לנשיקה, אני מנשק.
מה אני יודע? אולי זאת נמיקרה אשתו
של אברהם שריר או של אריק נחמי
קניז? מה הבעיה לנשק עוד לחי?"

יום הולדת לרבי

כיום גרה שרה, יחד עם בעלה מ-
ת, פקיד במשרד-האוצר ונגן ב-
תיזמורת-חתונות, ועם שלושת ילדיה,
ברחוב פוליטי (אלא מה) בירושלים.
שרה היא אשה עסוקה מאוד. בבוקר
היא מכינה אוכל למישפחה, מנקה את
הבית ועונה לשיחות-טלפון. אחרי הצהריים
היא כבר בהתרגשות לכבוד
המסיבה של הערב. וכשאין שום מסיבה
מעניינת עם אנשים חשובים, היא
מארגנת מסיבות אצלה בבית.
בשנה שעברה נודע לה תאריך-
הולדתו של יצחק רבין, שרה אירגנה
מסיבה לרבין, והומינה אותו. אחרי ש-
קיבלה את הסכמת רבין ואשתו לאה
לבוא למסיבה שלה, כבר לא היתה לה
שום בעיה להזמין כל דמות פוליטית

אלתי אותם מי זאת בעצם הגברת דוידוביץ.
אבל אף אחד מהם לא ידע לה
שיב במפורש. התשובה הנפוצה היתה
"שרה, נו, זאת שנמצאת בכל המסיבות,
וכולם מכירים אותה."

עוד לחי

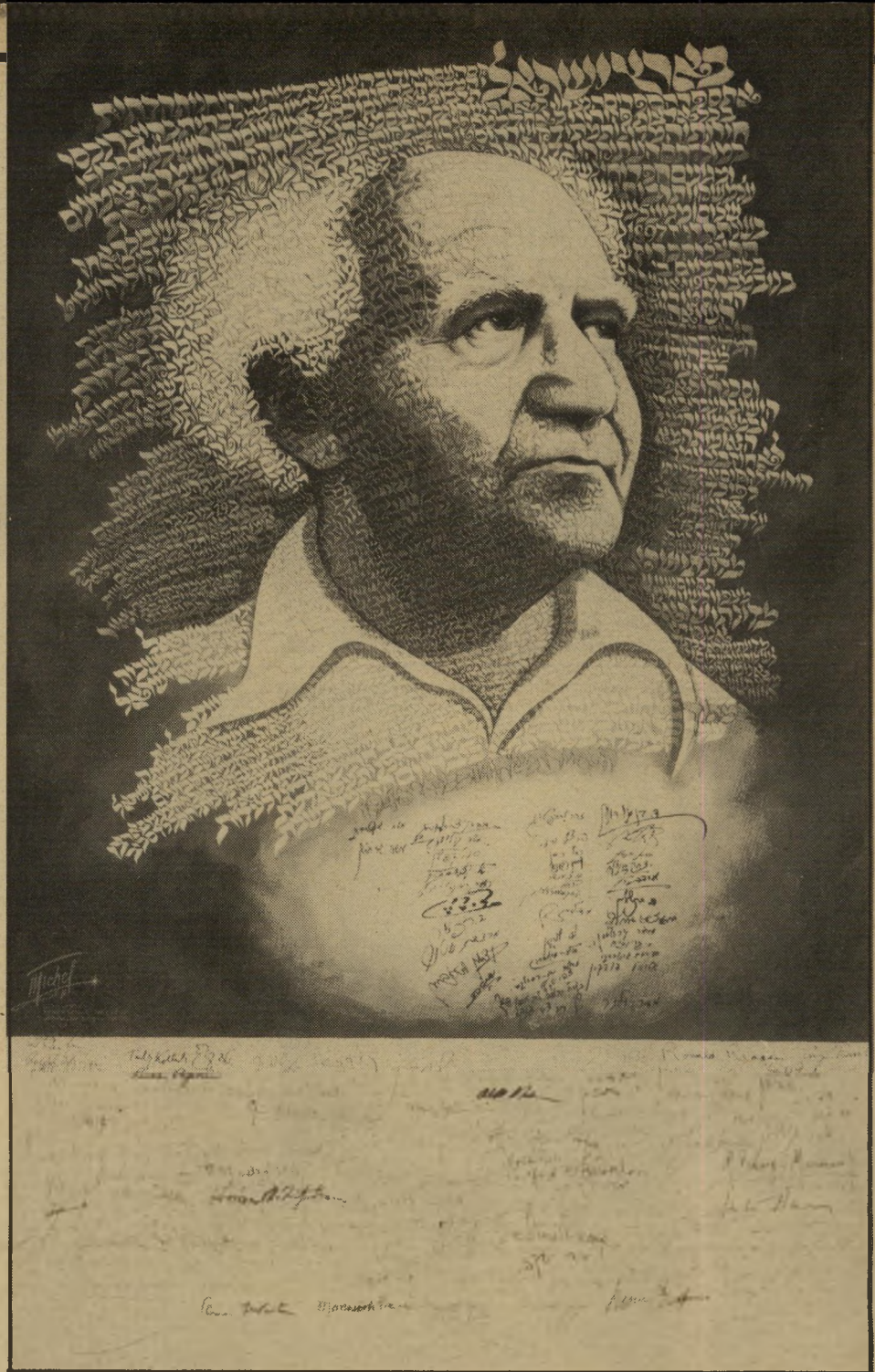
שרה דוידוביץ גרה בזמנו עם
הוריה בבית שבו היו משרדי ה-
עיתון ידיעות אחרונות. על המדרגות
פגשה עיתונאים וצלמים רבים, והם נר-
או לה אנשים חשובים שכדאי להיות
כמותם. היא התחילה להזמין אותם
הביתה.

בבית של שרה תמיד נעים, יש
ארוחה טובה, יש חיוך ומילה טובה.
אנשים היו נכנסים ומפטטים.
זה מצא חן בעיני שרה, אבל הכי
מצאה חן בעיניה הקירבה לפוליטי
קאים. היא החליטה שהדרך הקלה ביותר
תר לגשת אליהם ולהכיר אותם היא
דרך המצלמה.

שרה קנתה מצלמה, והחלה מצלמת.
תוך כדי הצילום היא חייכה, הושיטה
יד, אמרה שלום-מהנשמע, ואנשים ע-

אחריה היא שמעה איפה יש מסיבה
עם חשובים, והיתה מגיעה לשם. אני
שים הכירו אותה ונתנו לה להיכנס,
וכשנכנסה חייכה לכולם וכולם החזירו
לה חיוך, ומכל מסיבה כזאת היתה
יוצאת עם עוד חמישה מכרים חדשים
מעולם-הפוליטיקה.

תוך כדי המסיבה היא דאגה שיצלמו
אותה בחברתן של דמויות ידועות. אר-

העצמאות, ומופיעות בו, בתחתית הצילום, החתימות
של חותמי מגילת-העצמאות המקורית. מתחת לה
החתימה דוידוביץ את כל גדולי המדינה של היום.

סמל המדינה הצילום של דוידוביץ בן-גוריון.
ששימש עילה למיבצע ה-
גדול של שרה דוידוביץ. הצילום מורכב מנוסח מגילת-

בחמישה במאי, בשעה 12.00,
הגיעו 150 איש ואשה, מהרמויות
הפוליטיות הבולטות ביותר בארץ, למי-
סיבה-קוקטייל וארוחת-צהריים במיז-
נון-חבריהכנסת במישכן הכנסת. כל
אחד מאותם 150 איש ואשה קיבלו זמן
קצר קודם לכן הזמנה מועדפת, ובה
היה כתוב שמר שלמה הילל, יו"ר
הכנסת, מזמין אותם למסיבה. עוד היה
כתוב בהזמנה שבטקס הצגת תמונת
דוידוביץ, שתיערך בעת המסיבה, מר
יקחו חלק מ"מ ראש הממשלה, מר
שימעון פרס, מר יצחק נבון, ראש
העירייה מר טרי קולק ומר אשר בן-נתן.
בסוף ההזמנה היה כתוב שהמארחת
תהיה הגברת שרה דוידוביץ.
כשכל המכובדים כבר נכנסו ל-
מונון-חבריהכנסת, הסתבר שיש בעיה.
שלמה הילל עמד בצד ונראה מרבר
בכעס גדול עם מישו. הסתבר שהיו"ר
אמר שהוא יכנס לאולם רק אם הגברת
דוידוביץ תקום לפני כולם ותתנצל על
כי רשמה את שמו על ההזמנה, מבלי
לדווח לו על כך ומבלי לשאול את
רעתו.

שרה דוידוביץ התנצלה. כל האור-
חים שתו קוקטיילים, אכלו ארוחת-צהריים,
ראו את הצילום של הצייר מיכל
שוורץ שצייר את דוידוביץ בן-גוריון. ציור
שעליו חתמו כל גדולי-המדינה, התנש-
קו עם שרה דוידוביץ, אמרו שלום-
תודה-להתראות והלכו הביתה.
פגשתי אחרים מבאיה-המסיבה וש-

מלכת החברה שרה דוידוביץ מחזיקה בפסל, המורכב
מפסוק המוקדש לה: רבות בנות עשו חיל
ואת שרה עלית על כולנה. היא כיכבה גם בחתונות בתו של יעקב נימרודי.

הבעל המסור מתי דוידוביץ מתייחס בסלחנות רבה לשג-
יונות של אשתו ורודפת הזוהר ועוזר לה בכל.
תמונה זו צולמה בחתונתם - לפני שהג'וק הפוליטי-חברתי דבק בה.

לאומי? איש אינו יודע. אבל גדולי מזמינה לאירועים ממלכתיים

והם, הנבחרים, באים. אם בגלל הוויסקי הטוב שיש בביתה תמיד, אם בגלל הארוחות שהיא מגישה, אם בגלל היחס החם, המילה הטובה שכל אחד מקבל ממנה, אם מפני היא בעצם לא רורשת מהם כלום, לא עורה, לא פרו טקציה, לא תשובות.

ואולי הם באים כולם כי היום שרה דוידוביץ היא מוסד בארץ, המארחת הבלתי-ירישימית של הכנסת, וכמו שר היא נרמקת מהחשיבות שלהם, כך הם נרמקים עכשיו מהחשיבות שלה.

הרי בשבוע שעבר היא שוחחה עם ראש-ממשלת בליו (אז מה אם אף אחד אינו יודע איפה זה?) ואתמול היא אירחה את רבין, ושילשום היא שתתה עם שריר, ומחר היא תהיה בביתו של שיעמון פרס — או מי יכול להרשות לעצמו לא להיראות בחברתה? עוד יגידו עליו שאם הוא לא מוזמן לשרה דוידוביץ הוא כבר לכטח פאסה, ורק זה יכול להפריע לו להיבחר שוב. מי יודע?

הנהג

של גולדה

ב גיל 16 פגשה שרה את הנהג של גולדה מאיר. היא הפעילה עליו את מיטב חיוכה והתחננה שיקח אותה

שבה חשקה נפשה באותו ערב. כולם באו. לא יכולים להרשות לעצמם שלא לבוא. חסר להם שירברו בעיר שהיתה מסיבת יום-הולדת לרבין, והם לא היו שם!

אחרי המסיבה בביתה, הם כבר מכי רים אותה. לפעמים אשת-השר או אשת-החברה הכנסת מטלפנת כדי להודות על הערב. שיחה נעימה, והן חברות. כבר אפשר להזמין אותה ואת בעלה לערב אינטימי בביתה. מקסימום עוד שר אחד או אישיות פוליטית אחרת. כך גדל חוג המכרים והחברים של שרה שכולם, אגב, מתועדים בתמונות אישיות עם הגברת. שרה עם מנחם בגין, שרה עם שיעמון פרס, שרה עם יצחק רבין, עם יעקב נימרודי, עם הר"ר הנרי קיסניג'ר, עם יצחק שמיר, עם כל הקצונה הבכירה של צה"ל, עם הנשיא חיים הרצוג, בתוך מסוק צבאי בדרך לתרגיל בחברת ראש-הממשלה וקצין נים בכירים. שרה דוידוביץ עם כולם. הבעל מתי אומר שהוא התרגל לכל העניין. זה לא מפריע לו, בדרך כלל. בערבים, כששרה יוצאת למסיבות עם גורליה-הרור, הוא ממילא מנגן באיושור אירוע.

רק פעם אחת זה עלה לו על העצ-בים. בזמן ביקורה של ראש-ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, נעלמה שרה

הריון מחוץ לרחם

● לאה רבין.

שאלתי אותה אם שרה דוידוביץ היא חברה שלהם.
לא. היא לא חברה שלנו. אני רואה אותה הרבה באירועים, ופעם אחת היא היתה אצלנו בבית בתור צלמת.
אם כן, מדוע באתם לביתה למסיבת יום-הולדת שהגברת דוידוביץ אירגנה ליצחק רבין?
אנחנו מזמינים הרבה. בפעם הראשונה מסרבים. בפעם השנייה מסרבים. אבל אם מישחו מתעקש ומזמין בפעם השלישית, אנחנו באים.
אם בשנה הבאה אני אארגן ליצחק רבין מסיבת יום-הולדת ואזמין אתכם שלוש פעמים, תבואו גם לביתי?
אם תתעקשי, קרוב לוודאי שנבוא.
● ביילי לניאדו.

שאלתי את האחראית לסמלים במרכז-ההסברה אם יש אמת בשמועה, שהפצה שרה דוידוביץ, כאילו הציור של דויד בן-גוריון, שצויר על-ידי מיכאל שוורץ, יהיה סמל המדינה בשנה ה-40 שלה. שטויות. סמל המדינה יהיה אחר לגמרי. יופיע בו צילום של המנורה, ועליה הסיפרה 40.
● שלמה הילל.

ביקשתי מלישכת יו"ר הכנסת את תגובת היו"ר למסיבה שנערכה בכנסת. בשמו.
התגובה הרישמית היא כדלקמן:
לישכת יו"ר הכנסת מבקשת להבהיר שהיות ודובר באירוע הק" שור ראש-ממשלתה הראשון של מדינת ישראל, דויד בן-גוריון, אישר יו"ר הכנסת את קיום האירוע במישכ"ה-הכנסת. נוסח ההזמנה לאירוע לא תואם עם הכנסת. ההזמנות הוצאו ונשלחו על-ידי המארגנים. על דעתם ואחריותם בלבד. שלא כפי שצויין בהזמנות. לא ניתנה חסותו של יו"ר הכנסת למסיבה הנ"ל.
● חיים הרצוג.

בלישכת נשיא-המדינה ביקשתי לבדו מדוע חתם הנשיא על הציור של הצייר מיכאל שוורץ. במישרדו של הדובר עמי גלוסקא. נאמר לי:

כולם חתמו. אז גם הנשיא חתם. כל העסק לא שווה תגובה. כי מדובר בסך הכל בצלמת.
● אל"ם אסריים לסיך

כששאלו את דובר צה"ל איך מגיעה שרה דוידוביץ לכל תרגיל של צה"ל, ועוד במסוקו של ראש-הממשלה, ענה לפיד:
האשה הזאת היא הריון מחוץ לרחם. לא ברור איך היא נכנסת ואיך היא יוצאת.

מזהבית. היא נסעה בעיקבות האורחת המכוברת מירושלים לתל-אביב, ומשם למכון וייצמן, ודרך רמת-גן לחיפה, לאיוו קבלת-פנים. אבל מתי כבר אינו אומר מילה.
אם אומר לה לא ללכת לאיוו אירוע, ולא להיפגש עם איזו אישיות, היא מייד נכנסת לדיכאון עמוק, ואני רוצה בבית אשה שמחה ועליוה ואשת-חברה תוססת, לא איזה יצור מדוכא שמנעו ממנו את החיים. החיים, לפי שרה דוידוביץ, זה החיכוך בפוליטיקאים.

לסיכוב במכונית המפוארת. הנהג התרצה, הכניס את שרה הקטנה למכונית, הסיט את הווילונות ונסע איתה לתל-אביב, ובחזרה לירושלים.
בירושלים ירדה שרה מהמכונית של גולדה, אבל המשיכה לשעוט קרימה, עד שהיום... בגיל 33, היא מנהלת את חיי-החברה הפוליטיים במדינת-ישראל. אלי אלי ראש-ממשלה היא לא תהיה בעוד 10 שנים, כי לראש-ממשלה רציו שתהיה איזו ריעה פוליטית, אבל איזה מישרה של כבוד — למה לא? הרי כל גדולי-האומה הם חברים שלה.

עם כולם
חלק קטן מאוסף התצלומים הע"נקי של שרה דוידוביץ, בחברת אישי המדינה וגדולי העולם. מלמעלה: עם נשיא-

המדינה; עם יצחק שמיר (והאלוף אורי שגיא) במסוק בתרגיל של צה"ל; עם יעקב נימרודי, אביהו בן-גוריון ואלון בן-גוריון, נכדו של הזקן; עם שיעמון פרס.

בין חזון לאמת (רשימה שלישית)

תהיה זו רמיה, אם אומר, שהביקורת השלילית נכתבת בלב שותת־דם... אבל דברים שאנשים אומרים או כותבים מעוררים אותי לאיזו התרגשות של רוגז המוצאת לה פורקן בכתובה... נכון, מעוררת קינאה היא היכולת של מבקרים מסויימים להוריד את רמת האלימות למינימום. ואלימות תמיד יש בביקורת כזאת, כי זו אלימות כלפי עניי המעורר לאלימות, ובעצם מעורר לדחייה, לסילוק, סילוק זה חיסול, וחיסול זה אלימות.

דן מירון. האירה התרבותית היא זירת מילחמה. ראינו עם יאסי סתו, ידיעות אחרונות, 15.2.80.

עיקום הכתובים צר לי לומר זאת: לרן מירון הפולמוסן הקוצף, בניגוד למירון המבקר השקול, לא היתה מעולם בעיה בנידון זה.

ממרי נוס

כיוון שהראיות שבכוחו להביא מנותני הטון בסיפורתנו אינן נמצאות, או שהן קלושות עד כדי כך שגם הוא עצמו אינו מעז לצטט אותן כלשונן (והרי אף הוא עצמו נאלץ להורות כי "ביאליק" עצמו ומרבית המשוררים, תלמידיו — אם כי לא כולם — הסתייגו" משירת פוגל, וכי שלונסקי, הכוכב העולה בשמי הסיפורת, מתח עליה "ביקורת מסתייגת ועוקצנית"), נאלץ מירון לדובב בכתביהעלמין, מעשה מארגוט קלאוזנר הוכורה לטוב, את "החילולים האלמוניים" של הסיפורת, קרי: קוראיה שלא הותירו אחריהם שום עדות־שכתב טעמים או להעדפותיהם. וכך הוא מפנטז, כי הרימיון הטובה עליו בעת שיצירו רעים, חייל גדול ורב של "מאות רבות של קוראים רגישים, שפוגל היה המשורר, שלהם", והפגישה עם כל אחד משרי הקטנים היתה להם בבחינת מגע אינטימי עם נפש קרובה מאוד". במילים אחרות: פוגל בשלמתה של רחל של שנות התמישים והשישים בקרב הסמינריות של שנות שלו. אבל היכן מצא צבא רפאים זה של "מאות רבות" של פוגליסטים שוחרי אינטימיות אשר בעל לפני השער האפל היה המשורר "שלהם"? — בימינו הקריאה של שלמה גרודונסקי, כן, שם — כן (ועל כך בהמשך). אבל היכן עוד?

אלא שמי שדימיון הפיזי המפותח עמד לו לפנטז שיחה ארוכה עם נתן אלתרמן שבה מרצה באוזניו אלתרמן — זה האיש המגמגם והמסוגר על שיבעה בריחים, שבקושי פתח את פיו כדי להשמיע כמה מישפטים אירוניים רצופים — את כל צפונה וצפונותיה של הפואטיקה שלו, דבר דבור על אופנו, מישנה סדורה ממש כמאמר של דן מירון עצמו — מה ממנו יהלך לשים עצמו דבור של צבא רפאים שלם של חסידיו פוגל שלא היו ולא נבראו?

אבל כלום אלה הברות היחידות במאמר? ראו אותו משהו את פוגל המיסכן, שספר שיריו היחיד לא זכה מעולם להדפסה שניה (וזאת, למרות הצבאות הגדולים של מעריציו האינטימיים...) ל... אורי צבי גרינברג, אשר גם — ריביר מירון — "סיפרי השירה המוקדמים שלו, גדול משוררי הדור, לא הודפסו מחדש והיו כמעט בלתי מופרים לקהל הקוראים הצעיר".

אבל, קוראים וקוראות נכבדים ותמימות שלי, מי כדן מירון? שכבר נתמנה, אגב, עורכה של מהדורה כוללת של כל כתיבת אצ"ג למרות שהלה מעולם "לא תפס מקום מרכזי" בכתביתו ה"ב" הורחית, כפי שמעיר לו סתו באותו ראיון מצוטט — ובכן, מי כדן מירון? יודע, שאם ספריו המוקדמים של אצ"ג לא נדפסו מחדש, הרי זה אך ורק — אני חוזר: אך ורק — משום שגדול משוררי הדור" אסר, באיסור מפורש, על הדפסת המחדש, כדרך שעמד שנים רבות בסירובו, מטעמים שלא כאן המקום לפרטם, לכנס בספר את עשרות שיריו המאוחרים, מהם שנכתבו אחרי צאת רחובות הנחר ומהם שעוד לפניו.

בקצרה: לא נימוקים כאן, כי אם מה שיוזם ברונזנסקי היטיב בשעתו לכנות במילה היחידה היפה לם באמת: דמוגוגיה, ולא רוקא מן הסוג המשובח. דחיה שהיא סילוק וסילוק שהוא חיסול וחיסול שהוא אלימות, וראה הצטייט שהבאתי בפתח רשימה זו. ואכן, לולא היתה כאן מישאלה "לחסל", ורוקא ב"אלימות", האם היה מעז לכתוב על "פרת השירה" של פוגל וניבול־פה ממין זה, או על כך שגמדיה של שירת פוגל, בצד שירת משוררים כביאליק, אצ"ג (שימו לב: לאטלאט מתחיל אצ"ג סוף־סוף להגיח מתבוינו — נ"ו), או על כך — את תצחקו — שהשפעתה, ועוד "השפעתה השירה", של שירת פוגל ניכרת בין

במאמר מפתיע אך לא לגמרי בלתי־צפוי ("מתי נחרל, לגלות" את פוגל?) בידיעות אחרונות של ערב חג השבועות, פשט דן מירון את מחלוצתו האקדמית וחבר למיטה אחת עם צפורה הלילה הוותיקת הנקבות ברשימותיו הקודמות, מתוך כוונה להעמיד כמה עובדות ואנשים במקומם הראוי, או במושגי שלו: לסלקם סילוק שהוא חיסול וחיסול שהוא אלימות. הסיבה למסיבה היתה הופעת הבכורה המ' חודשת של הרומן חיי נישואים לדור פוגל, בהתקנתו של מנחם פרי. זה שמירון העדיף רומאן זמני עם הרה כושט וחיים נגיד על פני חיי נישואים עם מנחם פרי ואחרון קומם, דרך משל, אף הוא לא כדי להפתיע את מירודעיר מוקירו: גם בעבר הפגין לא־פעם חוסר־אנינות בבחירת בעלי בריתו. פוליטיקה — אומרים האנגלים — makes strange bedfellows. כלומר: הפוליטיקה דרכה שהיא מווגת זיווגי מיטה משונים. מה פוליטיקה סתם כך, פוליטיקה סיפורית במקומותינו על אחת כמה וכמה.

אלא שבמיקרה זה, כמו במיקרים רומים אחרים בעבר, אין המדובר רק בפוליטיקה סיפורית בלבד. אילו הייתי מעז לעולל לא את שהוא עצמו עולל לנתן אלתרמן כפסיכואנליזה שערך לו — וציירתי עימי: על דאטפטר אטפון — רומני שלא הייתי מתקשה להסביר את פשר החוט המשולש אשר נקשר כאן לפולנטר אשר לא במהרה יינתק, ואפילו העם ההולכים בחושך (קרי: שוטטס גמורים) היו רואים את האור הגדול. אלא שלא פסיכולוג לא כן פסיכולוג אני, ואיש לא הסמיכני לחטט בנפשתיים של ידידי. נצטמצם כאן איפוא במיסגרת מה שניתן לכנות טיעונים סיפוריים. ואלה — דומה שאף תמימים־שבחמימים מבין קוראי המאמר הנזכר בחינה כי אינם במרכז אגב. הרי גם דן מירון עצמו יודע יפה שכבר לא "סמך את ידיו על המשורר החדש" פוגל. גם הוא יודע שקביעה ממין זה היא לא פחות ולא יותר מאשר — כלשון עדינה: וריית חול בעיניים — שימת מיכשול בפני עיוור. אף הוא יודע כי גם מי שלא ניהן ברגישות מופרת למילים לא יפרש ארבע שורות שנכתבו כבדרך אגב על דבר גניחות מוסיקליות של משורר מתחיל — ככתב טחילת. והראיה: מירון עצמו בחר לסכם את דיבריו ברנר במקום להביאם במלואם, כדרך שעשיתי זאת אני במאמרי שלי ("גורל המר של משורר רואה שחורות", העולם הזה 3.6.87).

זה ועוד, גם דן מירון יודע בדיוק מה מישקל הטיעון כי "שום כתביית ארץ־ישראל לא היה סגור בפני פוגל". אדרבה, גילה לנו רבנו: בפני מה אמת? "לא פחות" — משונה אם כך שרן פגיס, אשר לו חולק מירון שבחים, כתב בפתח־הדבר שלו לכינוס שירי פוגל (1966), כי "כבר ב־1925, שנתיים לאחר צאת סיפרו (של פוגל), כתב עליו א.ד. פרידמן שגנש מעט": "פגיס מוסיף ואומר: 'אם היה ברברים אלה משום גוומה שעתה, היה גם משום ראיית הנולד. כמשורר — ידוע דור פוגל היום (1966) כמעט רק בשמו, ואולי משרים שהובאו במאמרי ביקורת (בשנות הח' משיים ולאחריהן) — (נ"ו) ובאנתולוגיות".

האם על דברים ממין זה מסתמך מירון בשעה שהוא כותב כי "פגיס הסתייג מן המיתוס של המשורר הנשכח והאבוד...?"

משוררי דור תש"ח בשירי "משורר צדרי" כסנדר דויד.

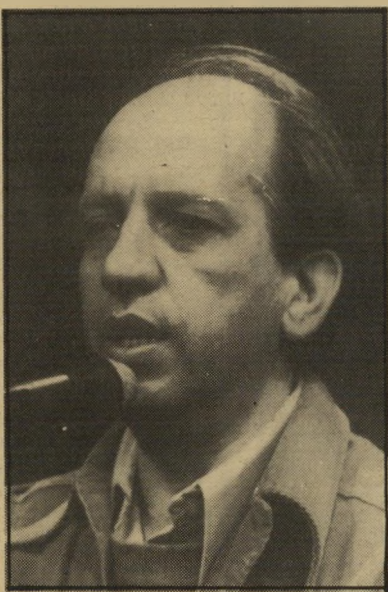
הרי לך תגלית אמיתית. מובטחני כי סנדר ירדיר, הוא עצמו נדרם נוכח ההשפעה הלא־צפויה שהונחתה עליו כאן...

מצחק? — ובכן, כן ולא. כלומר, מצחק באותה מידה שדחיה שהיא סילוק וסילוק שהוא חיסול וחיסול שהוא אלימות מצחקים. אבל עצוב לתפוס כך מבקר ישראלי מרכזי בקלקלתו. והרי היתה אשר תהיה רענו (השלילית) על רבות, "שהבן־אמוצים למיניהם הם בה מטבע עוברת לסוחר" (ידיעות אחרונות, 15.2.80). הנה גם הוא לא יכול להיות פסימיסט (לעניינו כאן: אופטימיסט) עד כדי כך שידמה בנפשו כי אפסו בקירכנו אנשים שבכוחם להבחין בין חזון לאמת (כשם אחד מספריו), בין חזון לחזון (כפי שהיינו אומרים פעם) ובין חצי־אמת גלויה לשישית מוסווית היטב של שקר?

וכך, כל מי שאוזנו עוד לא נתערלה לגמרי במהומת אלה הימים לא יתקשה להבחין בבטויים כגון אותה "פרת שירתו" של המשורר שניספה בשואה או "ממרי הנגס" היחסיים של יצירתו (בהשוואה לממדי הענק היחסיים של שירי אברהם חלפי ואלהיו טסלר, למשל?) את זעקתה הרוועמת של רגישות פגועה, רגישות יתר של מי שמרמה בנפשו כי הכל הותר לא ביותר ההתכתשות של הסיפורת — באשר לפעמים ההתכתשות היא חלק בלתי־נמנע מהמאבק על הטעם ועל התרבות" (ראה בראיון המצוטט).

בין אורח וערר

אמרת רגישות פגועה של מי שמרמה שהכל שריו לו, ושאלת השאלה מהי הפגיעה שבכוחה

דן מירון: פרופ' ג'קיל ומר הייד?

להביא מבקר במדרגתו של דן מירון, מי שהעמיר ספרים כגון כיוון אורות והמחקרים על גנסין ושלום עליכם או הספר על דמותה של העיירה בספרות היידיש או מסתו ב"איגרא: מיוצרים ובונית לבני בלי בית", לרמה ולסניגו השפכים המופגנים במאמרו הנדון על פוגל.

האמת היא, שאין המדובר, ככל הנראה, בפגיעה אחת או בגורם אחד, כי אם, כדרך העולם, בסדרה מצטברת של התמרמרות ותיסכולים, מהם מוצדקים ומהם בלתי־מוצדקים בהחלט. על מקצתם לא ארחיב את הדיבור, שכן, בניגוד לו, אין לי כל כוונה להציג מבקר נחשב בעיני — ב"גנסותו" דווקא. וגם זה מקובל עליי. שאין תופסים אדם במבושיו ורוקא בעידנא דריתחא שלו. אלא ממתינים לו עד שתתקרב עליו רעתו ויחזור וילבש את מיכנסיו כאדם מן היישוב.

הצרה היא שתקופות הרתיחה של דן מירון, בעת האחרונה, וביתר דיוק, אגב, הופעת סיפרו האחרון על ביאליק (הפרידה מן האני העני) עומדות ביחס הפוך למישכי הזמן שאותם הוא מבלה בארצנו, ומכל מקום הן רבות מכרי שניתן יהיה לעבור עליהן בשתיקה. כדרך שא־אפשר עוד להסב את העין מתופעה משונה זו של מבקר המחליף אורח בערך וכמות באכיות ומרמה בנפשו כי אם רק יארר בדבריו עד אין שיעור ויפרסם ככל הבימות עד כדי הצפת הסיפורת העכריו. והעיתונות העכרית וכל אמצעי התיקשורת בספריו ובמאמריו ובשיחות הרדיו והטלוויזיה שלו ובהוצאותיו ובתוכניות הלי־מודים שהוא עורך באוניברסיטה הפתוחה שלו — יעלה בידי להטביע את כלולו במימיו, את

כולנו, כולל את האמת — אותה ריבה כחושה ועלובה שכל חייה היא מחזרת על הפתחים ומצוותת שאנסוה וכבר נמאסה באמת על הכל. למי שמבקש, כמותנו ברשמה זו, להלך בין הטיפות, כלומר, לומר את שכבר אי־אפשר שלא לומר, מחזר, ולהישמר מכל הפרזה ריטורית או ההרפתית בלתי־נחוצה של הפולמוס, מאירך מכון כלפי עוות־המצח של מנחם פרי, שכחוסר והירותו נטל לעצמו זכות להתפאר בגאולה זו שגאל את הפרוזה של מירודענו דויד פוגל — הוירה החפה מכל פשע של כל ההתכתשות האיתנים הזאת — מן השיחכה הממושכת שבה היתה שריוה. (ואכן כך גם עשה: לפחות לגבי אותם אלפי קוראים לא כדויים אשר יקראו עתה את חיי נישואים). ואפשר גם שפרי שגה מישגה שני, חמור עוד הרבה יותר מקורמו מנקורית ראותם של מבקריה, והצליח במיפעלו (אילו נכשל והספר לא היה נמכר, וזו עוד סולחים לו איכשהו, רחמים בני רחמים שמתנו). מכל מקום ועמו על פרי, רק תמול־שלוש בעל־ביתו בתוכנית רדיו סאחסיטית בשם "כיוונים", גורם לו למירון שיפול שוב ושוב לתוך מלכודות שאפילו מתכתש מן השורה היה משכיל להישמר מן.

כך הטענה ש"כל פרשת הפרוזה (של פוגל) היתה בבחינת אפיוורה בחייו ויצירתיים: אפיוורה שנמשכה לא יותר משבע או שמונה שנים", ובסופה "פוגל נטש את הפרוזה הסיפורית משום שלא היה פרוזאיקון אמיתי".

נניח להבחנה הלא־חכמה בין פרוזאיקון אמיתי לשיאניזמית (האם משורר שכותב רומאן חשוב אחד בחייו הוא פרוזאיקון לא־אמיתי, ואילו מספר המחבר שלושה רומאנים גרוועים הוא פרוזאיקון אמיתי?) שאלה חשונה יותר היא, אם פרקיון של "שבע או שמונה שנים", שבה משורר כותב דיכריו פרוזה — האם זה ל"אפיוורה" ייחשב? וזאת בחייו היצירתיים? של אדם שמת (נחר) והוא בן 53 בסך הכל. במילים אחרות, לב מי ימלאו לכנות בשם "אפיוורה" (והכוונה: בטלה, לא נחשבת) דבר שאמנו עוסק בו במשך כשביעית מכל שנות חייו על־אירמות ובמשך כרבע מכל שנות יצירתו?

"אפיוורה" של 15 שנה

אלא שאפילו חשבון זה שערכנו אינו מדויק. כיום כבר יודעים אנו כי פוגל עסק ב־8 או 9 שנות חייו האחרונות בכתבת היומן האישי שלו ביידיש (תורגם לעברית מירי שלמה שנהרד המנוח; כתב־יד מונח בהוצאת סימן קריאה), יומן המונה מאות עמודים והוא, לדיכריו עורך ההוצאה, בבחינת "רומאן כתוב בגוף ראשון", ולראיה: שם האיש הדובר בו אינו דויד פוגל כי אם וייכרט. הנה נוסף איפוא עוד 8 או 9 שנים ל־7 או 8 הקודמות שעלין מדבר דן מירון, וקיבלנו "אפיוורה" הנעה בין 15 ל־17 שנה.

האם דן מירון לא ידע עובדה זו כדרך שלא ידע עובדות אחרות שאינן מופיעות במאמרו, ושלא ידע והעלים אותה במר?

ואפשר, אפשר שעניין לנו כאן בשני אנשים: בר" (פרופסור) ג'קיל מירון המכובד (חוקר ומורה נחשב לסיפורת, עורך, מהדיר, יומן מיפעלים סיפוריים וכו') ולעומתו מן דן הייד (פולמוסן ארסי, לעיתים זווני וחסר מעצורים, וחסר נדיבות). והנה עמדו והתחלקו ביניהם: זה יודע ואילו זה מעלים.

מי שמכיר את האיש יודע שמתלתנו הקטנה אינה רחוקה כל־כך מן המציאות.

חף מגילויים

אבל עוד־לא השבנו על השאלה, מדוע נזעק כל־כך מר הייד זה כנגד מן פרי. האם רק משום שהוא, מר הייד, אינו מסוגל לעמוד בכך שבקירבתו תיערך חגיגה סיפורית כלשהי והוא לא יהיה בין שושבניה והלא בכיס מונחים כבר אורי צבי גרינברג וביאליק ומנדלי ושלום עליכם וגנסין ואוניברסיטת תל־אביב והאוניברסיטה הפתוחה והמכון העולמי לחקר היידיש — האם לא יציה לו לפרי את פוגל ה"גנס" ואת דויד גרוסמן שלו?

ובכן, האמת היא, שלא, הוא לא יציה. ולראיה: תגובתו השופצת־קוצפת של מר הייד על נוצות של חיים באר, רומאן ראוי בהחלט, תגובה שחריפתה עמדה אף היא ביחס ישר להצלחתו השנוקית־המיסחרית של הספר. ובהערת אגב, אם מר הייד זה שלנו עוד לא חיווה את רעתו שלו בפרשת דויד גרוסמן — להוציא בשיחת רדיו אחת, אבל זה הרי אצלו לא נחשבה — הרי זה רק משום שלא היה בארץ בעת פרוץ החגיגה. ואני מניח שלא יחזק היום וגם בנושא זה עוד נוכח לשמוע מפי א־אלה דיבורים, ביניהם וראי גם

של טעם, שהרי התכתשות זו לפחות כבר נסתיימה.

אבל גם זה עוד אינו אלא אפסיקציה של כל ההסבר כולו. חלק חשוב שלו טמון, לעניות דעתי, דווקא בנקודה זו, שפרי העז להציג עצמו כמי ש"גילה" רומאן שנשכח. וכיוון שהיחיד אשר לו מותר "לגלות" אצלנו ולו מותר לדרן לשיכחה ולגניזה — לפחות בעיני עצמו — הוא מיסטר הייד, הרי שהיה במעשהו זה של עורך הסיפורה משום Lese majeste (פגיעה במלכות).

כי אימרו את אשר תאמרו על דן מירון — בראייתו ותלמיד חכם גדול ומי שהסיפרות היא באמת "בנפשו", בעת שמר הייד אינו משתלט עליו כליל — אפילו הגרועים שבאויביו מעולם לא העזו להאשימו בכך ש"גילה" מישהו, גילה באמת, כלומר העלה מישהו ראוי ובעל ערך מתהום הגניזה או מן הגניזה שהומן גנזו בה עד כי לא נודע עוד כי בא אל קירבה.

אמרת לא העלה. אבל לא דקתי פורתא. שהרי גילה-גם-גילה. כך גילה את אלהו וסלר וכמעט שגילה (שלמה) גרודונסקי קדם לו בכך) את עזרא וסמך, שני משוררים נכבדים שאני לא אשיב לו במטבע של ואומר עליהם שהם "גנסיס" בהשוואה לבני דורם או חוגם (שלא לומר לעומת פוגל). הוא גם היה בין הראשונים — וכבר זכרתו — שכתב דברים בספר על סיפוריהם של יותם ראובני ויצחק בן-נר (הגם שלא היה שום צורך דווקא להשוות את זה האחרון לטולסטוי דווקא, כפי שעשה בשיתח רדיו). והוא גם כתב (לא ראשון) על סיפרו של ידידו הקרוב יעקב שבתאי, ויכרנו לברכה, זכרון דברים, ואף זכה וערך לדפוס את סיפרו האחרון של זה, סוף דבר, תוך שהוא בוחר — ביחד עם אלמנת הסופר, עדנה שבתאי — מבין כל הגרסאות המונחות לפניו את זו הנראית לו משוכחת ביותר (כלומר: עושה בדיוק את מה שבגינו הוא מתאנה עכשיו למנחם פרי).

מי עורר כן, שלא אשכח. היה זה הוא שגילה בשעתו את שיריו של בן-ציון תומר אשר גרמו לו "חוויה נעימה" בציוויהם העדינים וב"חוויה הריתמית המוסיקלית" שלהם, עד שעמד ופסק שהם "מגיעים לדיקטאטוריות נאה במובן הטוב של המילים". זאת, ועומת שיריו של נתן זך, שנמסרו בעיניו, באותו מאמר ובאותו זמן, "מכוונים לתחום האקספרימנט הסיפורי, יותר מלתחום ההישג הקבוע" ("לגניזים" ופכים קטנים באכסניה החדשה, זמנים, 1955).

והשנה היא, כאמור, 1955, שנה אחת לאחר "גילויימחדש" של פוגל.

מה אומר ומה ארבר, מגלה גדול לא היה דן מירון מימיו!

בדרך כלל הסתפק בהחלט במקום שני או שלישי, ודומה — רצוימכל: אחרון; עמוס נטל חשד כבד כלפי החדש והמתחדש, ההווה והמתהווה, בייחוד כשחש בו סימנים של חיוניות עצמאית, כואת שאינה נוקפת לו ולפיכך מאיימת כביכול על מעמדו שלו, או, גרוע מזה, אם כבר היה בעיניו "תגלית" של אחרים אשר אך זה מקרוב באו. כך במקרה של פוגל, אותו "גילה" — על אונס, כמורמה — רק במחצית שנות השישים, וגם אז רק כבדרך אגב, תוך כדי עיון בגנסיס — זאת, אם להסתמך על הביבליוגרפיה של פגיס. וכך בשעה שעקף את אורי צבי גרינברג וענגון ששכר בו בעיניו נחלתו של קורצווייל (וזה ידע יפהיפה לשמור על "נחלתו") ואף הטעים את מי שראה בו מסיג גבול מנחת רועו). וכן במקרה של אהרון ראובני אשר עשרות שנים היו כתביו שזוכים למעצבה, "בלתימגולים", עד שנמצא סוף-סוף חצוף אחד ש"גילם" במקום קיברם, והנה — ראו ש"א" — לא יצאו שנתיים וכבר דן מירון אף הוא עומד עליהם ומצווה: הרי אפילו את שירי יהודה לייב טלר שעכשיו תירגמם תירגום מרשים ונאה כליכך מיידש לעברית, "גילה" לו בנימין הרושנבסקי, והוא אף מודה בכך.

אחרון אחרון חביב

והרי לך פארארוכס: מבקר, שעיקר עניינו בראשית: "ראשיתו של בנדיקטסקי המבקר", "בראשית הרך" (על סיפוריו הראשונים של גנסיס), "ניצני הרומאן העברי והידי במאה התשע-עשרה", "בראשית הרומאן העברי האק"טואלי", "גנוסטיקראשית של פישקה החיגר מאת ש"א אברמוביץ", וכו' וכו', ובכך מבקר שעניינו גדול בליכך בראשית — מגיע לזירת הפעולה או להגיגה בעת שאחרון הקוראים כבר פרש (או נמלט) ממנה לביתו!

אבל הפארארוכס לא פארארוכס, בעצם. גם כאן קיימת למעשה שיטה שיושמה על-ידי מירון פעמים רבות, ובהצלחה לא-מבוטלת. עיקרה: אם אינך יכול או רוצה להיות ב"מגלים", אם מחמת שנפשוך האנינה סולדת מחברת. מקיצי נרדמים"

שמואל בונים: "בקיסק" (רישום)

ראשון" מסגור, אינו אלא "מאמר מעורב, שר"י מנסיס רלים של מתודה מחקרית נבלעים בו בשיפעת כתיבה כוללת, בסגנון עמוס השאלות ציוריות וחסר דיוק, ונטייה לכריקה שיטתית של החומר הטקסטואלי כנתינתו נתקלת בו בחוסר זהירות אופייני לביקורת עיתונאית" וגו'.

דומה שלשיאה הגיעה מיתודה ביקורתית מחקרית זו של "הכה את המגלה" בהקדמתו של מירון לסיפרו ארבע פנים בסיפורת העברית בת ימינו. שבפתח הדבר שלו הוא כותב: "מבחינתה של הבקורת נתונים כל ארבעת היוצרים הנדונים בספר זה — במידות שונות, כמובן — במצב ביניים. ההערכה הביקורתית שהוקדשה ליצירתם עד כה לא חרגה, לרוב, מתחומי הריפרוף הרצונטי והפילוסופי העיוני שלפניו."

ללמדך שלפעמים רוצה-גם-רוצה היה מבקרנו להיות גם הוא בין המגלים, ורק שלפעמים הוא קצת — איך לומר זאת? — מאחר את הרכבת. אבל אז — אוי למי שהקדימו.

הנה מוטלות גופותינו

ואכן, פתח רבים מספריו/מחקריו של מי שהוא, כאמור, חוקר נחשב מאוד בעיניי (גם כשנקודת אי-ההסכמה בינינו — הגיעה השעה לומר זאת גלויות — רבות לא-פחות, ואולי אף יותר, מנקודת ההסכמה, מה שעוד לא הפריע מעולם לשני אנשים ממכרים איש את רעהו לשותף פעולה ברוח ידידות, בתנאי שתנאים חשובים לשיח-ידידותי כזה אכן מתקיימים), ובכן, זה וזה הוא האיש שבפתח רבים מספריו ומאמריו מוטלות — שורה ארוכה-ארוכה — גופותיהם המובטות של כל ה"עיתונאים", הרצונטים וה"פלטוניסטים", חסרי המיתודה ובעלי הרוימיניסטים, שכובי המאגיה וחסרי האיני סטרומנטים, כולל אלה שממש — או לאו-נתיים שכן שומעו — איבדו את "צלילות הדעת הביקורתית" שלהם. המשותף לכולם שהקדימוהו או פשוט קרמו לו, וגם הם בתוסלב גמור, פשוט מתוך שנולדו כנראה לפני זמנם, והרי זה כשלעצמו חטא בליכופר הוא בעיניי מכון האורות והמנענעים שלנו.

וזהו האיש המאשים כיום הזה את "מגליו" של פוגל, בני 22 עד 24 לחייהם (אז, כמובן, ב"דלות ידיעותיהם" ואז ואולי גם היום — נ"ז) כסיפורת העברית ובמסורות הביקורתיות שלה. אכן, אפשר שאילו היה להם לבני תישחורת אלה ידיעה רבה יותר ב"מסורות הביקורתיות" של הסיפור העברי, באמת לא היו מגלים את פוגל ועוד כמה מן הדומים לו, כולם שמות נישאים כיום על כל פה. כדרך שאפשר — הבה נדבר גלויות כהרגלנו — שאילו היו גם הם בקיאים אותם שנים, כדן מירון עצמו, בכל מיכמניהם של בתי-העלמין של ה"מסורות הביקורתיות" הללו, היו עצמותיהם הכתושות לאבק של בעליהן מתגלגלות גם לרגליהם שלם כדרך שהן מתגלגלות כיום — לעיתים

בצדק — לרגליו של בעל תיאוריית הרחיה, הסילוק והחיסול.

ולבסוף, עוד טענה אחת יש למיסטר הייד שלנו כלפי דויד פוגל, והיא שהיה מחוסר "עניין אמיתי" בזולת האנושי ובהוויתו המגוננת וה מסובכת.

אכן, אם "עניין אמיתי בזולת" מתבטא בדיובר רים על "פרת שירתו" של משורר "גנסי" אשר מן הראוי לגמול עם יצירותיו, או עם מקצתן, את "חסר ההשכחה והגניזה" — מה טוב ש"עניין" כזה חסר היה לדויד פוגל, ציפור נדירה ורבת-יופי בנחף שירתנו העברית.

אבל מה אנחנו מדברים? האם באמת כלפי פוגל מכוונים דבריו של מירון? האם פוגל זה מעניין אותו, כחשבון שהוא עורך כאן עם כל "מגליו" ואולי גם עם כל החולקים עליו בתפיסות ביאליק וה"מודרניות" שלו ושל בני דורו, יותר משקליפת השום (או הבצל) אשר בידו מעניינת את הטבח? האין דן מירון עצמו יודע כי לא ב"גיליו" (משורר זה או אחר וסופר זה או אחר שגילה) דובר אז, באותן שנות חמישים רחוקות, כי אם כרבייה, בהערכה-מחדש הכרחית, נחוזה, צורקת ולא צודקת, של כל המסורת הפיוטית-הסיפורית החיה, הערכה-מחדש שאף הוא עצמו הצטרף אליה כעבור זמן לא רב בטובים שבחיי בוריו? ומה פשר החשבון המאוחר שמר הייד (עיניו הנמש בשמו העברי) בא לערוך כיום הזה, באיחור של רבע-מאה שנה, עם המבקר ושומר הסיפור הנפלא שלמה גרודונסקי, שלא קם כמותו בינינו מאז ועד עצם היום הזה?

וגם זה: מיהו בכלל אותו עיני הנמש? ואת מי ומה נטש, אם נטש?

ואת מי ומה לא נטש נמרוד גיבור הציור? על כל אלה — כמו שאומרת נעמי שמר — ברשימה הבאה.

מיכתב לעורך

שתי עמדות

צר לי ששני הסוקרים שסקרו בעיתונכם את ועידת אגודת הסופרים לפני מספר שבועות ואת רביה-שיח שנתקיים בה לא מצאו לנכון לדווח נאמנה על שתי העמדות שבאו לידי ביטוי שם. מצד אחד, הרגיש מנחם פרי את חשיבות מנגנון ההפצה של הסיפורת "היבד" דע-הקהל כביי בה — מתוך הסתמכות הן על גישה מנגנונית מסוימת והן על "תורת הקבלה", הקליטה, על-ידי הקהל; ועמדתו זו וכתה אצלכם לסיקור נרחב. אולם דעתי של פרי ותשובתו לשאלותיו של משה בן-שאל בנינו לא היו בגדר העמדה היחידה בוויכוח. כותב שורות אלו הציג עמדה אחרת, שעלי-פה חשיבות הטקסט, המוצאת לה, אומנם, תמיד סימוכין מצד הביקורת האמיתית, מנצח בסופר-שלידבר כל המולה של "חסי" ציבור. עמדתו זו לגבי חשיבותו האובייקטיבית של טקסט אף נובעת מהרגשתי את מעמדן ה אובייקטיבי של יצירות כנגד הרלאטיוויזם לגר ניו (ורא סיפרי השיפור האמנותי, שנסקה, בין היתר, במדורכם). מבלי לזלזל במפעליו המועי לים של פרי, נראה לי שמוטב לסמוך על חשיבות היצירות עצמן ולא על תיווך מו"לי ופידסומו, המנסה לכבוש לעצמו את מרכז הבמה. צר לי, כאמור, שעמדתו זו, אשר נבטאה ברביה-שיח האמור, וזכתה, אגב, לדיווח בעיתונים אחרים, טושטשה בשתי הכתבות על אודות ועידת ה סופרים שפורסמו אצלכם.

הפולמוס הזה נגר עריצותם של עורכי סדרות והתקת נקודת הכובד ל-promotion נעשה אפילו אקטואלי בשבועות האחרונים, לקראת שבוע הספר. רומה כי בעורכי הסדרות הללו (מ זמורה-בית"ן ועד "הסיפריה") והעיתונאים המ ראיניים אותם, נכנסה איוו רוח תזוית קרחנית ומרכבת יחסי-הציבור דוהרת קרימה כשהדיון ה ממשי ביצירות עצמן מושא לחלוטין מאחור.

גבריאל מוקד

תיקון טעות

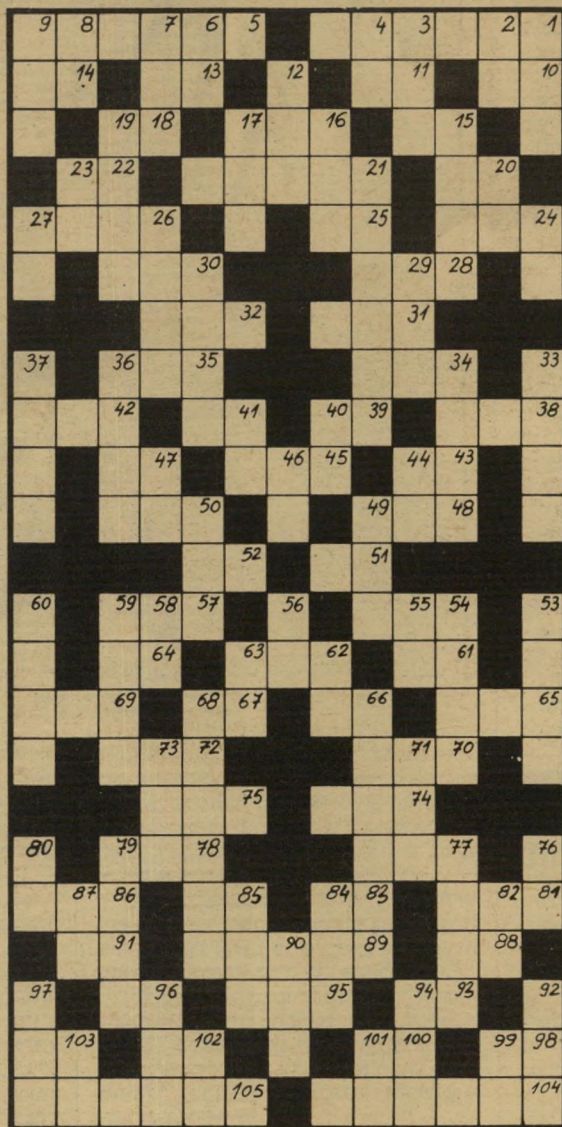
ברשימתנו "גורלו המר של משורר רואה שחורות" (העולם הזה 2596) נפלה טעות. דבריו של מנחם פרי ביחס להיקף הביקורת שנכתבה על דויד פוגל עד מחצית שנות החמישים מתייחסים לבני קורת ה שירה בלבד ואינם כוללים את ביקורת הפרוזה ודיברי הספדים. ואלה דיברי פרי אליו בדיוקם: "עד מאמרך (אם לא לכלול הספדים) נכתבו על שיריו (של פוגל) לא יותר מ-10 עמודים נטו".

מאוזן:

(1) סימן טבוע בארם לגנותו או לבו לו (3,3) (5) קבוצת כוכב בים בקיץ; (10) אחד ממזכירי אר"ם לשעבר (ש"מ); (11) משאבת הרם; (13) קני שנלים; (14) הרבה; (15) יוצא מחור; (16) חיה נוכרת במקרא; שיעור משובח; (18) עני; (20) תוך; (21) הר בארץ; (22) תואר הולנדי; (24) שדה טרם חרישה; (25) נבחר, נבדל לטוב; (26) קיסם עץ דק; (28) שוקת; (30) מראה; (31) סלח; (32) כאב, אבל; (34) אינו מושל בספק; (35) סופר גרמני בעל "זאב ערבות"; (38) משקה חריף מרובש וכשות; (39) זו; מי יתן; (42) בירת צ'כיה; (43) נשיא צ'כיה ב-1935 (ש"מ); (44) השמיר; (47) תולעת קט"ר נה המכלה את הצמר; (48) עשב נה הולנד בשדות; (50) מידת אורך בבריטניה; (51) משורר, מס' פק ומבקר אמריקני (ש"מ); (52) גבה ליבו; (54) קומפוזיטור גרמני מחבר "הזמנה למחול"; (57) עוף ים; (61) מטבע יפני; (62) צמח, משמש גם כתחליף לקפה; (64) שנון; (65) תומר; (66) גבעת חר' בות; (67) בכורו של נח; (69) שיח בר ממש' הקטניות; (70) חומר נוזל לכתיבה; (72) כלי לגריפת אשפה; (74) כסוי לגג; (75) טכנאי שיניים; (77) מלאך אלהים; (78) סופר אמריקני יהודי (ש"מ); "המר רד על הקיין"; (81) עיר גדולה; (83) פרשן התלמוד, נכדו של רש"י; (85) מספר הגשרים שהופ' צצו בליל הגשרים; (86) אינס' טינקט, נטיה חזקה; (88) אנה; (89) מקום מרוצי סוסים ידוע באנג' ליה; (91) מידה עתיקה; (93) אחד מפר"ס; (95) רכזו רב; (96) יחידה של עצמת חשמל; (98) עוללים ויונקים; (100) סימן המורה על הכוון; (102) מילה המורה על שייכות; (103) קיטור; (104) מלך פריגיה שנענש לראות חמדה ולא ליהנות; (105) צוות להופעה אמנותית.

מאוזן:

(1) עץ נתון שרף; (2) אויה; (3) גבעול עבה של צמח; (4) חבל ארץ במצרים; (6) מלה הבאה למעט; (7) מה שאלכסנדר הגדול חתר בגורדיוס; (8) קל רעת; (9) קוז; (12) כינוי של אלישע בן אבויה שנתפסק; (15) העץ שממנו נבנתה תיבת נח; (16) מבקר בארץ זרה (ח); (17) גרר; (19) נאמן, דורש טוב; (20) נחשול; (21) ישוב בנגב המערבי; (23) קולות בכי; (24) רוח רעה; (26) כסוי ראש לנשים; (27) שר בממשלה; (29)

חרד, הלצה; (30) רובע בלונדון; (33) לא נחפז; (34) מתכת לבנה שאינה מחלדה; (36) גרעון, פחת; (37) תארו של מלך אריתריאה; (40) אבקת צמח כושם; (41) תו מוסיקלי; (44) צדיק תמים בדורו; (47) שן בין הניבים; (49) כועס; (49) פדיון נפש; (50) שיי' כות למשפחה מכובדת; (53) השערה; (54) סופר בריטי — "הבלדה מכלא רדינג"; (55) צאצא; (56) מרד (ישעיהו מ' י"ב); (58) תכשיט קדמון; (59) מחזה של ז'ן בטיסט רסין; (60) דוכן; (62) רם, גבוה; (63) אריג מובחר; (66)

אביגיל ינאי

"בעלי מוותר יותר ממני"

(המשך מעמוד 18)

כשבאתי לתיכון חדש ב-1950, הייתי צריכה לצאת מהבית ב-6 רובע בבוקר ולנסוע דרך רמת-השרון ורמת-גן. למדו איתי או כל המיזמי של העילית של תל-אביב, ואני הייתי ילדה שקטה. כולם היו בני-של.

למשל?

תמר אשכול והבן של גוברין. כולם היו שמות.

התביישת?

מאד. הייתי ילדה מאוד מופנמת. היה גם פער גדול מאוד בלימודים ביני לביןם. בין לימודים של כפר ללימודים של עיר.

לא היית מנהיגה בבית הספר?

בשום פנים ואופן לא. הייתי אולי הילדה הכי שקטה בכיתה. חב"ש (הפרופסור חיים בן-שחר) למד בכיתה שמעליי. עליו ידעו כבר אז שהוא יהיה כוכב.

כוכבי ררך בשמינית, כשכל אחד היה צריך להרצות על יצירה סיפורית. ופיתאום פתחתי את הפה ועמדתי לפני הכיתה, וכולם עמדו ולא האמינו שאני יודעת לדבר.

כשהגעתי בהתחלה לבית-הספר, היה לי שוק מאוד גדול של פער. הוריי לקחו סיכון. הם הוציאו אותי מהחממה של הכפר וזרקו אותי לים.

סבלת?

במידה מסוימת — כן. היו לי קשיים, אבל היו לי מורים שמאד עזרו אותי. היה לי מחנך שהשקיע בי ונתן לי המון ביטחון.

החברים זילזלו בך, משום שאת בתיכסר?

לא, אבל היה לי קשה. הייתי בתיכפר עם כל מה שכרוך בזה, בעיקר נאיביות.

זאת אומרת שאת לא מנהיגה מילדות?

בבית-הספר היסודי — כן. בתיכון לא.

איזה חלומות היו לך בילדה?

כשהייתי בת 11, אמרתי שאני רוצה להיות שגרירה בירדן. אני לא יודעת איך הגעתי לזה. דווקא שגרירה, ודווקא ירדן.

כשהיו שואלים אותי מה אני רוצה להיות כשאני גדולה, אמרתי שאני רוצה ללמוד מישפטים. אבל בבית שלי היה קובע מה שהמורה היה אומר. יום אחד אבא שלי הלך ליוסי-הזרע עם מנהל בית-הספר בהרצליה, ואמר לו שאני רוצה ללמוד מישפטים. המנהל אמר שבשביל אשה הכי טוב זה ללמוד להיות מורה.

בגלל זה הלכת להוראה?

זו הייתה כאלו חותמת לאורך כל המסלול שלי, שזה טוב לאשה להיות מורה.

ואת היית ילדה טובה ולא דתמדרת?

לא.

ובשהלכת ללימודים גבוהים, לא היה ספק שתהיי מורה?

כן, אבל הייתי מורה רק שלושת רבעי שנה, ומיד נתנו לי לנהל את בית-הספר, ומחר מאוד הגעתי לאירגון.

היו לך חלומות להיות ראש ממשלה?

אף פעם לא.

יש לך היום?

אף פעם לא. אני מפתחת פחד-מוות. ככל שאני נגועה יותר באחריות, אני יותר פוחדת. אני יודעת מה גורל האחריות.

את חושבת שפרס יותר מוכשר ממך?

מאה אחוז. אין לי צל של ספק.

משום שהוא גבר?

לא. אני חושבת שהוא מאוד מוכשר.

זה לא קשור לזה שאת אשה?

אין לזה שום קשר. אני יודעת היום כמה צריך להתמסר.

ועכשיו את לא מתמסרת?

לרעתי, היום זה לא מפריע.

אני עושה את התפקיד בכל מאד, ונשאר לי זמן לבית ולמישפחה. יש ציפיות ממני, ואני לא רוצה להיות לבד ולבוא לבית ריק. אני רוצה להיות נשואה עד 120. זו בעיה שלי, אבל כך אני רוצה.

מה זה אדם האומר אני רוצה להיות ראשי-ממשלה? אני עוד לא התנסיתי בלהיות שר, אולי לא אצליח.

ממתי איה-צלה שינתה משהו אצל פוליטיקאי?

לי מאוד קשה להיות עם כישלונות. אם אני עושה משהו שלא מצליח, אני אוכלת את עצמי. הווססן של מיפגלתי העבודה היה שאנשים לא היו רק פטפטנים, אלא היו בעמדות-ביצוע, הרגישו שצריכים לעשות דברים, לשרת מטרה. היום יש אנשים שחושבים שעם כמה ניסוחים הם יכולים להיות הכל.

את יכולה יותר טוב?

אני לא יודעת. אני יכולה לעשות טוב, ואם תינתן לי הורמנות — אשמה. אבל לא אהפוך שמים וארץ בשביל זה. אין לי כוח. אני לא אלחם את המלחמות האישיות שלי. הרי אחרי גיל 120 כולם מקבלים אותו מטר מרובע.

מה אומר בעלך על הפעילות שלך?

אין לו אמירה חרפה-עמית. יש לו אמירות משתנות. בהתחלה הוא היה מאוד קשה, כי זה אפי' שונה של חיים. אדם נעלם והולך לשיכונת.

והמישפחה?

היה לשנינו מאוד קשה.

הוא היה צריך לתרום יותר בבית?

בשנים מסוימות היה צריך לתרום יותר מכל אבא רגיל בגידול הילדים.

התדמית של 'נעמתי' היתה של נשים שאין להן מיקצוע?

וגם לקבל ולהשלים שיש לו אשה כזאת. הוא היה צריך עצבים של כרוז.

היה קשה?

מאוד קשה. זה היה מאוד קשה. ברור שהשנים עוברות ויש יותר בשלות מבחינת החברות. אני אדם ששואבה לשפוך דברים החוצה, וכשאני באה הביתה, עם מי אני אדבר? אני מדברת אליו, וזה לא תמיד מעניין אותו. היה יותר מעניין אותו ללכת איתי לקוני צרט, לים.

הוא עודד אותך לאורך הדרך?

לגמרי לא.

הוא עצר אותך?

אני לא יכולה לומר שעצר אותי. הוא השלים עם דברים. האיוונים נוצרו אחריכך, היום.

היום זו לא חוכמה.

אבל להגיע עד היום, וביחד, זו חוכמה גדולה. זו התמודדות שצריכים לעבור ביחד.

הוא היה מבשל?

לא. בצד הזה התארגנתי. אבל הכי קשות היו השעות הארוכות. כשהייתי מחוץ לבית והוא היה צריך להאכיל את הילדים ולחלחל אותם. בשנים מסוימות הייתה לו הרגשה שקיפחתי אותם.

ולך?

כל עוד יש לילד הורים, הוא זקוק להם. אני חושבת שדברים שהחסרתי בתקופות מסוימות השלמתי בתקופות אחרות, למרות שתמיד נשארים חיי בים.

הילדים גאים בך?

אני חושבת שכן. בסך-הכל אני חושבת שכן.

הבעל גאה בך?

אני חושבת שכן.

איך הוא מרגיש להיות הבעל שלך?

לרעתי, היום זה לא מפריע.

שייט חלומי על אוניות הפאר של אפירוטיקי.

כל יום ג' מאשדוד. במסלול: תורכיה, יוון, האיים היווניים, מצרים.

השתחרר מטרדות היום יום. וצא לחופשה חלומית על
סיפוני אוניות הפאר של אפירוטיקי. חופשה המשלבת
נופש, מנוחה שעשועים וסיורי חוף.
קזינו, מסיבות קוקטייל, דיסקוטק, נשף תחפושות, קולנוע,
תאים מפוארים, מזוג אויר מלא, מטבח
בינלאומי מעולה, 6 ארוחות ביום, כולל מזנון חצות,
חנויות DUTY FREE, בריכת שחיה, סיפוני שיזוף, צוות
הווי ועוד ועוד.

חבילות במחיר מבצע
7-4-3 ימים, טוס ושוט
ותבלה כאוות נפשך
אפשרות ל-14 ימי שיט

החל מ-\$565 (לאכול מיסים)
לאדם בתא זוגי.
25% הנחה לאדם שלישי ורביעי בתא.
50% הנחה לילדים בחדר ההורים.
עד 8 תשלומים לבעלי כרטיסי אשראי
ויזה וישראכרט.
המוניטין של חברת אפירוטיקי מתבסס על
אלפי לקוחות מרוצים המפליגים בשבחה.
אפשרות STOP-OVER
עלון עם פרטים והרשמה אצל סוכני
הנסיעות.

קול המפרסם

ΕΠΙΡΟΤΙΚΙ LINES
כבר 30 שנה של פעילות רצופה בישראל.

תל אביב: אנגל 6, טל': 03-611454, 622591

ארארה ושות' • ספנות בע"מ

חיפה: הנמל 40 טל': 04-671742, 660911. אשדוד: עורף הנמל, ביתן 16 טל': 055-21321, 21165-6

במדרינה

קולי — יתעלף. מיספריהטלפון של לא היה רשום במדרינה, משום מה. ימים אחדים חלפו עד שאנחנו איתר את סם. „מא כאן, בניו יורק, אמר ארנון. אחרי שעה נשמעה נקישה על הדלת. סם פתח וניצב בפתח. 60 שנה לא היה ראינו. פרצנו בצחוק נוראי. הוא אמר לי, ברוב טיפשות: את בכלל לא היית תנית! אז ידעתי שאני אבודה. זקנה בת 70, הנראית ומדברת כמו נערה בת 12 אינה יכולה לזקוף לזכותה חוכמה רבה. „למחרת הוא הציע לי נישואין. סיי רבת. 16 שנים חייתי לבד. איך אתה גלגל לחיים במחיצתו של גבר? חזרתי לארץ. „סם בא אחריי. שוב ביקש. היו הרבה סצינות של כבי וסירוב ותחנון. נים. לבסוף נכנעתי. אחרי פרידה של 60 שנה, התחתנתי עם סם פכונר. „מה, אני בגילך? ידעתי אורני שטיין סגרה את הסטודיו התל-אביבי שלה ועקרה לניו יורק. לפעמים היא מבקרת בתל-אביב, מלאת נעורים ואהבה. כמו שיריה בספר. שיצא השבוע: „בא לי לצייר אותך/ במיכחול של אהבה/ בצבעים שהם מילים/ ברוב אור וגם צללים. בא לי גם לפסל אותך, במגע של יצירה/ ידני יטו את צורתך. עיניי יפיתו בצורה/ חיים וחום של נשמה. בא לי גם לשיר אותך/ בצל לילים, בלחן של ערגה. בא לי אף לרקוד אותך/ במיקצב וקו רחב גדול ובעוצמה. בא לי לשחק אותך/ בשלל צבעים שברמות/ כך, תהיה לי גם תמונה/ גם פסל וגם מנגינה/ מחול, מישחק וחגיגה שלמה. אך לבסוף, הרי רוצה אני מכל זה/ רק אותך אותך אותך — וזהו זה!.

פיתאום אני פוגשת בוגרות שלי. והן כבר זקנות. אמרת אורנשטיין בי חיוך תמה, „כואב להן פה וכואב להן שם, ויש להן נכדים. ואני מתפלאת. מה, גם אני בגילן? משונח! שרה ליכוביץ

תיעוד

הימים הנוראים של אדם קלר

משחית פני-המקרקעין מתל-אביב כתב ספר באמסטרדם

תושבי תל-אביב מכירים בעל-פה את הכתובות הרבות המרוחות בצבע שחור על קירות הבתים בעיר: „תפורק קריית-ארבע!“, „כנא לכלא!“, „הורים וערבים הם אחים!“, אדם קלר הוא האיש שבמשך שנים טחף להביע את דעתו בדרך מקורית זו, והכתובות הן ברובן פרי-מיכחולו.

עכשיו הוא שכ משהות בת שנה בחו"ל, ובאמתחתו ספר שכתב והוציא לאור בהולנד. שם הספר: ימים נוראים. 200 עמודים, כריכה רכה. הספר עוסק בנייתו המצב הפוליטי בישראל: תהליכים חברתיים, יחסי מורחיים, אשכנזים, תנועות חוץ-פרלמנטריות, מיפלגות.

למה בחר דווקא בשם ימים נוראים?

קלר: „יש לשם משמעות כפולה. חלק מתוכנו אכן מתאר ימים נוראים — ימי מילחמת-הלבנון, צברה ושבתאי לה וכו'. ומצד שני המשמעות הדתית של הימים הנוראים — הימים שבין ראשי-השנה ויום-הדיפורים. במקור היה זה שם של מאמר שכתבתי בסוף '85 על התקופה הקצרה שבה אירע רצח הישי ראלים בלארנקה, הפצצת מטה אש"ף בתוניסיה, הרצח בראס-בורקה, פרשת אכילה-לאור — כל האירועים האלה התרחשו במיקצב של כמה שבועות. שאגב, חפץ בחלקו את הימים הנוראים עליי הלוח העברי.“

במשך שלושה חודשים ישב בבית בפרבר של אמסטרדם, וכתב מהבוקר עד הלילה, בלי שבתות וכלי חגים. „לא יצאתי מהבית. שלושה חודשים הייתי באמסטרדם בלי לראות אפילו מוסיאון אחד.“

אוהל, יוסף פולן. התגרשתי ממנו והתחתנתי עם אחד ממייסדי קיבוץ גיב-עתי-כרנה, שלמה בן-דוד. ילדתי לו שני ילדים. נעמי וארנון. וכל הזמן הזה גם רקדתי, עם אחותי התאומה ובלעדיה, וניהלתי סטודיו. והיו לי חיים מרתקים והרבה הרפתקות מעניינות.

„אמא שלי וגם אנחנו, התאומות, דגלנו בתיאוריה שנחשבה באותם ימים כחדשנית: חשבנו שצריך למזג בין הריקוד הקלאסי לבין הריקוד המודרני, ושצריך לחכות בסבלנות כמה עשרות שנים, עד שמתוך המיזוג הזה יצמח ריקוד ישראלי-אמיתי. גורית קדמן, רקדנית חשובה שנפטרה לפני חודש שנים, חשבה אחרת. היא האמינה שכל מה שנעשה בארץ הופך מייד לריקוד ישראלי אותנטי.“

עד כאן דבריה של יהודית. סטודיה אורנשטיין, ברחוב אחד העם 42, היה מוסד ידוע בתל-אביב הקטנה. אחת לשלושה חודשים נערך שם נשף-באלט. שיבעה ריקודים, הכר ריאוגרפיה של אורנשטיין, התאורה של בעלה, בן-דוד. הרקדניות היו בנות תל-אביב, שחלמו על תהליך-עולם: טובה גרון, עליזה טר, רות פרוינד, הניה שלומוב ואחרות.

„בשיא התהילה פרשתי“, אמרת אורנשטיין, „כדי שלא לבזות את עצמי ולא להיות נלעגת. אף-אחד לא אוהב להביט ברקדנית מזדקנת שגופה מ' סורבל. המשכתי לנהל את הסטודיו

אורנשטיין, 1987 שנינו פרצנו בצחוק...“

ולהצמיח דורות של רקדנים. סמי מול-כן, ג'קי ארקין וחונן לוי למדו אצלי תנועה.“

„לא השתנית!“ לפני 16 שנים נפטר שלמה בן-דוד, בעלה של אורני שטיין. פכונר, שתמיד היה קיים ברקע, מרחוק, היה נשוי באושר. בחגים שלח לאורנשטיין כרטיס-ברכה, לפעמים גם זכר את ימי-ההולדת שלה ושל בעלה. וזה הכל.

בינתיים בגרו ילדיה של אורנשטיין, נעמי נישאה לגבר הולנדי, והיא מת-גוררת בהולנד. ארנון נסע לניו-יורק ללמוד גיטרה גופני.

באחד ממיכתבי האקראיים, לפני שנתיים, סיפר פכונר לאורנשטיין כי אשתו נפטרה. אבל החיים נמשכו. פכונר שם ואורנשטיין כאן.

שנה עברה. יהודית אורנשטיין נס-עה לבקר את ארנון הלומד בניו-יורק. בקול עליו היא מצחקקת את המשכו של הסיפור.

„אמרת לארנון: תתקשר לסם ותי-גיד לו שאני כאן. שררי אם ישמע את

דרכי חיים הילדה הנצחית

זה לקח קצת זמן. אבל הילדה בת ה-12 התחתנה עם המורה לנגינה

גם עכשיו, בגיל 75, עוד נקרות בדרכה הרפתקות לרוב. והיא, מצידה, נענית להן. מחזרת אחריהן, מחפשת בקדחתנות אחרי התרגשויות חדשות. כמו סיפור נישואיה השלישיים. יהודית אורנשטיין, בעבר רקדנית מהוללת ובעלת סטודיו לריקוד, מגוללת את סיפור נישואיה בשמחה נעריית מופגנת. עיניה זוהרות, ורגליה מתופפות על הריצפה בלהט. מספרת אורנשטיין: בתחילת שנות ה-20 הגיע לתל-אביב כנר ברלי-

רקדנית אורנשטיין, 1937 זאת היתה טרגדיה קטנה...“

ני צעיר ונלהב. הוא הצטרף לצוות המור-רים של בית-ספר לנגינה. אמי, שהיתה בעלת הסטודיו הראי שון לריקוד בתל-אביב, שלחה את אחותי התאומה, שושנה (אמה של הרקדנית גבי אלדור), ואותי, ללמוד נגינה בבית-הספר ההוא. היינו רקדניות מת-חילות. ואמא חשבה שחשוב לנו ללמוד גם נגינה. תמורת שיעורינו נתנה בחיי גם שיעורי-מחול לתלמידי בית-הספר לנגינה.

אני למדתי לנגן בכינור אצל הכנר הברליני, סם פכונר שמו. הוא התלהב מאוד מכישרונותיי המוסיקליים, וכי תוך זמן קצר הגיע לביתנו יום-יום כדי ללמד אותי לנגן.

אחרי שנת שהייה בתל-אביב הוא קיבל מיכתב מאמו. שבו היא מבקשת ממנו לעזוב את פלסטניה ולנסוע לארץ-צות-הברית.

קריירה ודמעות. הוא נסע. אני הייתי אז בת 12. הוא בן 21. והוא אהב אותי. התכתבנו בכל הזמן במשך שש שנים. כשהגעתי לגיל 18, הוא רצה לשלוח לי כרטיס-נסיעה לארצות-הברית. כשאבא לשם אנשא לו, כך תיכנן.

אבל אני הייתי אז בשיא הקריירה שלי. רקדתי והייתי לי להקה משלי. הריקוד היה כל עולמי. כולם הכירו או-ת. ואיך אעזוב הכל ואסע לארץ זרה? אחרי הרבה מחשבות ודמעות, סירבתי להיענות להצעת-הנישואין של סם פכונר. זו היתה טרגדיה קטנה. סם היה מאוד מאוכזב. גם לי היה קשה לוותר עליו.

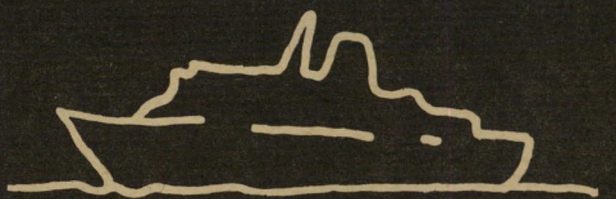
אבל החיים חזקים יותר מכל מהומה כזו. פכונר מצא אשה אחרת שהתאימה לו ואהבה אותו. הם חיו יפה. אני התחתנתי עם שחקן התיאטרון

לאכול ולרזות...

כיצד לרזות עד 5 ק"ג ב-10 ימים עם תה BAI LIN

ניתן להשיגו בבתי מרקחת, חנויות למזון טבעי ובבתי העסק המובחרים.

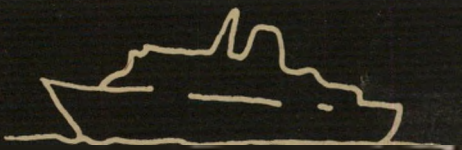
הקיצ מפליגים F.B. QUEEN VERGINA

עם הרכב לאירופה זה כדאי!

הפלגות סדירות מחיפה לאיטליה.

פרטים בכל משרדי הנסיעות

ואצל י. כספי בע"מ חיפה 674444 ת"א 655749 ירושלים 244266

שייט חופים לאיטליה יוון והאיים

הפלגות 7 ימים החל מ- \$ 235

הפלגות 10 ימים החל מ- \$ 365

פרטים בכל משרדי הנסיעות

ואצל י. כספי בע"מ חיפה 674444, ת"א 655749 ירושלים 244266

נאשמת איבגי לא פיצוץ יריבים

הוא היה סגן אלוף העולם. עכשיו הוא נאשם בעבירות סמים. הוא כתב מהכלא ל"העולם הזה": "עיזרו לי!"

סמים ועיזר

קיים היה אז בהליכי גירושין מאשתו. ואחר כך התגרש ממנה. וכך נותר קיי רח מכאן ומכאן, ושומר לה טינה. שנה אחר כך, שימש אחיה של יפה איבגי סוכן סמוי של המיטרה, והביא ללכידתם של עבריינים רבים. בתקופה זו נעצר אלקיים בגין עבירה מסוימת, ובעיקבות לחץ שהופעל עליו על ידי אותם עבריינים הוא העליל את העי לילה.

משום מה התהלכה שמועה בעיר שאני עורתי לאחיה של יפה בלכידת אותם עבריינים, ואלקיים חשב שהוא יקבל מעמד של עדי מדינה ואין לו מה לחשוש.

לכן טען, כי כאשר נסע לצרפת עם יפה, הייתי זה אני ששלחתי אותם להביא סמים לארץ. כי יפה הביאה 100 גרם, והוא השאיר את היתרה בצרפת. אזל הדורש שלו, וכי בעיקבות זה נוצר סיכסוך בינינו. כי בעקבות סיכסוך זה חטפתי אותו ב"16.12.86", והצעת לו כי תמורת הסמים שהוא חייב לי יפוצץ עבורי בתים בעכו.

למולי, באותה שעה ובאותו תאריך הייתי נוכח בפתיחת בית הספר לרוגמי נות, במועדון שלי. הרבה אנשים ראו אותי והיה ברור שלא אני חטפתי אותו. סיפרתי כי גם עניין הסמים הוא עלילה, אלא שכאן לא היה תאריך מסוים או אוליבי שיכולתי להוכיח.

אומרים שיש נגדי ראיות לכאורה, מכיוון שיפה ודויד היו בצרפת, ואני קניתי ליפה כרטיס טיסה. על כן בית המישפט החליט לעצור אותי עד תום ההליכים.

ביקש שאפוצץ בתים בעכו", אחי, אורי חטואל, נעצר בגין אותה פרשה פעמיים ושחרר תוך מיספר ימים. כאשר נעצר פורסם הרבה בעיתונים. "אחיו של אלוף ישראל כסיוף נעצר וחשוד בסחר סמים", אולם כאשר שחרר שכי חו לכתוב על כך.

אגולל לפניכם את עיקר הסיפור האמיתי ואת הרקע לעלילה. דויד אלקיים הוא עדיהתביעה המרכזי נגדי ונגד יפה איבגי, שהיא "הבלדרית". היכרתי את דויד לפני הרבה שנים, כאשר יצא עם שכנתי. במשך הזמן התיידדנו. הקשר ניתק למשך כמה שנים וחודש בעקבות פגישה עם סמי אלקיים, אחיו של דויד. פגשתי אותו בכלא מעשיהו, בשנת 1983, וכאב לי לראות את דויד במצב נואש, מכור לסמים ולא מתפקד. לכן החלטתי לעזור לו.

באותה תקופה סמי אלקיים יחד עם אחיו דויד ונשותיהם היו נוהגים לבקר אותי בחופשתו של סמי, במועדון לילה שניהלתי אז. וכך נוצרה כימיה ביני ובין דויד.

אפסיד אולימפיאדה

במשך הזמן פגש דויד את יפה איבגי, שהיא בת דודי, כאשר עבדה במועדון שלי, והתפתח ביניהם רומן.

הלוויית כספים לדויד, במטרה לס' ייע לו לחזור ולחיות במצב נורמאלי, והוא ניצל זאת למטרות שליליות אחרות.

בסילוסטר 1985 יפה ביקשה ממני שבמקום לתת לה את הכסף של ה' משכורת, אקנה לה כרטיס טיסה ל' צרפת. נעניתי לבקשה, כי היא בת דודי ואין לה נסיון בשטח זה. וגם משום שעדיף לי לקנות לה כרטיס ולשלם עבורו בתשלומים. אלקיים הצטרף אליה מכספו שלו.

כעבור זמן מה נוצר ביניהם סיכסוך.

רבות היה נרקומן והוא עדיין משתמש בסמים.

הם העלו בפני בית המישפט פרק מחייו של אלקיים, בו התחזה לעיוור משך חצי שנה. הם גם חשפו את העובי דה שהוא ניסה כמה פעמים להתאבד והיה מאושפז.

שכחו לכתוב

יחד עם חטואל יושבת על ספי סליהנאשמים בת דודתו, ומי שהי' תה תקופה מסוימת חברתו של אל' קיים, יפה איבגי, היא נאשמת כי היתה בלדרית והביאה 100 גרם הירואין ל' ישראל עבור חטואל. יפה, העצורה גם היא עד תום ההליכים, ביקשה מבית המישפט לתת לה אפשרות לבקר אצל אביה, שגסס בבית החולים. לאחר ש' קיבלה את החופשה, עוכבה במעצר שעות ארוכות בגלל בירוקרטיה וחוסר רגישות של הסוהרים, והגיעה לבית החולים שעות ספורות אחרי מות אביה. חטואל, תושב עכו, שניהל מועדון לילה לדיסקוטקים, הוא גבר נאה מאוד ואינטליגנטי. ממיכתבו עולה כי מלבד קרבה הרבה, שאותו הוא מבצע כמו בלט. הוא גם יודע להתבטא היטב, ומי ספר את סיפורו בצורה ברורה ומשכ' נעת.

במיכתבו חוזר חטואל על הגירסה שהעלה חלקית במיטרה ובמעצר. **ואלה דבריו:** שמי חטואל יצחק, אלוף הארץ כסיוף, סגן אלוף עולם, ספורטאי השנה 1986/7. כרגע אני ע' צור עד תום ההליכים נגדי, בחשד כי קשרתי קשר אשתקד לייבא סמים ל' רץ, יחד עם דויד אלקיים והבלדרית יפה איבגי.

אני יושב ח'מפשע, נגרם לי עוול לא קטן, ויש לי הרגשה שבעיני ה' ציבור אני כבר מורשע... הייתי אמור להיות מואשם בסעיפים הבאים: ח' טיפה, כליאה, נשיאת נשק, חבלה גור' מישפטו של חטואל נפתח לפני חור' האחר כך הוגש כתב האישום נגד ח' טואל, והתברר כי מכל ההאשמות ה' קשות נותרה אחת בלבד: יבוא סמים לישראל. אומנם גם זו אשמה חמורה, אך קטנה בהשוואה לכל מה שייחסו לו במיטרה. מה גם, שכל ההאשמות נג' דו מבוססות על עדותו של אדם אחד, דויד אלקיים.

אם החליטה התביעה כי האשמות החטיפה, האיומים, נשיאת הנשק וה' פיצוצים, הם פרי מוח החולני של אל' קיים, מדוע החליטה דווקא לקבל את גירסתו בעניין הסמים?

מישפטו של חטואל נפתח לפני חור' האחר כך הוגש כתב האישום נגד ח' טואל, והתברר כי מכל ההאשמות ה' קשות נותרה אחת בלבד: יבוא סמים לישראל. אומנם גם זו אשמה חמורה, אך קטנה בהשוואה לכל מה שייחסו לו במיטרה. מה גם, שכל ההאשמות נג' דו מבוססות על עדותו של אדם אחד, דויד אלקיים.

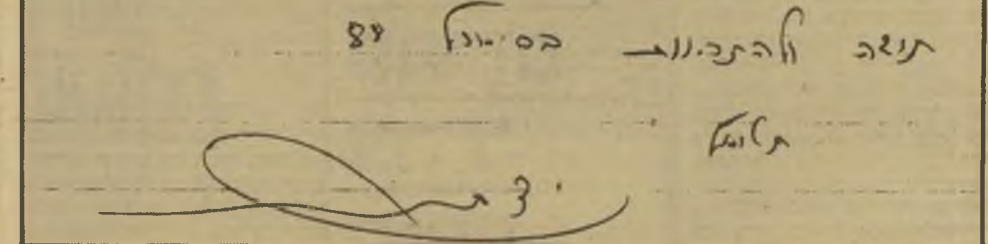
עדימדינה אלקיים לא איום ברובה

י' ה' התחיל בהילוך גבוה מאוד. ה' עיתונות היתה מלאה סיפורים על יצחק חטואל, 42, אלוף ישראל וסגן אלוף העולם כסיוף וספורטאי השנה של ישראל בשנים 1986-1987. סיפרו כי הוא נעצר ונאשם ביבוא הירואין ל' ראל. סיפרו כי עמד כראש הרשת הצר' פתית לייבוא הירואין. סיפרו כי חטף את עדימדינה כי תיק, דויד אלקיים, הסיע אותו למקום מבודד ואיים עליו ברובה. סיפרו אפילו שביקש להמיר את יתרת חובו של אל' קיים בסירת פיצוצים שיעשה עבורו אצל ידיבים בעכו.

אחר כך הוגש כתב האישום נגד ח' טואל, והתברר כי מכל ההאשמות ה' קשות נותרה אחת בלבד: יבוא סמים לישראל. אומנם גם זו אשמה חמורה, אך קטנה בהשוואה לכל מה שייחסו לו במיטרה. מה גם, שכל ההאשמות נג' דו מבוססות על עדותו של אדם אחד, דויד אלקיים.

אם החליטה התביעה כי האשמות החטיפה, האיומים, נשיאת הנשק וה' פיצוצים, הם פרי מוח החולני של אל' קיים, מדוע החליטה דווקא לקבל את גירסתו בעניין הסמים?

מישפטו של חטואל נפתח לפני חור' האחר כך הוגש כתב האישום נגד ח' טואל, והתברר כי מכל ההאשמות ה' קשות נותרה אחת בלבד: יבוא סמים לישראל. אומנם גם זו אשמה חמורה, אך קטנה בהשוואה לכל מה שייחסו לו במיטרה. מה גם, שכל ההאשמות נג' דו מבוססות על עדותו של אדם אחד, דויד אלקיים.

קטע ממיכתבו של חטואל מהכלא להתראות בסיאול

מפני שיפה רצתה להיפרד ממנו כאשר נודע לה שהוא עברייני ונרקומן. אל' יסמי אלקיים נידון למאסר עולם על רצח יפת נגר ככלא.

פנית חמורה, סיכון חיי אדם וייבוא ס' מים מחו'ל. אלא שעם הגשת כתב' האישום נותר בו רק יבוא סמים בלבד. בעיתונים הופיעו כותרות "אלוף ישראל, בפלילים מגיל 10", "חטואל

דש בבית המישפט המחוזי בחיפה. סגני גוריו, דויד יפתח ומשה מרון, החלו בח' קירתו של עדימדינה אלקיים. הם מנסים להראות לבית המישפט כי עד זה איננו אדם מהימן, כי במשך שנים

נאשם חטואל (עם שריהחינוך) רומאן, נסיעה, ריב

למשל, על תחילת דרכה של תנועת שלום-עכשיו: הקמת התנועה, מגלה הספר, תוכנה בקפדות, כמיבצע צבאי מורכב. הוחלט לפרסם את מיכתב הקצינים בתיקשורת, וכמה ימים לאחר הפירסום, ביום חמישי כלשהו, יתר' אינו יומי המיכתב בתוכנית הטל' וויזיה עליכותרת של ירון לונדון, ש' שיתף עימם פעולה. ביום השישי של' מחרת עמדו לפרסם מודעות-ענק בע' תונים, ובהן עצומת-תמיכה בתנועה (המשך בעמוד 32)

בפרק "תנועות השלום", שהוא ה' פרק הגדול בספר, מתעד קלר את ש' לום עכשיו, את הועד לסולידריות עם אוניברסיטת ביר'אית, את תנוד' עת יש גבול, את הוועד נגד המיל' חמה בלבנון, תנועת הסטודנטים קמפוס ועוד — כולן תנועות שבהן היה פעיל חרוץ (ובש גבול היה לא רק פעיל — הוא גם נדון למאסר ככלא צבאי על סירובו לשרת בלבנון). בין היתר, הוא מביא בפרק זה ס' פורים שזהו להם פירסומם הראשון.

רף לפעילות בשל", ושימש כרובר התנועה. כששל" התפרקה היה בין מייסדי מיפלטת האלטרנטיבה, ואחר' כך הרשימה המתקרמת לשלום. על מה הספר? על גושיאמונים, למשל. בפרק "משיחיות כפוליטיקה" הוא מנתח את התפתחות הגוש, את תיסקול הנוער הרתילאומי שמצא לו פורקן לאחר מלחמת 1967 ("כתבתי באובייק' טיביות, אם כי ברור לקורא מה הן דעותיי").

את הקריירה הפוליטית שלו החל בתנועת-הנוער של העולם הזה — כוח חדש, תפקידו הראשון היה "לכסות בכרוזים" שלושה בתי-ספר — עירוני ד' שבו למד, תיכון חדש וגימנסיה הר' עליה (בגימנסיה תמיד היו לנו בעיות בגלל התלמידים מהפנימיה הצבאית, שהיו ממש פאשיסטים"). בצבא שירת כאפסנאי, רצה להיות אפסנאי ביחידה קרבית, אבל צה"ל הציב אותו, למורת רוחו, ביחידה עור' פית דווקא. כשהשתחרר מצה"ל הצט'

האם התחמץ גם את רובע האורות האדומים? לא, שם דווקא ביקרתי פעם אחת. רק כדי לראות מה הולך, כמוכן. בשלום עכשיו" נבחרו. אדם קלר נולד בתל-אביב, לפני 31 שנים. אביו בא מגרמניה (הצליח לצאת משם בזמן, ב'1933") ואמו מפולין (ה'ס' פיקה לצאת משם ברגע האחרון ממש, ב'1939"). שניהם ממיסדי קיבוץ סער בגליל העליון, שעזבו את הקיבוץ משום שהיו אינדיבידואליסטים מדי.

האם תימכר "כז"?

גורמים כלכליים מטילים ספק בכך ששרהאוצר משה ניסים אכן רוצה למכור את חברת פז. למרות הפעילות הנמרצת של מנהל רשות החברות הממשלתיות, **זאב רפואה**, למכירת החברה.

כיום נמצאים בארץ נציגי שש קבוצות קונים: המיליונר מאוסטרליה ג'ק ליברמן, שרצה לקנות את חיפה כימיקלים; האחים סמי וילי עופר, המייצגים את מישפחת פריצקר האמריקאית; החברה לישראל; הקבלן יר שטיהר לנדאו, שמאחוריו בנק הפועלים; ג'ד זאבי, המחזיק כיום 25% של פז; סול ברנשטיין, קבלן בנייה מושינגטון.

כל הקונים הבהירו חריגשמעית כי יקנו את פז רק אם המצב במשק ההדלק יישאר כמו שהוא. והנה, לפני כמה שבועות שלח שרהאנרגיה **משה שחל** הוראה לחברות הדלק כי באחד לאוגוסט תתחיל הרפורמה במשק הדלק, שעי קרה כניסת חברת דלק רביעית לשוק, ביטול הסדרהמחירים הקיים, ומתן היתר לבתייהוק, בעלי המנופול לזיקוקדלק, להיות חברת הדלק הרביעית שתע סוק כשיקום. ברור שאם תבוצע הרפורמה, לא ירכוש איש את פז על-סמך הערכות נעשו לגבי שוויה במצב הנוכחי.

הסיבה השניה היא החלפת יו"ר מועצתהמנהלים של פז. לפני שלושה שבועות. **איתן רף**, לשעבר החשב הכללי באוצר, שהיה יו"ר הדירקטוריון במשך כמה שנים, הוחלף ב**דוד הגואל**, פעיל המפלגה הליברלית מסיעת שרהאוצר, משה ניסים. אילו היתה כוונה של ניסים למכור, לא היה ממנה יו"ר לשלושה חודשים. ניסים ימנה בימים הקרובים עוד שני נציגים במועצתהמנהלים של פז. כיום יושבים בדירקטוריון רואההחשבון **שלום רנאל** ו**אלפרדו רונצוריו**, כנציגיו של ג'ד זאבי, התעשיין **נחום קולמן**, פעיל במפלגה הליברלית, כנציגו של רודי הגואל כנציגו, **אריה שר**, החשב הכללי של האוצר. כיום שני המקומות התפנו בגלל התפטרות המפקח על הביטוח, **יהודה דרורי**, ומנהל רשות ניירותהערך, **אריה מינצקביץ**.

מה גורם לביקוש לכסף?

900 מיליון דולר הובאו השנה ארצה והומרו לשקלים, שזרמו בזרם הזהיר את בנק האפר, ועדיין הביקוש לכסף מאמיר.

הסיבה העיקרית היא הגידול של העסקות הנעשות בכרטיסיאשראי, דבר המחייב את העסקים לממן אותם משך שלושה שבועות בממוצע, עד ל קבלת התמורה מחברת כרטיסיאשראי. ראי, לכך נוסף הצורך של העסקים להתחרות ברשתות הגדולות, המע ניקות תנאיאשראי מפליגים ללקר חות.

מכיוון שהבנקים מוכנים לתת מימון כנגד המחאות רחוקות ללקוחות, כגובה של עד 70% מהתמורה, מעדיפים העס קים לקחת כסף בשוק האפר, המוכן לתת מימון של 100%. הריבית בשוק האפר כיום על עסקים כאלה היא בין 5% ל-6% לחודש, ללא הצמדה.

עודפי שומן בבשר מאירלנד

במישלה של 1500 טון בשר מאירלנד התגלו 15% שומן, במקום 3% המותרים.

הבשר הובא ארצה עלידי חברת מאיר עזרא ובניו. מיישרהתעשיה שילם 2170 דולר תמורת טונה.

דוברת מיישרהתעשיה אישרה כי בחלק מהמיטענים שהובאו מאירלנד חרג אחוז השומן מהמותר, ונערכות עתה בדיקות לגבי כל הבשר שהובא מאירלנד, בהשתתפות נציגי הספקים. אם אכן יוכח כי אחוז השומן חרג,

סוכנות "ברונפמן" נמכרה

חברה זרה רכשה את הבעלות על סוכנות ברונפמן. גם המוכרת היא חברה זרה, הרשומה בווארין. נציגיה בישראל ומנהלי ברונפמן הם **שימרון הורן** ו**ברוך ניר**. החברה הקונה מיוצגת עלידי עורכתהדין **זאנים שטראוס**. סוכנות ברונפמן היא הגדולה בייצוג עיתונים ורים, ביניהם בורדה הגרמני והראלד טריביון הבינלאומי.

"תדיראן" רכש שטחי "נשיונאל"

איש-עסקים גיל בציריך

חברת אינאלקו, שהיו לה תנויות ליד המישרדים הקודמים של נשיונאל, ושמכרה אף היא מוצרי נשיונאל, תסגור את התנות שלה. חברה זו היתה קרובה ליוזם גיל, והחלה לפעול אחרי שכונסהכסים לקח מגיל את סוכנות נשיונאל.

מישרד הביטחון מחריץ צה"ל מזמין

חברת גיי.קיי, כבעלות יוסף ספרן ומשה פרישר, חשורה בהר נאת מישרדהביטחון, בעליה עומדים עתה לדין בביתהמישפט בתל-אביב, כחשד כי ניפחו את מחירי הצידוד מיפאן שמכרו למישרדהביטחון, וקיבלו עמ' לות שהיו גבוהות בהרבה מעמלת 4% המותרת.

במישפט יעיד השבוע גם איש-עסקים ישראלי שפעל עימם ביפאן, **דוד אלבראום**.

בעיקבות הגשת כתבהאיאשום נגד, ניתק מישרדהביטחון את כל הקשרים עימם. למרות זאת, ממשיך צה"ל לתת להם עבודותהפקה של סרטים, כאילו דבר לא קרה. תגובת דוברצה"ל לא הגיעה עד לרגע זה.

ספרן היה קצין בכיר בחילהאוויר, והצידוד שמכר למישרדהביטחון היה צידוד לחילהאוויר. לפני שנתיים הקים גם חברה להפקתסרטים, שבה היה קשור גם **טוביה סער**, שפרש מהט לווייה הכללית.

במדיוה

(המשך מעמוד 31)

החדשה. כשבוע שלאחר מכן היתה א מורה להתקיים הפגנה גדולה, לתמיכה ביוזמת הנשיא אנור זולסאראת. התוכנית בוצעה על-פי המתוכנן — עד יום השבת.

לאחר שמיכתב הקצינים פורסם, יוזמו התראינו בטלוויזיה, והמודעות פורסמו בעיתונות, הגיע יום השבת ועימו הפיצוץ ההמוני בכבישהחוף. מקימי התנועה נבהלו, היה ברור שכל מאמציהם ידרו לטמיון. הם החליטו להקפיד את התוכנית לכמה חודשים, ואז לנסות להתאושש ולהתחיל מחדש.

לאחר כמה ימים טילפן פקיד מ סניפהוראר ושאל: "מדוע אינכם מרוקנים את תיבתהדואר ששכרתם? היא מופצצת ממיכתבים!"

קלר הוא גם סטודנט להיסטוריה, שנה רביעית (בהפסקות). אולם קשה לו ללמוד באופן סדיר, בגלל פעילותו הפוליטית הבלתי-נלאית. לאירגונים הרדיקליים שבהם היה פעיל יש להוסיף גם ידועים פחות, כמו הוועד לסולידריות עם אל-סלוודור, יש-ראלים נגד אפארהייד, קבוצת הלאה הכיבוש ולאחרונה הוועד ל ציון 20 שנה לכיבוש. וגם: אירגון

מפגין קלר

מוחמד בחור טוב או רע?

השלום היהודי הבינלאומי, שנוסד על-יד מ'קסים גילן. את סיפור הוציא לאור באנגלית, ב-1500 עותקים, בהוצאת סיפרס ההולנדית. זו הוצאה קטנה המתמחה בנושאי המרחב. פירוש שמה: ברוש, הברוש, האופייני לאזור, הוא עץ קטן אבל דמתו בולטת בנוף. כמה סימלי.

"יש לי גיס!" כעת, משתפר לסר פר, החליט קלר להפסיק ללכלך קר רות. בתחום זה הוא כבר צבר עבר פלי-לי עשיר. פעמים רבות נעצר, ולאחר שערימת התיקים בעבירה של "השד תת פנימיקרקעין" התקרבה לתיקיה, הועמד לדין ואף הורשע ונרדן לחודש מאסר בפועל. את החודש בילה בעבר דות-חוץ במיתקן מישרתי, שם עסק מהבוקר עד אחר הצהריים בניקוי כלי-הנשק של השוטרים.

התעלול האחרון שלו בתחום מיל-חמתהכתובות היה לפני שנתיים. בת חנה המרכזית בתל-אביב הוא מצא כתובת בסגנון מאזי: "מה תעשה אם תתעורר בבוקר ותמצא שיש לך גיס בשם מוחמד?" אדם קלר שלף את בק בוק הספרי שלו ווענה על הקיר: "כבר יש לי, מוחמד בחור טוב ואנחנו מסד תדרים מצויין!"

החשובה כנראה הרגיוה מאוד את מזמיה הקירות הכהניסטיים, שכן למי חרת היום כוס קדורה בתים רבים בתל-אביב בכתובת: "מוחמד בחור רע!"

יפתח שביט

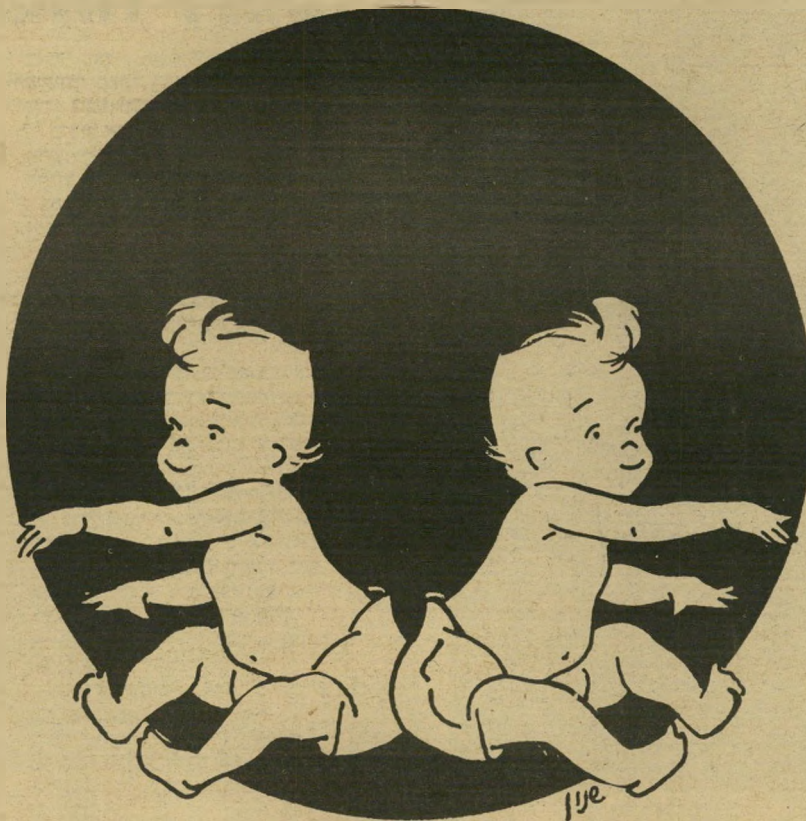

מרים
בניהני

מזל החודש:

תאומים: הצד הנסתר והלא חיובי

בין בני תאומים, כביתר המזלות, מצויים כאלה שבוטלים בתכונותיהם השליליות. הם נקראים הטיפוסים החלשים במזל זה. הם נוטים להיות שיטחיים, חסרי-התמדה, דורפזומיים, לא עיקביים, ערמומיים ונו"טים למרד סביבם אישקט ועצבנות. הסקרנות ה"תאומית" מתעוררת כאן וה"עשייה הופכת להיות מיקרית וחסרת שיטה. שום דבר לא ייעשה בצורה יסודית או טובה. הם מבזבזים את זמנם בקלות-דעת במקום לרכז את מירצם ולהגיע למשהו. דע"תם מוסחת בקלות והם חסרי-מנוחה. הם אינם יכולים להיעמד לשום דבר שיגרתי, החוזר על עצמו תקופה ממושכת. הם מתשים ומעייפים כל מי שבה עימם במגע בגלל דרישתם הבלתי-פוסקת לאה"דה, תשומת-לב, התחשבות וזמן. הם בטוחים שהם תמיד צודקים, וכל דבר שלא נוגע להם ישירות נראה להם חסר חשי"בות. כל בני מזל תאומים אוהבים לדבר, לרוב ללא הפסקה, לא רק בעזרת הקול - כל חל"קיהגוף משתתפים בשיחה. זו הדרך הקלה ביותר לזהותם. הם מניעים את ידיהם בכל הכיוונים כמו טחנת-רוח-חיה. אבל זה די נדיר שיש להם באמת מה לומר, לפחות מש"הו בעל משמעות.

ראשון אינו נראה להם - הם נעלמים, מסתלקים ומתפטרים כשבפיהם אלף תירו"צים, משכנעים יותר או פחות. הם גם בלתי אחראיים. קשה לסמוך ע"ליהם, וכדאי לבחון את העבודה שנעשתה על-ידם.

התוכניות גדולות ומעט לא מציאותיות, מה שנדחה עד עכשיו כדאי אולי להמשיך ולד"חות לחודש הבא. הכור"נה בעיקר התוכניות במ"קום העבודה. עכשיו ה"תמונה אינה ברורה ולא כדאי להתחיל בתוכנית שאינכם שלמים עימה, או שהתגלו בה יותר מדי פגמים וחסרונות. במיפגשים עם אנשים אתם נוטים לספר ולג"לות דברים שעד עכשיו נשמרו היטב ובסודיות מוחלטת. היהירו מהנטיה להסחף בדיבורים ללא שליטה.

נסיעה או קשרים עם ארצות אחרות עלולים להתקל בבעיות של הרגע האחרון, דרושה תוכנית מפורטת ומ"דוקדקת כדי למנוע מ"צב שבו אתם מאבדים שליטה. שימו לב למה שאנשים מעבירים ו"רומזים מתחת לפני ה"שטח. יש מי ששינה את תוכניותיו ויחסו אלי"כם. אך מתוך נימוס או אי נעימות אינו אומר זאת בגלוי. זה יכול לגרום לאכזבה. גלו זהירות בכל הקשור להוצאת כספים - אתם נוטים לבזבזנות.

ברביעי או חמישי לא תוכלו להתחמק מפג"שה עם מי שנפגע מכם לאחרונה, מבלי שהת"כוונתם לכך מראש. תצ"טרכו להסביר את עצמ"כם - כדאי לא לקלקל יחסים שלאורך שנים היו טובים. ב"19 וב"20 בחודש אתם נוטים לק"חת סיכונים כספיים אם עלידי הימורים, התערבויות או כל דבר מסוג זה. נכון שזה אינו אופייני לכם, אך הפעם אתם נסחפים, ובכך מסכנים כספים שהושגו לאחר מאמצים ומחשבה רבים כל כך.

במישור האישי, וטיפוסים אלה תמיד נמ"שכים למה שאינם יכולים להשיג. אם יצ"ליחו להגיע לאותו הדשא הירוק יותר של השכן מיד יביטו לעבר היעד הבא. שהוא עוד יותר ירוק, יפה ומושך. הם מרגישים די נוח לנהל מספר רומאנים בעת ובעונה אחת. אסור למאהבים או למ"אהבות לטעות ולחשוב שאופיו של אותו תאומים ישתפר עם השנים, זה לעולם לא קורה. הם אף פעם אינם מתבגרים. לוקח להם זמן רב לעבור את תקופת הילדות ו"רבים מהם אף נשארים בה כל ימיהם.

הם מדברים בלי הפסקה, למרות שאין להם מה להגיד - ומה שאינו נוגע להם הוא חסר כל חשיבות

מסיבה זו הם מסתדרים כליכך טוב עם צ"עירים מהם או עם ילדים. רוב התאומים הם מיוזג של התכונות הטובות והרעות של המזל, לכן אסור להת"ינאש. יש להם סיכוי לצאת מזה. בבסיסו התאומים הוא בעל כישרונות, נאמן ואפשר לבטוח בו. אלא שהוא פשוט זקוק לבני-זוג מתאים כדי שהחלק הטוב ב"אישיותו ייצא לאור. אך בכל זאת, בין הטיפוסים השליליים יותר, דרוש יהיה מאמץ רב כדי להגיע ל"תוצאות טובות. השאלה היא אם קיימת דמות כליכך סלחנית ומלאכית שתסכים לסבול את כל אותם חסרונות.

במקום העבודה מוטלת עליכם יותר מדי אחריות. אך מאחר ולא מזמן היתה לכם חופשה אין לכם ברירה אלא להשלים כל מה שהחסרתם. לא נראים מתנדבים בשטח שמוכ"נים לעזור ולחלק מעלי"כם את העומס. אולם נראית הזדמנות להת"חיל בקשר חדש דווקא דרך מקום העבודה - שימו לב לאלה שקצת חוששים, מתביישים ונ"בוכים לפנות אליכם - ולמה שלא תהיו היוזמים! קשה לתאר שהעניינים יזוזו לבד.

בעיות כספיות עלולות לגרום לדאגה סביב ה"17 או ה"18 בחודש, זה לא הזמן לקחת סיכון מכל סוג שהוא. אתם נוטים לקיצוניות, ועלולים לסבול מהפס"דים ממשיים בגלל ה"מור, השקטות-יור או בקשת הלוואה, שתת"קשו מאוד למלא אחרי התנאים שלה. כדאי ל"התרחק מכל ספקולציה או מפעילות שאינה סו"לידית ובטוחה. ה"18 וה"19 ממלאים אתכם בהתלהבות, בעיקר במיפגשים חברתיים עם אנשים חדשים.

לאחרונה נדמה היה שהבעיות בעבודה מוצ"אות את פיתרון, אך השבוע שוב צפויות בע"יות. הפעם אין מי שמנ"סה להפריע בכוונה תחילה. הבעיות עלולות להיגרם מחוסר הבנה, פרשנות לא נכונה או דבריהם או כוונותיהם. כדאי שתסבירו את עצ"מכם בצורה ברורה. ה"21 וה"22 בחודש אינם טובים לנסיעות, ואם אין ברירה - אל תשכחו תעודות כדי שלא למצוא את עצמכם במצבים די מרגיזים.

נדי
21 בדצמבר -
20 בינואר

האזניים
21 בספטמבר -
22 באוקטובר

סרטן
21 ביוני -
20 ביולי

טלה
21 במרץ -
20 באפריל

דני
20 בינואר -
18 בפברואר

עקרב
22 באוקטובר -
22 בנובמבר

אריה
21 ביוני -
21 באוגוסט

שור
21 במרץ -
20 באפריל

דגים
19 בפברואר -
20 במרץ

קשת
21 בנובמבר -
21 בדצמבר

בתולה
22 באוגוסט -
22 בספטמבר

תאומים
21 במאי -
20 ביוני

יבוא או לא יבוא זאת השאלה

לפני כשנה וחצי נישא איילת מילוא וסמי לוי בחתונה מפוארת במצודת זאב. כל העיניים היו על החתונה ועל שיתוף-החתונה ועל האבא של איילת, שהוא אחיו של רונן מילוא, ועל האמא של איילת, שהיא חסידה הבת של מנחם בגין. וסיפרו שאיילת השתתפה בתחרות מלכת-היופי, וראינו אותה ואת החתן, ושאלו את הקרובים מה כל אחד זתן להם במתנה. וגולת-הכותרת של האירוע היתה השאלה ה"גדולה" יבוא או לא יבוא, הכוונה לסבא המי

אביבה גולדמן
— וכל הקודמת זוכה!

אלה הן רק הראשונות שנרשמו למועדון החדש. ביקשו ממני להודיע שמיספר המקומות מוגבל, וכל הקודמת זוכה.

נפתחה ההרשמה למועדון

לאחר מאלה, או מחוסר ברירה נרשם למועדון שומרי-מישקל. העיקר להיות חבר באיזה מועדון, ולהרגיש חשוב.

בימים אלה מדברים בארץ על הקמת מועדון חדש. מועדון הנשים שהבעלים שלהן ברחו לחו"ל בגלל הסתכסוכות פניאנסיות. מי שהיא כבר חברה במועדון היא ורדה גיל, אשתו של יורם גיל, מלך האלקטרוניקה, שהסתלק לשווייץ והשאיר כאן את ורדה ואת ילדיהם. לפי הנסיעות של ורדה לשווייץ, כדי לבקר את גיל, אני מבינה שמלבד חובות, האשה והילדים הוא השאיר כאן גם די כסף לכרטיסי טיסה.

שניים שהסתלקו דווקא לבראזיל הם יורי סלנט והגי בליך, בעלי חברת פ.ט.ט. יורי סלנט השאיר כאן רק חובות, כי אשה לא היתה לו. אבל חגי בליך השאיר את אשתו ירדנה, וגם בן ובת נחמדים.

אלישע גולדמן, שברה לניו-יורק, השאיר בית גדול בסביון, אשה, אביבה, שני ילדים וגם קצת נכדים.

יונתן זוכוביצקי השאיר כאן את אשתו אסתר ושלושת ילדיו כשנסע לניו-יורק, אחרי מות יורדו ושותפו מיקי אלבין. יונתן גם השיאיר סיסכוכים גדולים בתוך מישפת-אייזנברג, והרבה צער מכל הצדדים.

עורך-הדין הירושלמי גד רוזן, שברה לאוס-טרליה ומשם לשווייץ, השאיר בארץ את אשתו ריקי ואת שלוש בנותיה מהנישואין הראשונים. גם ריקי נוסעת לבקר את בעלה כל חודשיים שלוש, אבל חוזרת מהר כדי שלא להזניח את הילדות.

שימרון פריץ, מבעלי גלידה קווא ביפו, נסע למיאמי והשאיר כאן את אשתו מוזה ואת שלושת ילדיהם. אומרים לי שמזל אינה אוהבת נסיעות לחו"ל, ולא אוהבת בעל שברה, ולכן היא ביקשה גט.

הבונטון בחברת-השפע, מלבד פנטהאוז למעלה והמכונית החדשה למטה, ומלבד שתיים שלוש נסיעות בשנה לחו"ל, זה גם להשתייך לאיזה מועדון.

כל מי שהוא משהו משהו. אז יש כמובן

אסתר זוכוביצקי
מיספר המקומות מוגבל —

מועדון-הגולף בקיסריה, ויש מועדון ברידג', ויש מועדון מוסיקלי, ויש מועדון היסדיתיכון, ויש מועדון-הסקי. ומי שלא יצא לו להשתייך, אף

גונה לא זכתה

כשהייתי בהלוויה של חברתי, גונה רגזאן, הייתי כליכר אומללה ועצובה, שלא שמתי לב מי היה שם ומי שלא היה. אחריכך אמרו לי שגדי קולק, למשל, לא היה, ומאוד התפלאתי על זה. הזכירו עוד שמות של אנשים שלא באו להלוויה, ואף אחד לא הבין איך זה יכול להיות, כי כולם

אורית רגזאן
למה טדי קולק לא בא?

יורעים שגונה היתה אחת הרמויות הדומיננטיות והאהובות בירושלים. עכשיו מסתבר שהיו הרבה מאוד אנשים שלא באו להלוויה, מפני שבאותו היום ממש וגם

יש בעיה בבית-המישפט בתל-אביב

על מה, אתם חושבים, מדברים כולם בבית המישפט בתל-אביב בימים אלה? על מישפטים? על עירעורים? על מישל חרד שפרש? על עורך-דין שהצליח? על עורכת-דין שטענה יפה? מה פיתאום? כל הסיפורים האלה מעניינים את הסבתא של יושבי המיזנון בבית-המישפט. הסיפור שכל אחד מספר לשני הוא שאיה אורני שטיין, כתבת בתי-המישפט של מעריב, נמצאת בהריון.

איה, שהיא באמצע שנות ה-30 שלה, רווקה, הגיעה לפני שבועיים לעבודה, ותיכף התחילו להגיד עליה מאחורי הגב כמה שהיא השמינה. עורך-דין אחד אמר לשני: "למה היא לא שומרת על עצמה קצת?" ועורך-דין אחר אמר: "אולי כדאי להגיד לה שתעשה קצת דיאטה?"

באותה השעה הקליטה הטלוויזיה את התוכנית המיוחדת לכבוד טדי קולק. אחרי יומיים התאספו כל אותם אנשים, שלא היו בהלוויה, והחליטו שהם צריכים למצוא דרך כדי להיפרד מגונה, ולכן הם קבעו לעשות ב-28 ביוני אחרי-הצהרים מיוחד בבית-העירייה, ובו ידברו עליה ויזכרו אותה, ואני בטוחה שגם ישפכו דמעות.

עוד אירוע שאני בטוחה שיהיה טבול ברמעות הוא חתונתה של אורית, בתם של גונה ומוריס רגזאן. החתונה נקבעה כבר לפני חודשים אחדים. חשבו, כמובן, לעשות חתונה גדולה ויפה ושמחה, אבל מה שתהיה זו חתונה קטנה וצנועה, עם קרובי-משפחה בלבד. חתונה זה תמיד דבר שמח, אבל הפעם, בהכירי את הרמויות, אני בטוחה שכולם יכבו על שגונה לא זכתה.

איה אורנישטיין
מי האבא? לא חשוב!

וכך הלאה וכך הלאה. כל זה עד שנכנסה לאולם עורכת-דין ממין נקבה. ההיא הרביצה מבט אחד באיה, ותיכף היא הבינה שאיה פשוט בהריון. אז עורכת-הדין אמרה את זה לשותף שלה, שאמר את זה לשותר, שאמר את זה לעורך-דין אחר, שסיפר על זה לשותף-השלוש, שסיפר את זה לפקידה, שסיפרה את זה לשני עיתונאים, ותוך שלוש שעות גם אני ידעתי שאיה בהריון. אבל אני, תחת לספר את זה לחברה שלי, פשוט דרינג-דרינגתי לאיה, ואמרתי לה:

"מזל טוב, איה!"

"תודה!"

"באיזה חודש את?"

"בשישי!"

"ומותר לדעת מי האבא?"

"לא חשוב."

"האבא לא חשוב, או לא חשוב שאני ארע?"

איילת לוי
התרגשות ברחוב צמח

פורסם, שנסגר בביתו ברחוב-צמח, אחרי מל"חמתי-הלכנו, ואף אחד לא ידע אם הוא ייצא מהבית כדי להיות נוכח בחתונה של נכדתו. הסבא לא בא, העיתונאים התפזרו בשקט, היו עוד אי-אלה ידיעות קצרות בעמודים האמצעיים של העיתונים, שאיילת ובעלה הלכו לחיות, כמו חלוצים, באריאל, כדי להפריח את השממה, להביא את הגאולה, להראות דוגמה אישית וכל מיני דברים כאלה. אחריכך נהיה שקט גמור, וכולם הפסיקו להתעניין באיילת ובבעל שלה. השבוע פגשתי אותה בתל-אביב, ולה בטן של חודש תשיעי. היא סיפרה לי שהם עוזבו את אריאל. הם השכירו את הווילה שלהם שם, ושכרו בית ליד האמא באפקה. סמי עדיין בשרות-חובה, אבל בכל רגע פנוי הוא עובד במפעל-הקיור של אבא של איילת. איילת כבר אינה עובדת, כי היא מחכה ללידת התינוק. אחרי בדיקת האול"טרה-סאונד דווקא רצו להגיד לה אם זה יהיה בן או בת, אבל איילת לא רצתה לשמוע. מה שיבוא, ברוך הבא, היא אמרה.

מרחוב-צמח בירושלים הגיעו ידיעות שהסבא מאוד מתרגש. לא בכל יום נולד לו הבן הראשון, או הנינה הראשונה. מעניין אם הוא יבוא לברית של התינוק/ת.

"אני לא רוצה להגיד."

"הוא נשוי?"

"דווקא לא."

"או למה אתם לא מתחתנים?"

"יש בעיה"

חבל.

לא ביסיקה גרעינית ולא מוסיקה כנסיתית

לפעמים, כשנמאס לי מהסיפורים על תל-אביב או ירושלים, אני מתחילה לחפש במקומות אחרים. ואמנם, פעם בשנה אני שומעת על איזה סיפור מעניין שקורה בחיפה, ופעם בשנת '81 אפילו שמעתי על איזה סטון שהיה בטבריה. פה ושם גם התחלתי לברר על העיר הדרומית אילת, אבל כל מקורביי ושפיתיי אמרו לי שחלילה על העבודה. כי באילת לא קורה שום דבר מעניין. הם הסבירו לי שאילת זה כמו קיבוץ, ושם כל אחד יודע מה קורה אצל השכן שלו, ולכן חוגות מאוד נזהרים לא לעשות עניינים. גם אמרו לי שמרוב החום אין לאנשים כוח להתעסק בדברים שמוציאים אנרגיה.

ופיתאום אני שומעת שבכל זאת יש סיפור מאוד מעניין. בהתחלה לא האמנתי, בגלל האמור לעיל, אבל אחר כך הסתבר שמה שעושים האילתיים, כשהם רוצים לעשות, זה לקחת מטוס ולבוא לתל-אביב. אז ככה עושה הזוג הזה, שהוא זוג מאוד ידוע ומאוד פופולארי באילת, וכולם חושבים שיש להם חיי-משפחה לתיפארת, וכל מה שמעניין אותם, מלבד הקריירות שלהם, זה הילדים הנחמדים שלהם. ככה חושבים כולם באילת, ובאילת זה גם נכון.

אלא שעכשיו מסתבר לי שהאדרן והגברת נוסעים להם פעמיים-שלוש בשבוע לתל-אביב. הם לא נוסעים ביחד. בגלל הילדים. כשהוא בתל-אביב היא באילת שומרת על הילדים, וכשהיא בתל-אביב, הוא באילת שומר על הילדים.

מה הוא עושה בתל-אביב — זה סיפור שלא נדבר עליו עכשיו. מה שהיא עושה בתל-אביב, זה רווקא מעניין מאוד. משההתעופה רב היא לוקחת מונית, המסיעה אותה ישר למלון שרתון. שם, בחדר ממחגיאוור, מחכה לה עורך-דין תל-אביבי ידוע ועשיר, בן 48. מה הם עושים בתוך החדר, במשך כמה שעות בכל פעם, לא הצלחתי לברר, כי אני לא מציצנית. אבל יש לי הרגשה שעל ביסיקה גרעינית הם לא מדברים, ואולי הם גם לא שרים ביחד מוסיקה כנסיתית.

אורה מתנות יחיה!

מה אפשר להגיד על כתבה-חברה עמית לוינסקי? אפשר להגיד עליו שהוא בחור נאה? אפשר! אפשר להגיד שהוא בחור טוב? אפשר! אפשר להגיד שהוא מלך-המסיבות? הו, הו, עוד איך אפשר! אפשר להגיד עליו שהוא מדבר יידיש ברמה של שלום-עליכם? אודוע אפשר. והכי אפשר להגיד עליו שהוא איש נחמד. תמיד

עמית לוינסקי
זין גאונט

מבוסס, תמיד מחייך, תמיד יש לו מילה טובה לכל אחד ולכל אחת, אם בעל פה ואם בכתב. בגלל כל הסיבות האלו, עמית לוינסקי הוא בחור מאוד אהוב על אנשים.

אז כשחוגג עמית את יום הולדתו ה-30 בבית הקפה סן-סט שבהרצליה, מתמלא המקום בכל הגברות היפות החשובות והמפורסמות של שפלה-החוף. כולם באו לחבק ולנשק את עמית ולהגיד לו "גזונט וול סטה זיין". ובין הונדרט אונט שוואנציג, ועוד כל מיני ברכות כיידיש. אז כולם אכלו ושמו וביכרו ושמו, וקצת שרו לו שירים, ושבו התנשקו, ובסוף כולם הלכו הביתה, ורק עמית נשאר שם מכוסה במתנות. אומרים לי שהוא הזמין שתי מוניות כדי לקחת הביתה את כל הכבודה.

מלכה רדזשטיין נתנה במתנה פראק לבן, שאותו לבש עמית בזמן המסיבה ונראה כמו תסיך הקטן. ברוריה צורן נתנה ציור שלה, וכך עשתה גם הצירת אריאלה וידר. ער

אבטיח וילדה

אם מישו ראה במיקרה בשיכון-למר בתל-אביב איש הולך כשאבטיח גדול ביד אחת וילדה יפה בת שנתיים וחצי ביד השנייה, ואותו מישו

חווה לוי
זוג מאוהב

חשב שהאיש רומה מאוד לרפי שאולי, שיידע שהוא לא טועה. האיש בעל האבטיח והילדה הוא אכן רפי שאולי.

רבים מידידי אמרו לי בזמן האחרון ששאולי לא בארץ, כי כאשר הוא נמצא שומעים עליו. אז

האמת על העבודה שלי

אולי אני לא צריכה להודות בזה, אבל פיתאום נורא בא לי להגיד להם שהעבודה הכי קלה בעולם היא לכתוב מדור רכילות.

הכיצר, אתם שואלים? אז אני אסביר לכם. כל מה שבגאדס צריך זה לכתוב במדור שלו איזה סיפור קטן, שהוא שמע במיקרה באיזה מסיבה. נגיד, הבגאדס כותב שראו את גברת איקס עם ארון ויי. העיתון יוצא לאור, הסיפור מתפרסם ועוד באותו היום מופץ הבגאדס, בעל מדור הרכילות, ב-300 טלפונים שאומרים לו: "מה, רק את זה אתה יודע, שהיא יוצאת איתו? ואתה לא יודע ש... וזה... ואחותו היא... ולכן שלו קרה... וחמותו התגרשה מ... ודרך אגב, השכנים שלו פיתאום..."

וככה, בגלל סיפור קטן של הגברת איקס שניירתה עם ארון ויי, פיתאום הבגאדס של מדור-הרכילות מקבל בחינם 300 סיפורים מרתקים. כל מה שנשאר לו לעשות זה לבדוק את אמיתות הסיפורים, והנה יש לו חומר למדור הרכילות שלו לשנה שלמה.

למה פיתאום נזכרתי בכל זה? כי בדיוק בשבוע שעבר כתבתי במדור זה שרדף מראש, אלמנתי של יהושע מראש, נאחזת בלונדון עם הרופסור שלה. זה כל מה שכתבתי.

מה שאני יודעת היום זה שהם בלונדון ביחד, כי הם מחפשים דירה בלונדון, רווי מוכרת את דירת-הפנטהאון שלה במינגלי דויד, ועוברת לגור בלונדון. אני לא יודעת אם הפרופסור עובר לגור איתה, כי יש לו איזה בעיה קטנה ברמות אשה-חוקית בארץ-ישראל, אבל כמו שאני מכירה את החיים של הפרופסור, בכל שבועיים הוא נוסע ממילא לכמה ימים ללונדון.

האשה הבעל והדוגמנית

על מה מדברים בימים האחרונים בכל מקור מות-הבילוי? מה מעניין את כל האנשים שהם IN? אני אגיד לכם: הסיפור הכי לוהט בעיר הוא הסיפור על עורך-הדין המצלח, שהחליט לנסוע לחופשה ביוון עם אשתו.

לאשתו של עורך-הדין יש (או היתה, ליתר דיוק) חברה מאוד טובה, דוגמנית במיקצועה. מכיוון שבני הזוג הנשוי הם טובי-לב, או אולי משום שהם אוהבי חברה והרפתקות, החליטו לקחת את הדוגמנית היפה והחטובה לבילוי משותף ביוון.

הם כילו וכילו וכילו, ובסוף הבילוי החליטו עורך-הדין והדוגמנית להשאיר את האשה החור קית ביוון. השניים המשיכו לפאריס, הידועה כעיר האורות והבגדים. שם צייד עורך-הדין את הדוגמנית החטובה במלתחה עשירה. שם הם גם כילו כהנה וכהנה, ושבו לארץ-ישראל.

גם כאן לא כתבה האש של האהבה הלוהטת. עורך-הדין והדוגמנית עברו לגור ביחד והאשה החוקית פתחה כהליכי-גרדיושין.

ועוד דבר נודע לי על רחיי מראש. נודע לי שהיא הגישה לבית-המשפט בתל-אביב מסמך שעליו חתום כנה, אלדס בן ה-20. המסמך הוא כתב-זיכרון על חלקו של ארס בירושל אביו יהושע מראש. אני עוד לא שמעתי על בחור בן 20 שוויתר על ירושה לטובת אמו שאיננה בדיוק עניה מרודה, אבל אם בגאדס חי די זמן, הוא שומע כל מיני דברים משונים. זה בדיוק.

טראגדיה תל־אביבית: לאה עוזיאל (מימין)
מבכה את „בר 51".
הרגשתי שאין לי עוד בשביל מה לחיות!"

מי הציית את "בר 51"?

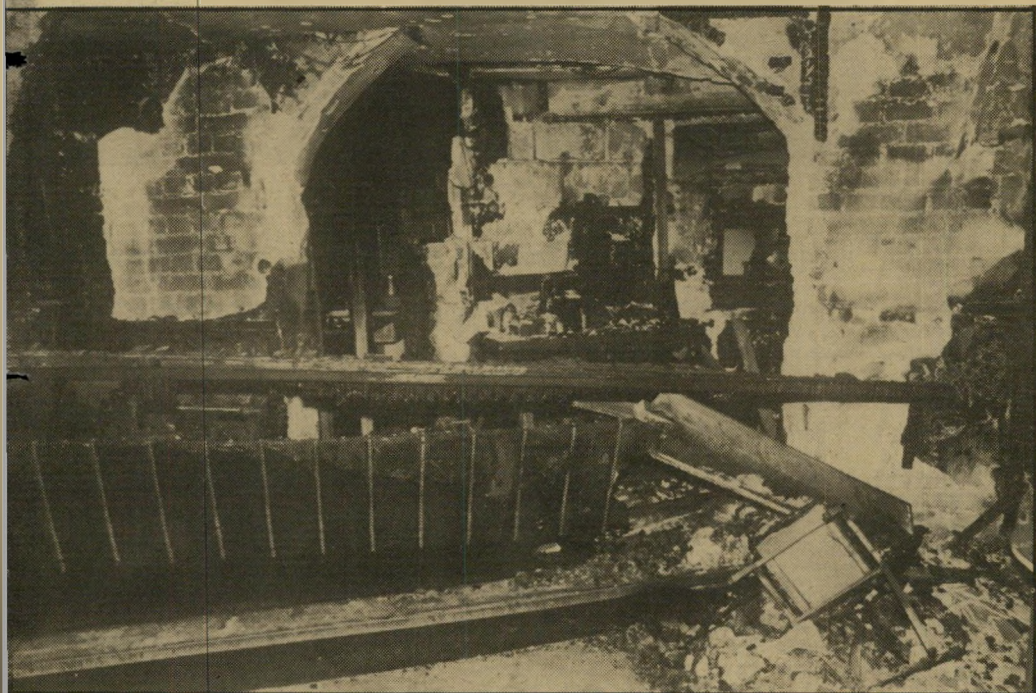
טוב, ובכלל לא היו צריכות לחתום על חוזה. מילה של בעלי הספיקה. „בכל ערב הייתי מגיעה לבר בשעה

„לא רק בארץ היה לנו שם טוב, גם בחוץ־לארץ. כל החשפניות רצו לעבוד בבר 51. הם ידעו שמשלמים אצלנו

פעם בכמה חודשים היה בעלי נוסע לאירופה ומחפש את החשפניות הכי טובות, שיבואו להופיע בבר.

אחרי השריפה: שלט מיותרם בין ההריסות
„כל החשפניות באירופה רצו להופיע כאן!"

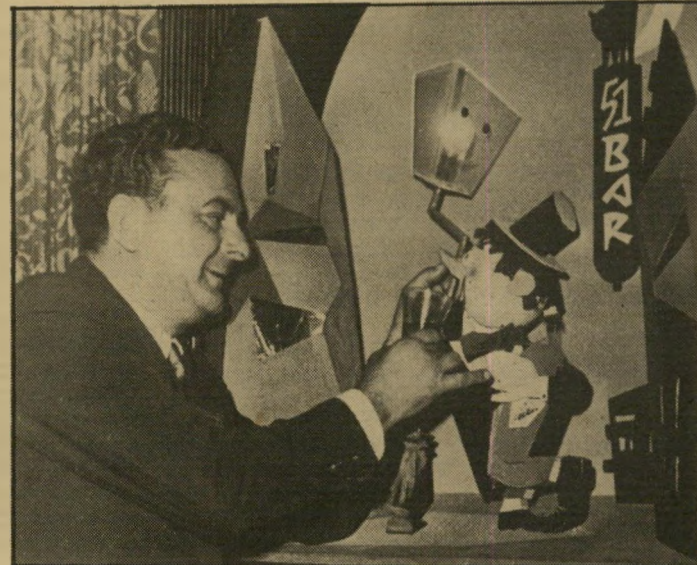
בריהמשקאות השרוף
„זה היה בר מפואר. נשאר ממנו רק פח!"

מדי בוקר מגיעה לאה (לולה) „עוזיאל לבר 51 השרוף. היא מסתובבת בבר, מנקה שאריות־פית, מתיישבת על אחד הכיסאות המעטים שנותרו במקום, ונוכרת בימים עברו. כשהיא מעלה ויכרונות מימפריחתו של המקום, היא אינה יכולה לעצור את שטף הדמעות. היא טופקת כפיים ואומרת בקול חנוק:

„איך יכול לעשות לי כזה דבר? רק מי שיש לו לב של אבן מסוגל לשרוף לי את הבר. אין לי מישפחה בארץ, ועכשיו כשאין לי הבר — נשאיתי לבר. לבר ובלי כלום, כלי סינה לחי יות!"

בר 51 היה מוסד תל־אביבי ותיק ומוכר. מועדון־החשפנות הראשון ב" עיר.

לפני 35 שנה קנו לאה עוזיאל ובעלה, ליאון, את הבר, ממי שהיה אז מנהל מלון הירקון. הסמוך לבר. מלון הירקון היה אחד המלונות המפוארים בארץ, ואיזור דרום רחוב הירקון היה אז, לפני עירון הזונות, מרכז תיירותי משגשג: מלונות, מיסעדות, והמוני תיירים ומבלים.

ליאון עוזיאל זל בבר בשיא סריחתו
„זה היה מקום־מיפגש של שגרירים ושייחים ערביים עשירים!"

ערבי תושב רמת-השרון יעתור לבג"ץ משום שהמישמר האזרחי אינו מוכן לקבל אותו כמתנדב.

מזה שנתיים מבקש סאליס נאסר, ערבי ישראלי, בעל מוסעדה בהרצליה, לשרת במישמר האזרחי במקום מגוריו, רמת-השרון.

עד עכשיו לא קיבל תשובה חיובית או שלילית.

בתחילה לא התלהבו כל-כך לענות, ורק אחרי מיכתבים נישנים וחוזרים הציעו לו משהו שחשבו שיספק אותו. הם שלחו אותו למיגור הערבי. הוא לא הסכים בטענה שהוא תושב רמת-השרון, ורו, וברצונו לשרת בעיר מגוריו.

סאליס נאסר (34), נשוי ואב לשישה ילדים, הוא יליד כפר טורען בגליל. כיום הוא תושב רמת-השרון.

אביו, שלא יכול היה לפרנס מיש-פה גדולה בת 11 אחים ואחיות, נאלץ להיעזר בו לפרנסת הבית. סאליס הצ-עיר, שלא אהב במיוחד את הלימודים ואת בית-הספר, מצא את עצמו מחוץ ללימודים, מחפש עבודה במיסעדות של תל-אביב.

מגיל 14 הסתובב בין המיסעדות, שטף כלים, היה מלצר וטבח. עבר 17 שעות ויותר ביום, עד שהחליט להיות עצמאי, בעל מיסעדה משלו. "20 שנה שאני מחוץ לכפר, תמיד עם יהודים, ואף פעם לא הרגשתי כלי-כך קשה ומקופח כמו היחס שקיבלתי מהמישמר האזרחי. לא רצו אותי משום שאני ערבי".

"מאז שעזבתי את הכפר אני חי בחברה יהודית ויש לי חברים יהודים, ואף פעם לא הזכירו לי שאני ערבי". מרופע הוא מתעקש: "אני רוצה להתנדב למישמר האזרחי כי זאת המ-דינה שבה אני חי, וצריך לתת גם את החובות".

לטענתו, מתלוננים כל הזמן על כך שהערבים לא נותנים את חלקם ב-חובות המוטלות על כל אזרח. כעת, כשיש מי שמוכן ורוצה לתת, לא מר-כנים לקבלו, ורוחים אותו בתירוצים שונים, מציעים שילך ליפו, מציעים שיחפש איזה ישוב ערבי.

הוא מוכן לקבל את זה שהטיפול בענייניו לוקח הרבה זמן, והוא מבין גם שזה בגלל היותו ערבי, וייקח הרבה זמן לבדוק אותו. אבל זה לא אומר שצריך להתעלם מקיומי כארס ולתת לי להתמנות חודשים רבים על כל מיכתב בקשה. לי אין עבר פלילי ולא עבר ביטחוני, תיק נקי. אז כמה זמן אפשר לחכות? כעת החליט, שנמקרה של רחיה נוספת, או תשובה שלילית, הוא יעתור לבג"ץ על אי-קבלתו למישמר האזרחי במקום מגוריו.

שרות קודם. אנשי המישטרה ברמת-השרון הודיעו שלא הם האח-ראים למדיניות, אלא יש לברר את העניין עם דובר מישטרת-תל-אביב. בלישכת דוברת מישטרת תל-אביב אמרו שהמוסמכים לכך נמצאים ביר-שלים. שם נאמר שיש הרבה מ-בני-המיעוטים המתנדבים למישמר האז-רחי. כעיקרון, הגוף מעוניין וגם מאפשר לכל אזרח ישראלי להתנדב, אם עמד בשלושה קריטריונים: עבר פלילי נקי, תחקיר ביטחוני ושרות קוד-ם בצבא או כל שרות לאומי אחר.

הדובר המישטרה חשף, אולי מבלי להבין מה הוא אומר, את הבעיה במלוא חומרתה: התנאי השלישי — שרות קודם בצה"ל, הוא הפאטנט הישראלי המקובל להפלות בין יהודים לערבים, בכל תחום שהוא, מבלי לקרוא לגיד-ענות בשמה.

אבל במיקרה המיוחד של נאסר זה גם נשמע כמו בדיחה תפלה: כשהיית-כן 18, לא ציווינו עליך להתייצב לשרות בצה"ל — לכן, כעונש על כך, לא נרשה לך היום להתנדב.

אשר כהנון ■

לאה עוזיאל בפתח הבר השרוף. בכל יום אני מגיעה לבר ויושבת בפתח.

הוא מתגורר. "אני מציע 10 אלף דולר למי שיגלה את המצייתים" הכריז. "אני ממש דואג לאמא שלי. ביקשתי ממנה שתבוא אליי לארצות-הברית לנוח, אבל היא לא מסכימה בשום פנים ואופן. היא אומרת שהיא לא יכולה להיות רחוקה מהבן, שהיא חייבת להיות קרובה אליו. אני מפתח שמי שהצית את הבר יפגע בה פיסית".

מראות מנופצות

לאה גם היא מפוחדת, חיה בחשש. "מאז ההצתה אני מפחדת מכל רעש. מפחדת לישון לבר". היא גם מפחדת לגלות את גילה המדויק. "אולי טייג ישמע את הגיל שלי וישתמש בזה נגדי. הוא יגיד לשופט — היא ממלא זקנה. בשביל מה היא צריכה את הבר?". בגלל הפחד, היא סירבה להתראיין עד היום. "פנו אליי המון עיתונאים. אבל חוץ מגיל צה"ל, לא הסכמתי לדבר. אני פוחדת ממה שהמצייתים יעשו לי אם הם יקראו את הכתבה". עוד סיבה לסירובה לעיתונאים הר-בים שפנו אליה: "קשה לי לדבר על כל מה שקרה.

על השריפה בבר, שאירעה לפני חודש, היא מספרת:

גמרתי את העבודה והלכתי ברגל הביתה, כמו בכל ערב. הגעתי הביתה בשעה 2 וחצי, וכמה דקות אחר-כך שמעתי צילצולים חזקים בדלת. בפתח עמד שוטר ואמר לי: "הבר שלך נשרף".

רצתי במהירות לבר כשכותונת-לילה עליי, וראיתי את האש שיוצאת מהחלונות. לא ידעתי מה קורה איתי. ממש נכנסתי להיסטריה, תפסתי את הראש בין הידיים והתחלתי לצעוק. ראיתי איך הדבר הכי יקר לי הולך ונשרף. הרגשתי שאני עומדת להתע-לף, שכל החיים שלי הולכים ונגמרים. אנשים התחילו להתאסף ברחוב וני-המו אותי. אמרו לי: "מזל שאת לא היית כפנים כשהאש התחילה".

שבועיים אחרי הפעם הראשונה נש-רף הבר שוב. מחקירת המישטרה התב-רר שהמקום הוצת. המקום לא היה מבו-ר טח, כי חברות-הביטוח לא מסכימות ל-בטח פאבים.

הבר נמצא בכניין ברמי-מפתח. כמ-שך כל השנים לא היו שום בעיות עם אף-אחד. אף פעם לא היתה כאן המיש-טרה, ואף פעם לא רבתי עם איש. לפני שנתיים קנה את הבניין רויד טייג, בעל מלון הילטון. הוא רוצה לפ-

מסתכלים בפליאה על הקשישה היו-שבת בפתח הבר. "מי שמכיר אותי אומר לי: 'לולה' הלוואי שלכולם היתה בריאות כמו שלך" אומרים לי את זה כי מאז שכעלי מת, במשך עשר שנים לא היה ערב אחד שלא באתי לבר. כל ערב אני כאן. אם אני חולה, אז אני נחה ביום ובאה הנה בלילה. ככל מצב אני באה.

תמיד כשאנשים מחמיאים לי על הגיל, אני משתיקה אותם, שלא יעשו לי עיני-הרע.

על מועדוני-חשפנות אחרים, הפר-עלים היום, אומרת עוזיאל: "לא ביר-קתי בהם. אבל כל בעלי המועדונים ביפו, כלפי, נובמבר וקארון, לפני שפתחו אותם, באו לכאן, אליי לבר, כדי ללמוד".

ללא ביטוח

לפני שנתיים הוצג בארץ סרטו של עמוס גוטמן, ששמו כשם הבר, בר 51. מאז הקרנת הסרט הפך המקום לנושא-שיחה גם בקרב הצעירים, שלא ידעו את ימיו המפוארים של המקום. עוזיאל מגלה כי את הסרט כלל לא צילמו בבר שלה: הם צילמו כאן, מחוץ לבר, את השלט שלי. האנשים שעשו את הסרט ביקשו ממני לצלם גם בתוך הבר, אבל לא הסכמתי.

החשפניות והזמר אמרו לי, שאם יצלמו את הסרט אצלנו זה יקח הרבה זמן, ובכל הזמן הזה לא יבואו מבקרים ולהם לא תהיה פרנסה. הם ביקשו ממני לא להסכים. בגללם אמרתי לאלה מהסרט שלא יצלמו אצלי. הם ניסו לשכנע אותי ולבקש שוב ושוב, אבל אמרו שהבר הזה מיוחד. שיש בו אווירה והוא ישן והוא מתאים לסרט. בסוף הם צילמו במקום אחר.

גם לבעלת הבר בסרט קוראים לולה. כשמה של לאה עוזיאל כפי ידידיה. אבל עוזיאל אינה מוצאת דמיון ביניהן:

"מאוד נהניתי מהסרט, אבל הוא לא מתאר את מה שקורה כאן באמת. אחת מהשחקניות בסרט, עדה טל, עבדה אצלי לפני שנים בתור חשפנית, רק אחר-כך היא הלכה לקריירה של סר-טים. פה רוקאק היא לא היתה חשפנית כל-כך טובה...".

11. בעלי היה עומד בפתח לבוש בחליפה, והיה נראה כזה גבוה ויפה... הייתי נכנסת פנימה, רואה את האנשים המבלים, וזה עשה לי כל-כך טוב על הלב. זה עשה לי את האושר הכי גדול בעולם.

את הויכרון הזה, של האנשים שמבלים ונהנים בבר, אני לא אשכח אף פעם. אני אקח אותו איתי לקבר."

חשפניות נשואות

בכשנולדו לזוג עוזיאל שני ילדים, הם המשיכו לנהל את הבר כרגיל. הייתי משכיבה את הילדים לישון ואחר כך באה לבר. זה נכלל לא הפריע להם שההורים שלהם מנהלים בר עם מופעי-חשפנות. להיפך, הם היו מתגאים בבית-הספר שהם הבנים של בר 51. זה היה מושג כתל-אביב, כולם ידעו מה זה בר 51.

לפני עשר שנים נפטר בעלה מהת-קף-לב. לאה עוזיאל החליטה להמשיך לנהל את הבר לבדה. וכך, במשך 10 שנים ניהלה את בר 51 לברה, בלי שותפים. אשה בת יותר מ-70, שעמדה מדי ערב בפתח הבר, גבתה דמי-כניסה ואף סילקה את מי שלא נראה לה. היא גם זו שאירגנה את התוכנית האמנותית, ועליה גאוותה: "אני אירגנתי את הכל לבר. חשפ-ניות, זמר, מתופף, אני מעסיקה רק נשים בשואות הייתי אומרת: מצטערת, זה נסת המישפחה. רק אלה עבדו אצלי כחשפניות.

נכון, הקהל של היום זה לא כמו הקהל של פעם. הרמה ירדה, למרות שהשתדלתי שלא תרד. אבל גם כזמן האחרון הכנסתי רק אנשים שנראים בסדר. אם היה בא שיכור, אני לא נותנת לו להיכנס. הייתי אומרת: מצטערת, זה ערב סגור, אין כניסה.

אף פעם לא הצטרכתי להומין מישטרה. אנשים תמיד נתנו לי כבוד, ואם לא נתתי למישור להיכנס, הוא מייד הלך בלי לעשות בעיות. "איך אני יודעת את מי להכניס ואת מי לא? אחרי 35 שנים יש טבעית-עין על אנשים".

עוזיאל מספרת שאנשים זרים תמיד

הצרות באו בצורות: דויד

טייג תובע לפנות את הבר.

מישהו שרף את הבר פעמיים

קשה לי נפשית. אני לא מסוגלת לספר את הסיפור שוב ושוב, כי אני פשוט לא עומדת בזה".

מאז ההצתה השניה נמצאת עוזיאל רוב שעות היום בבאר. היא יושבת בין ההריסות ומסתכלת בעצב סביבה. שוטר שעובר ממקום בניית-מישטרה צועק לה מהרחוב: "לולה, מה שלומך, איך את מרגישה?" היא עונה לו בקול שבור: "איך אני יכולה להרגיש? בוא ותראה בעצמך!". השוטר ממשיך לדר-כ.

"אני לא יודעת מה לעשות מרוב צער. הנה המראות, קריסטל מיוחד מבלגיה, עכשיו הן מנופצות. והמנורה הזאת, אני זוכרת כשקניתי אותה. פה היה הבר המפואר ביותר. מה נשאר ממנו פית. רק פית." **שי כרם ■**

נות אותי מכאן. בהתחלה הוא הציע לי כסף, כשלא הסכמתי הוא פנה לבית-המישפט. מאז, במשך שנתיים, מתנהל לים מישפטים על גבי מישפטים לפי-נוי הבר.

כל השנים כשעברתי בבר חשכתי על הימים שלא אוכל יותר לעבוד, וחשכתי כסף. עכשיו מה נשאר לי? כלום. אני חיה מקצת הכסף שאני מקבלת מהביטוח הלאומי, אבל זה באמת לא מפריע לי, לא איכפת לי הכסף, מה שחשוב לי זה הבר. הוא לא היה בשבילי רק מקום עבודה. הבר היה כל החיים שלי. בלעדיו אין לי סיבה לחיות.

עוד כאן לאה עוזיאל. בנה של בעלת הבר התקשר להעולם הזה מארצות-הברית, שם

(כל הזכויות שמורות)

השבוע פותח „העולם הזה” בפירסום יומנה של האסירה המפורסמת, שמסרה אותו לידי דפנה ברק

יומנה של אורית

רק אחרי חצי שעה ניגשה לאשנב החובשת ונתנה לי למרור צירים לפי שעות. כל הזמן הייתי סגורה בחדר סרבלת מכאבים.

שמוליק נעשתה מתוחה ועצבנית וביקשה מיספריים, כדי שהיא תוכל ליילד.

צחקנו, אדם, למרות הכל צחקנו... השעה כבר 5 וחצי לפנות בוקר ואני עדיין בתא. עוברת את הצירים החזקים. בשעה זו הגיעה הקצינה בליווי מישמר כבד, שחיכה בחוץ והוציאו אותי מה תא. היה לי קשה ללכת.

אדם, הרגשתי שאתה כבר בחוץ ואני עדיין מתהלכת בקושי בפרוזדור האגף. במאמצים הגעתי למירפאה. הצירים לא עזבו אותי, והכאב היה גדול וחזק יותר. שאלתי את עצמי מתי כבר יבואו לקחת אותי לבית החולים, אבל רגע זה לא הגיע. פיתאום הרגשתי ציר חזק, חשבתי שאני נחנקת מכאב. הרגשתי שאתה, אדם שלי, נלחם בפנים כדי לעזור לי. רצית לצאת החוצה. עוד ציר והראש שלך כמעט בחוץ. אז הגיע הרופא.

השעה היתה 6 וחצי בבוקר. הגיעו גם ההנהלה ואנשי מישמר. לא היה לי איכפת מכלום. רציתי לגמור עם זה וללדת. אדם, איך אוכל לספר לך איך הרגשתי ברגע שחשתי איך אתה נלחם שם בפנים. רצית לצאת החוצה. אדם, עזרת לי. עוד ציר חזק והנה אתה בחוץ. הנוכחים צעקו: „אורית, אורית, יש לך בן מול-טוב!” אז כבר חוטב לי. הרגשתי הקלה. ביקשתי לראות אותך. ביקשתי שלא יקחו אותך ממני. שמו אותך על הבטן שלי עוד לפני שרחצו אותך. ואז לחשתי: תודה לאל, הכל עבר בשלום ושנינו בריאים.

הצמרתי אותך אקיי והתפללתי חריי שית: אלוהים, שמור לי עליו.

לקחו אותך, רחצו אותך והלבישו אותך בחיתולים לבנים. היית חתיך כזה, עם מועד שחור-שחור. הרגשתי ריעו לי שלוקחים אותך לבית החולים לבדיקות, ושאת נשארת כאן. הייתי חלשה. אדם, שאלתי מיליון פעם מתי יחזירו לי אותך והם ענו: מחר. לקחו אותך, אדם. הרגשתי לכך. הב-טן איננה. עברתי לידה. יש לי ילד, ילד

פחתי מהלידה ולא רציתי להבין שזה הרגע ללדת. הסתובבתי כמו סהרורית בחדר. כאב לי... סבלתי, רינה הת-עוררה... „מה קרה, אורית?” שמוליק קפצה: „מהרי קירא לסוהרת” אמרתי לה: שמוליק, כואב לי, הילד רוצה לצאת.

ניגשתי לאשנב ובלחש קראתי: סר-הרת, סוהרת. הסוהרת ניגשה ושאלה: „מה קרה, אורית?” „למה אתן ערות בשעה זו?” הסברתי לה שיש לי צירים והמים יורדים ממני כמו ברד.

עת למה החלטתי לכתוב יומן. היה לי ריק בפנים. שום דבר לא מילא אותי, לא עניין אותי. הייתי משור-עממת. אחר-כך היה לי שינוי: כל יום לחזור מהעבודה – לכתוב. כש-התחלתי לכתוב את היומן, אדם היה בן 11 חודשים. שמוליק הצ-עו לי לכתוב את זה לאדם.

7.7.83 זה היה ביום שלישי. השעה היתה 3 לפנות בוקר. היו לי כא-בים והרגשתי רע. אחרי-כן התחילה ירידת המים. לא ידעתי מה הולך איתי.

כיתה-סוהר, בתוך בית-הסוהר. אתה נר-לדת בתוך הסורגים, ממש בלב בית-הסוהר — במירפאה...

את הסיפור שלי אתה כבר יודע. לא חשוב מה אמא עשתה. חשוב רק שתדע שאני רוצה שאף פעם לא תלך בדרך שלי.

אז נולדת בבית-הסוהר, בנוה-התיר-צה... את הצירים, צירי-הלידה, קיבלתי בחדר מס' 1. היינו: שמוליק (שרה אני גל) רינה ואני.

אורית ארביב השבוע: לא יוד-

6.7.83 אני אמא. אני אמא בלי ילד. עם ילד אבל הוא לא איתי. אני, אמא, כותבת לך אדם יומן, מכיוון שא-תה לא גדל איתי, ואני רואה אותך רק פעם בשבוע. אני רואה איך אתה גדל במהירות, וזה יותר מדי בשבילי. אז החלטתי להעלות את זה על הכתב.

כל יום. כל שעה, או כל חודש... כל פעם שיכוב לי, יבוא לי לראות אותך ולא אוכל לבכות ולא אוכל לספר לאף אחד. אספר לך אדם איך אני רואה את גדילתך. אספר לך מהיום שנולדת ב-

„מכת חופש”

כתובות זועקות קידמו את יציאתה מכ-לא הנשים נוה-התירצה. על מי האופנה הלאומית האחרונה, ציפו הכל שהיא תצא משערי-הכלא ותפתח מייד בהצהרות לאומה.

בין פוזת יפה אחת לאחרת. אורית ארביב הגיחה במהירות לחופש ונמ-לטה מקהל העיתונאים והצלמים שהמתינו לה בסבלנות.

עד היום היא נושאת צלקות על פרק ידה ובירכה – זכר למאבק שניהלה בצלם רכוב על אופנוע עימו לא רצתה לשתף פעולה. מייד אחרי כן – נעלמה. שתיקה רועמת נשלחה ממקומות מגוריה בין מעוז-ארביב לנוה-התירצה. על כך חיפה מלל רב בעיתונות שכלל כל ציטוט – ולו הטרוויאלי ביותר – מפיה לסובבים אותה.

ביום הראשון פגשתי אותה לראשונה בבי-תה בנוה-התירצה. „שכונת מצוקה,” על פי הגדר-תה. אורית, לבושה במכנסיים קצרים וחולצת טריקו, נראתה מבולבלת וחסרת ביטחון. „חשתי מכת-חופש...” התבטאה כמה פעמים במהלך שיחותינו. כשניסתה להתמודד עם המציאות היומיומית מחוץ לכותלי בית-הסוהר: איך פותחים חשבון עובר-ישוב בבנק, מתי פתוחים סניפי-הבנק, איך מתרגמים לירות ישנות לשקלים חדשים-ישנים.

שוחחנו ארוכות במשך יומיים – הן בחיק מישפחתה (אמה הצעירה, אחותה לואיזה ואחריה) וכמובן לבדנו. שתינו צעירות בשנות העשרים שלנו. אולם איזה בעיות מפרדות בינינו! „מכת-חופש” זוהי ההגדרה הקולעת ביותר לקורה לאורית בימים אלה. היא לובשת את בגדיה הססגוניים של

ומדברת עליו בקירבה, אך בכוונתה הנחושה לבנות לה ולבנה חיים חדשים. כך גם אמרה לאביטן לפני שמרצה אל החופש, כדי שלא יווצר הרושם שהסתחררה בימים האחרונים ושכחה מאהובה לשעבר. הכלוא עדיין בין כותלי בית-הסוהר.

שני ההורים, משני עברי החומות, חוששים אך רוק לנורול ושלומו של ילדם המשותף. ששמו המלא הוא גורל-אדם. על אף ההתרפקות על חברותיה בכלא (היא מדברת בקירבה רבה על שרה אנגל, המכונה „שמוליק” – ובחיבה על אביבה גרנות) ברור כי ברצונה לתייך פרק זה עמוק-עמוק בעברה. נכון שרבים וטובים במצבה רצו כמות. אולם לזכותה של אורית ארביב עומדים רצון עז ואינטליגנציה טיבעית, שסייעו בידה להיחלץ משלל הפיתויים בהם הוצפה בימי החופש הראשונים שלה.

בינתיים היא מסתובבת בין דירותיהן של אמה, חמותה ואחותה. על הכלא היא עדיין מדברת במושגי הווה. כמו „אצלנו” או „אנח-נו”.

כשעמדנו יחדיו בתל-אביב, השקיפה על הסובבים כתיירת וסיפרה לי שביקרה כאן כשהיתה בחופשה (אז רצים, רצים להספיק הכל. בסוף לא מספיקים כלום.)

ניכר בה כי עדיין אינה מעכלת את העובדה שהפעם זוהי חופשה לתמיד. שלא יקרה כלום אם תאחר (אם מאחרים לחזור מהחופשה – אז דוחים את החופשה הבאה. תלוי בכמה זמן מאחרים). שאיש לא יעסע עליה. מלבד בנה הקטן. לו הבטיחה לשוב מוקדם ולקנות לו גלידה (הוא עוד יקרא לי שקרנית!). אדם הוא כיום כל עולמה ועתידה של ארביב. לכן טיבעי הוא שהקדישה לו את היומן. המתפרסם בהמשכים החל בגיליון זה.

לואיזה. אחותה. מהסיבה הפשוטה שחלו שי-נוי אופנה מהותיים בשנים האחרונות. שבהן לא נזקקה לביגוד (בכלא מוגבלים הבגדים המותרים וציבעיהם). מתלבטת באיזו עבודה תוכל לעסוק. מתחילה ללמוד שיעורי נהיגה וחוששת ממיבתן התיאוריה. מחפשת לשכור דירה במעוז-ארביב עברה ועבור אדם – הבן המשותף לה ולהרצל אביטן. המרצה את עונשו בבית-הסוהר.

את אדם מסרה כשהיה בן ארבעה חודשים לידי לואיזה. אחותה המסורה (ראה יומן). מאז הורגל הילד. הדומה לאביו. ל„שבתא” (אמה הטמפרמנטית של אורית. אחריה. הוא משוגע!) כהגדרת אורית ול. אמא לואיזה. פיתאום נחתה עליו גם „אמא אורית”. הילד מתקשה לעכל את המצב החדש, ואמו מתקשה עוד יותר להתמודד עם קשיי העיכול שלו. מצב רגיש. פגיע ופוגע.

אורית, שתדמית קשוחה שהצטיירה לה עקב עברה וריקעה החברתי, מתמיהה על רקע מגישה עימה. מודאגת למדי ממצב יחסיה עם ילדה, ודי חוששת מהעתיד המחכה לה. בשיחות הכנות שניהלה עימי לא יפתה את המתרחש בכלא. אם כי לא הסתירה את הנוחיות הטמונה בכל שמנהלים עבורך את חיך, לוקחים בשבילך החלטות. מסירים ממך אחריות.

בעין ממוכחת קלטה מייד את הסכנה והאחריות הכבדה בחופש. כפסע ניצב בין מצבה החדש לבין מצבה הקודם: בתקופת השליש (השליש שנוקה לה משנות מאסרה) נבחת התנהגותה בקפדנות-יתר. אורית מכבדת את הרצל אביטן. אבי בנה.

צילום: חנה

שולחן וכיסא. ועוד אבזורים לתינוק שהכינו לי כאן.
נכנסתי לחדר. הייתי חלשה והיה לי קשה ללכת. היו לי תפרים וכאב לי, אבל שמוליק עזרה לי. שכבתי במיטה לנוח. כולן יצאו ונשארו לי, אני עם עצמי. ממולי היתה המיטה שלך, אך היא היתה ריקה. אתה לא היית. לקחו אותך לבית החולים לשקול אותך, לך דוק אותך.
אני זוכרת: שקלת 2.650 קילוגרם. הייתי לבד. הרגשתי בודדה ואז הרמעות ירדו מעצמן. חשבתי עליך,

שהתפללתי שיהיה לי, ילד מהרצל, אהבתי היחידה. אבא היה בכלא אש' קלון. אף אחד לא ידע שילדתי. אף אחד לא יכול היה לבקר אותי. רציתי רק את אבא, את שייץ שלי... אבל הרי זה בלתי אפשרי.
ביקשתי שמוליק תבוא. היא הי' חידה אני אוהבת אותה כאן. ידעתי שהיא נרגשת לא פחות ממני. כל האנשים שנכחו במקום לא היו קרובים אליי. לא היה אכפת לאף אחד ממני. שנאתי אותם...
הורשתי לצלצל לסבתא ולהוריע

„את הצירים קיבלתי בחדר מס' 1... חשבתי שאני נחנקת, הרגשתי שאתה, אדם שלי, נלחם בפנים לעזור לי“

חשבתי על הבית, חשבתי על אבא והי' כל הכל לבד, עם עצמי.

■ ■ ■
בינתיים ככל הארץ היה רעש. כל כלי-התיקשורת הודיעו שלאורית נולד בן בבית-הזהר. לא הסכמתי שייכנסו אליי עיתונאים וצלמים. היפשתי לה' יות לבד. היום עבר ובליה בכלל לא היו כאבים. הייתי לבד בחדר, ולא הרשו לשמוליק לישון אתי. הלילה הזה נראה לי ארוך במיוחד, אבל סוף-סוף הגיע בוקר.

הייתי עייפה. במשך כל יום האתמול היתה תנועה של אנשים בחדר. כולם רצו לראות אותי. בבוקר היתה ספירה. השעה היתה 6 בבוקר — ארוחת בוקר לתא.

הבנות הלכו לעבודה ואני נשאיתי שוב לבד. רציתי אותך, אדם. רציתי שיביאו אותך כבר... ריברתי עם המני' הלת. שוחחתי עם החובשת וכולם אמרו לי: עוד מעט ועוד מעט...
כשעה 11 בבוקר קראו לי והודיעו לי שיש לי ביקור. התלבשתי ויצאתי לראות את בני-המשפחה.

אורית השבוני: פחדתי מה' לידה. אף אחד לא הכין אותי לכך בכלל. אף אחד מהסגל לא דיבר איתי על זה. שאלתי אסירות. היו לי חששות. זאת לא לידה רגילה. שאת יולדת ומביאים לך פרחים. את לבד! אפילו את התינוק לקחו לי מייד והבטן פיתאום היתה ר' קה.

● **10.7.83** הבוקר היה לי קשה לעבור. היה לי חום. אני חלשה. בכל זאת ניקיתי את הפרודור כדי שלא יסגרו אותי. כשלא עובדים, גם אם חר' לים — סגורים בתא 23 שעות ושעה אחת טיול.

מצבי הנפשי אינו מאפשר לי להיות סגורה. ומצבי הבריאותי אינו מאפשר לי לעבור. אז יש לי בעיה. בכל זאת, הערפתי לעבור. היה לי קשה. היתה לי סחרחורת וחולשה עטפה את כל גופי. גמרתי לעבור. נכנסתי לחדר. עכשיו אני שוכבת במיטה, חולה.

היום לאבא יש מישפט. אני חושבת עליכם המון, נחנקת מגעגועים אליכם. אלוהים, אני אוהבת אתכם...

אורית השבוני: חלק מהסו' הרות היו נחמדות, דיברו איתנו, צחקו איתנו. אחרות התנהגו כאי' לו זה התענוג שלהן לתת לנו פקודות. הן הפחידו גם את האסירות. הנחמדות פחדו שילשנו עליהן להנהלה. התדמית הזאת האמי' הית שנוצרה לסוהרות — אוהבים את זה בכלל. אוכל נורא שם. מבשלים, למשל, ככה-סתם תבוא אדמה. מזל שהגיעו דיבריי-חלב לי קנטינה. קודם לא היו. השיא, ביום שיש, זה עור ואור.

● **10.7.83** שעה עשר וחצי היינו אני ואתה בחדר 12. היית בן יומיים. השעה היתה שעת צהריים. הינקתי אותך ובריוק נכנסה אליי סגר' ניה מהנהלת, גברת חיה שוהם, והר' ריעה שיש לי אורחים. ביקשתי שימי' תינו ער שאגמור להיניק, ותהיתי מי אלה האורחים.

צילום: חנה

אדם

חצי שנה בלי ברית-מילה
לעבור. כולן היו נרגשות ושמוחות, וישנן שלא השתתפו בשימחת. ראיתי את מנהלת בית-הסוהר, רעיה אפשטיין, רצה ממקום למקום. כולם היו נרגשים ואני, אדם, הייתי עצובה ושמוחה ביחד. שמחתי שיש לי אותך. הרגשתי שיחד איתך נולדה אהבה חדשה, אהבה חזקה ועצוב היה לי להיות לבד, בלי המיש' פחה. בלי אבא שלך.

אבל זה עבר. שכבתי במירפאה עד 10 בבוקר. כולם רצו לראות אותי. אבל אף אחד לא יכול היה להיכנס אליי... בינתיים שמוליק, ביחד עם הבנות, חגגו. רקדו ושרו. שמוליק הכינה לי חדר חדש. הגעתי לחדר ביום 10 בבוקר, חדר שונה בבית-הסוהר. הייתה בו המי' טה שלי, מיטת תינוק — המיטה שלך — ארון עם המון חיתולים שקיבלתי,

לא הסכמתי שיברקו אותך. ביקשו ממני לצאת ולהשאיר אותך. התנגדתי. היית בורעותי כל הזמן, והשוטרים שהיו איתנו גררו אותי ואתך על הריצפה וניסו לקחת אותך ממני. הייתי היסטריה. הסכמתי לכל, בתנאי שיתנו לי להישאר לידך אחרי הבריקות. לא הסכימו...

הסכמתי לבסוף לוותר. הייתי חיי' בת. הרי הבריקות שלך חשובה מכל. בדקו אותך ואני בחוץ, שומעת את הצרחות שלך. אני לא יכולה, אלוהים, לא יכולה יותר לסבול...

עזבתי אותך שם והחזירו אותי לכי' לא. ידעתי בליבי שאתה בוכה. ידעתי שאין אף אחד איתך. היה לי קשה. נכנסתי לחדר של שמוליק ובכיתי בין וורעותיה. היא ניסתה להרגיע אותי, אבל שום-דבר לא עזר. לבסוף קיבלתי וריקה וגררמתי.

למחרת הירשו לי להיות אצלך כל יום חצי שעה, ונוסף לזה סבתא ולואיזה (אחותה של ארביב) היו איתך במשך כל היום וכל הלילה. לא היית רגע לבד. זה מה שהרגיע אותי, פחות או יותר.

ביקרתי אותך. היית כולך עם אינ' פוזיות בראש ובידיים, ואתה כזה קטן. ריחמתי עליך. כאב לי הלב. נחנקתי שולי' למה אני לא איתך?

הגורל המשיך להתאכזר אלינו. כשהבראת והחלמת, החזירו אותך אליי ואז החלטתי, שלטובתך תגרל בחוץ. זה היה הצעד הכי קשה... להיפרד ממך. הייתי מוכנה לוותר על הכל, כדי שיהיה לך טוב. הייתי מוכנה לבכות, להתגעגע, למות מצער, אבל שיהיה לך טוב.

ובתאריך 17.1.83 באה לואיזה. ארז' תי לך את כל הבגדים ומסרתי אותך...

(המשך בשבוע הבא)

כשנגמר החג צילצלו מכאן הביתה, ומייד נסעו אליך. אחרי שלושה ימים החזירו אותך בריא. שמחתי. לא היה סוף לאושר שהיה כי. אנחנו שוב ביחד. הימים עברו. גרלת קצת. הייתי יוצאת איתך לאגף א'. הבנות היו משח' קות איתך. הייתי מטיילת איתך בע' גלה בפרודור בחצר. נהניתי מכל רגע שהייתי איתך. חיוקת אותי ברגעים שלפני המישפט. חיוקת אותי בלילות וימים שהיו קשים עליי. לא היה אכפת לי מכלום. העיקר שאתה בריא, שאתה איתי, שטוב לנו יחד.

אני נזכרת איך הייתי שוכבת במי' טה ואתה על הבריקים שלי בפיו'מה מצוירת. הייתי מדברת אליך ואתה היית ממלמל בכאא. והופ — נמאס לך, ואתה מתחיל לבכות, מחפש את החזה שלי, יונק... וגררם.

הייתי שרה לך שירים ולא נתתי לך לבכות. היית אהוב על כולם. עד היום, אדם. עברו עוד חודשים ולא דאינו את אבא... אתה בן שלושה חודשים ועדיין בלי ברית.

בתקופה זו עברתי את משבר חיי. חלית בדלקת קרום-המוח. לא ידעתי כלום. היה לך חום גבוה וחוז' מזה — כלום. אני נזכרת איך פתחו את התא בשעה 2 בלילה והכניסו אותך לאמי' בטיה של מים קפואים. צרחתי... לא יכולתי לשמוע, אך לא הורשתי לצאת מהתא. לא יכולתי. בכיתי ונכנסתי לל' חץ. הלבשתי אותך והחום לא ירד. בבוקר נסענו לבית-החולים. עשו לך בדיקות וחוזרו. בערב החום לא ירד, ושוב נסענו לבית-החולים אסף הרור' פא. היו איתנו אנשי-מיטרה. נכנסנו לחדר-מיניון. בדקו אותך ואז הודיעו לי את הבשורה: יש לו דלקת קרום-המוח. חיבקתי אותך. בכיתי לאלוהים. ש' אגתי: זה מה שנשאר לי בחיים? למה? למה?

הם לא אורחים שלנו, אדם: היו אלה אנשי-מיטרה שבאו לשוחח על הב' רית. אמרו לי: „תהיי מוכנה. ביום שלי' שי נבוא לקחת אותך ואת הילד להר' צל (הרצל אביטן, אבי הילד) ושם תיערך הברית.“

אבל לא כך היה. חיכיתי עשרות ימי שליש. חיכיתי חצי שנה ואתה עדיין בלי ברית. יכולתי לעשות לך ברית בגיל שמונה ימים, אבל בלי אבא. אמר' תי לעצמי: אדם לעולם לא יסלח לי אם אעשה זאת! כל פעם היתה הוראה חדשה.

לבסוף הרשו רק לאבא להיות, ואז אבא לא הסכים. כאב לי הלב. היית גדול וידעתי שזה מאוד יכאב. נלחמנו, נאבקנו חצי שנה שלמה. ועל מה? על זכותנו המלאה להיות נוכחים בטקס ברית-המילה של בננו.

■ ■ ■
עד הברית קרו הרבה דברים. עברתי לילות קשים, לילות של בכי ודאגה. ביום-כיפור, בשנת 1982, היית בן חודש. התחילו להיות לך שילשולים ואיבדת נוזלים. רצתי איתך למירפאה, ומשם היפנו אותנו לבית-החולים והיה צורך לאשפז אותך. בכיתי. ביקשתי להיות לידך. צעקתי לאלוהים: הרי אתה רק בן חודש, וכבר לעזוב אותך לבד!

ראיתי איך בבית-החולים כל אבא ישבה ליד הילד שלה, ולא יכולתי לס' בול את זה. שנאתי את עצמי שאני, בתור אבא, לא יכולה להביא תועלת. לא הירשו לי להתקשר לסבתא שתשב לידך. כל דבר צריך לבקש רשות. אפילו על הדבר הטיפעי ביותר — ברית-מילה.

הכיפור עבר עליי כאן בלעדיך. סבלתי מעורף חלב בחזה. צמתי ובי' כיתי... לא עצמתי עין. חשבתי רק עליך. אתה בן חודש ואבא עוד לא ראה אותך.

ברוך ילקק

אדם ברוך, עורך בכיר בידע עות'אחרונות, הוא משתתף קבוע בתוכנית השבועית בילוי נעים. שאותה עורך **מולי שפירא** בגליצה'ל.

השבוע, כשכא ברוך לשדר את הטור השבועי שלו, חיכה לו שפירא בפניה. הוא הזכיר לו כי כתב, לפני חודשים אחדים, שאם משהו יצליח להביא ארצה את טינה טרנר, הוא — אדם ברוך — ילקק את הריצפה של הסינרמה. נודע שטינה טרנר אכן עומדת להגיע ארצה לשתי הופעות, ושי פירא מיהר לשאול את ברוך אם הוא עומד לקיים את הבטחתו.

ברוך לא התבלבל, ואחרי שהפליג בשיכחה של הזמרת, אמר: אני מחכה לה בכליוני'עניים. ואני אלקק את הריצפה, אם כי כמובן קונ' צפטואלי, מטר אחד, כלטה אחת. אכן לקוק אלקק."

עורך ברוך
לקק ילקק

שידור

ביומן, ועוד כהנה וכהנה תירוצים. את התוכנית מימש הציל השר גר יעקובי, והוא גם קבע את הכותרות של עיתוני'המחרת, כאשר הציע בתוכנית הטלוויזיה לקיים מישאל'עם על הור' עידה הבינלאומית.

צנזורה בערבית

לטלוויזיה הגיע ביום השני סרט' לוויין, ובו כתבה על הבחירות באיט'ליה. בסרט כיכבה, כמובן, אילונה סטא'לה. כוכבת'הפורנו, המכונה צ'צ'ולי'נה. שהיא מועמדת מטעם המפלגה ה'רדיקאלית.

כמבט של הטלוויזיה בערבית הוק'רן הסרט במלואו. כשצ'צ'ולי'נה מופ'יעה בו כשחזה חשוף.

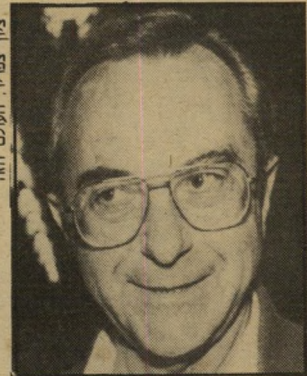
במהדורת החדשות בערבית, באותה הטלוויזיה, שעה וחצי קודם לכן, הוקרן אותו הסרט עצמו, אך הקטע שבו חש'פה החשפנית את שריה צונזר.

יוסי אבולעפיה, גראפיקאי מוכ'שר ומצליח, עיצב עבור גליצה'ל סידרת גלויות מצויירות, את הגלויות — הראשונות יצאו לאור בימים אלה

מאחורי המירקע ארנס העדיף עברית

הטלוויזיה בערבית משרתת מדי יום חמישי תוכנית בשם מיפגש. המקבילה לתוכנית מוקד בערבית.

ביום הראשון שעבר סיכם מפיק' התוכנית **פרחא'ן נאצר**, עם השר משה ארנס, שהוא ידעיה אורח התוכנית. ביום הרביעי, יום לפני הקלטת התוכנית בערבית, נודע למפיק שארנס עומד להופיע באותו הערב בתוכנית מוקד בטלוויזיה העברית. הוא טילפן

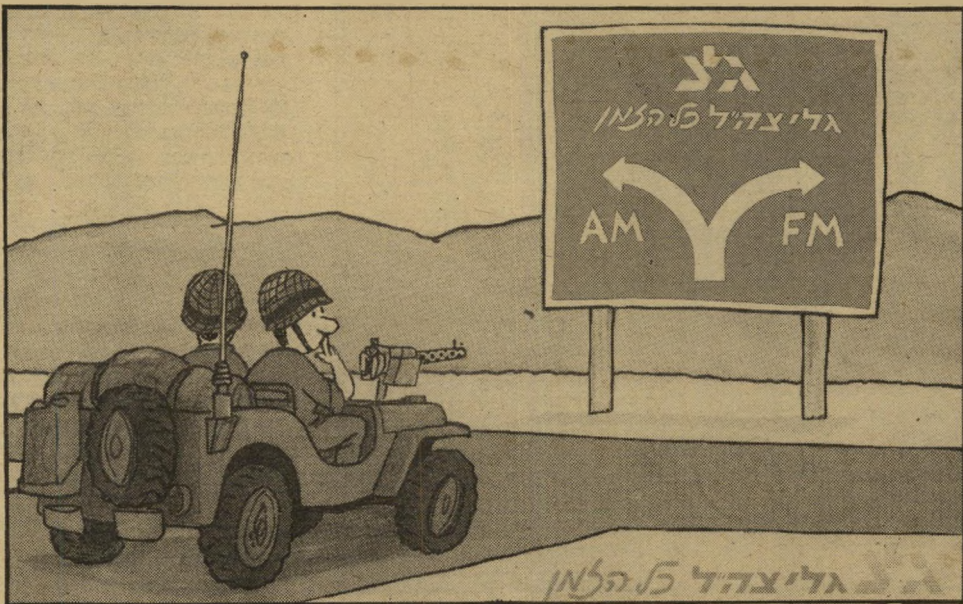

שר ארנס
לא נרשם וכו'

ללישכתו של השר כדי לברר מדוע. בלישכה לא ידעו בדיוק מה לומר למפיק. אנשיו של ארנס התנצלו, טענו שזה פרח מוזכרונם, שלא היה כתוב

תורה על התרגום

הטלוויזיה הערבית מוצפת בחודש

גלויה של אבולעפיה
תמיד ביחד

העורך ערר

רב גילהר, כתב גליצה'ל לענ'יני מישטרה, לא הסכים לעריכה. הוא הודיע שהוא מבקש להשמיט את שמו. העניין היה בשבוע שעבר, כשגילהר הביא למערכת'החדשות של גל'ץ ידיעה הנוגעת לחקירה מישטרית. בידיעה דובר על חקירת פרשת מיקי אלבין, שבה המליץ צוות מישפטנים לפני היועץ'המישפטי'לממשלה להע'מיד לדין אנשים אחדים, ביניהם שני חברי'כנסת ועיתונאים. גילהר מסר ידיעה מפורטת, ובסיומה הרגיש כי היועץ'המישפטי'לממשלה יצטרך ל'חלט אם לקבל את ההמלצה ולה'

— תעביר התחנה הצבאית, בשיתוף עם שקם, לחיילים. את הגלויות בכ' שונות יקבלו המגויסים החדשים בכ' קום, וישלחו עליהן את דרישת'הש'לום הראשונה מהצבא הביתה. אבולעפיה, העורך בעיקר כמאייר להוצאות'ספרים בחו'ל, הוא איש מ'לואים של גליצה'ל. הוא גם עיצב ע'בור התחנה את הסמל שלה. אבולעפיה קשר נוסף עם גל'צה'ל. הוא שירת בנח'ל עם **נחמן שי**, היום מפקד גל'ץ. שי היה כתב של ב' מחנה נח'ל, ואבולעפיה היה מאייר את כתבותיו. לימים עברו השניים בטל'וויזיה הכללית, זה ככתב וזה כגראפי'קאי.

האחרון בטלפונים של צופים אסירי'תורה.

לפני חודש החליט **בניה יוסף**, מג'הל מחלקת'החדשות של הטלוויזיה ה'ערבית, לתת תרגום לעברית לכל הכ'תבות של יומן'השבוע, המשודר בכל יום ראשון בערב.

החלטתו המהפכנית גרמה נחת לצו'רים רבים דוברי'עברית, והם מכיעים את תורתם בטלפונים ובמיכתבים.

מאחורי המיקרופון המנכ"ל נזף

ברשות'השידור יש איסור חמור על

הרב לא ידע

הרב יונה מצגר היה המראיין האורח בתוכנית מוסף המוס'פים של הטלוויזיה החינוכית, ביחד עם דן מרגלית. התוכ'נית מוקלטת, בדרך'כלל, ביום השישי בבוקר.

מייד בתחילת ההקלטה שאל מרגלית את מצגר מהי פרי'שת'השבוע. הרב גימגם ולא ידע מה לענות. הבימאי נאלץ להפ'סיק את ההקלטה, ולהתחיל את כל הקטע מחדש.

אחותו של יהודה כץ, החייל הנעדר, שהיא דתית, ושהיתה אחת המראיינות בתוכנית, יש'בה באותה העת באולפן. היא "הצילה" את הרב וגילתה לו מהי פרישת'השבוע.

בין עובדי'התוכנית באולפן היה ויכוח אם הרב, המשמש רב של צפון תל'אביב, באמת לא ידע מהי פרישת'השבוע, או שי'פשוט התרגש מול המצלמות וה'פרשה פרחת מוזכרונם.

פתק מרופא

במערכת קול'ישראל בתל'אביב משתרך בימים האחרונים תור של כתי'בים, ובידי כל אחד מהם פתק מרופא. מסתבר ש**יעקב בלסנבובים**, הכ'תב שהיה מוסר בקל בוקר דיווח על מצב התנועה בתל'אביב מן המטוס ה'קל של אל'על. יחד אילת לשלושה חודשים כדי להפיק את מישורי הרדיו המקומי בעיר'הדרומית.

במקומו התחיל סכב של כתבים, שיחליפו אותו במטוס הקל. הכתבים בתל'אביב אינם ששים למלא את מקו'מו, וכמה מהם הודירו להצטייד בפתק מרופא, המשחרר אותם מטיסה. בהקשר לטיסה זו יש בעיה נוספת. הטכנאים, שהיו מצטרפים לכתבים ב'כל בוקר, אינם טסים עוד. בגלל תבי'עות שכר, שההנהלה לא רצתה למלאן, מביא הטכנאי את הכתב עד לגמלית'ה'עופה, אך נשאר על המסלול, בעור ה'כתב ממריא במטוס.

ענת סרגוסטי

כעת מחירי הטיסות הטרנס-אטלנטיות ב-ט.ו.א.
הלכו ושוב - הן ללא תחרות.

כאשר טסים עם ט.ו.א. הלכו ושוב לארה"ב ניתן לקנות כל טיסת ט.ו.א. בתוך יבשת ארה"ב ב-99\$ לטיסה בלבד. יש לרכוש לפחות 3 טיסות במחיר של -99\$ לטיסה ט.ו.א. מטיסה אותך לכמעט 100 ערים בכל רחבי ארה"ב. **הטיסה ב-ט.ו.א. לארה"ב תמיד כראית.** לפרטים מלאים על תעריפי הטיסות הטרנס-אטלנטיות וטיסות הפנים ב-99\$ לטיסה, פנה לסוכן הנסיעות שלך או למשרדי ט.ו.א. בטל: 03-651212.

**טוס ט.ו.א.
בתוך ארה"ב -
\$99.-
לטיסה בלבד.**

TWA

עצם העניין

שי כרם

עצם העניין. מדור חדש. נועד לצעירים בגיל (ומותר לצעירים ברוחם). אם יש לך מה לתרום, להציע, להגיד, להלל, לשבח ולשאל — כתוב ל-**עצם העניין**, העולם הזה, ת"ד 136, תל-אביב. בכל שבוע יוגרל תקליט חדש לגמרי בין המשתתפים מיוזמתם במדור.

תקליטים

אקספוזיט/חשיפה

אקספוזיט, להקה המונה שלוש בנות יפות (לא פחות חשוב) השרות מוסיקה קיצבית לרחבת הריקודים. היא הלהיט החדש של הדיסקוטקים בארצות הברית. הלהקה הוקמה ב-1985, אולם מאז היא הספיקה להחליף הרכב, וחשיפה הוא תקליט בכורה של הרכב הנוכחי. לתקליט הזה צריך להי אוזן דרך הרגליים. במסיבות הריקודים הוא ילך יפה.

"אקספוזיט"

הופעה

קורין, "מותק"

מזה כמה ימים מופיעה קורין אלאל בתוכנית יחיד. בהתחלה נקראה ההופעה שלוש נקודות בתל-אביב. לפני כמה שנים השתתפה בתחרות הקרן אירוויזיון. בשלב ההצבעה, קיבלה ככל נקודות השירור 0 נקודות. רק בתל-אביב קיבלה ניקוד: 3 נקודות. כשזיכרון הקרן התפוגג, הוחלף שם התוכנית למותק. עלי-שם תקליטה המציין, שיצא לפני כשנתיים. קורין מופיעה במקומות קטנים, כמו רוק קפה והמרתף העליון. היא אחת מהיוצרות המוכשרות שיש בארץ. חריגה בנוף זמרות הפלאסטיק. בהופעה היא עומדת על הבימה לבד, דה. מלווה עצמה בגיטרה, ומגישה הור

קורין אלאל

פעה מצויינת, שיש בה המון כוח ורעיונות. בשירים מסוימים נדמה כאילו להקה שלמה עומדת מאחוריה. כשהיא שרה, "אל תקרא לי מותק, זה מביא לי פריחה, זה עושה אותי לרג משוקלל", הקהל כולו מצטרף לשיר רהיבצני, ממש כמו אצל שרלה ש"ר. וכן, וכשהיא עוברת לשיר כבאב, רק רוג, הבט גם אליי, שמור פינה גם לי. אל תבטיח, מספיק שאולי, זה הרבה כשבילי, יש שקט באולם. הקהל איתה בתוך השיר.

בתום ההופעה, אחרי כמה וכמה דרנים, יש הרגשה שלקורין מגיע יותר מהאולמות הקטנים. חבל שבארץ אין האכזר עומדת ביחס ישיר לפופולאריות.

אופנה

גם וגם וגם

בבוקר הוא קיבוצניק, עובד על הטרקטור בפלחה. בערב הוא מתרחץ, מס' תר, ויוצא לרגל. אסף פלונסקי (17), מקיבוץ גונן, נהנה אומנם מעבודת הרומנטיות, אבל רק בתור תחביב. הוא מבהיר: תחביב בים נוספים שלו: ספורט, בעיקר כדור סל, ולעבוד בגן הילדים של הקיבוץ. גם רומן, גם כדורסל, גם מטפלת. מה צריך יותר מזה?

אסף פלונסקי

גועים, וניחוחות של ימים יפים, יהנה בוודאי מהתקליט.

באלדי אוליד ואהרלה קמינסקי

נגן הגיטרה באלדי אוליד והמתופף אהרלה קמינסקי הוציאו תקליט משותף. באלדי, המנגן פלאמנקו, ואהרלה, אחר המתופפים הטובים בארץ, מנגנים

אהרלה קמינסקי

בתקליט 10 קטעים (רובם הולחנו על ידי באלדי). התקליט מביא שני סיגנונות, פלאמנקו וג'אז. השילוב של שני הסיגנונות יוצר סיגנון חדש ומעניין. בעל צבע מיוחד ומקורי. באלדי אוליד ואהרלה קמינסקי עובדים עתה על מופע משותף, שיקרא מימגש. אם המופע יהיה רומה לתקליט כדאי לחכות לו.

סרט

משולש הפוך

חלומה של כל נער מתבגר הוא שיהיה לו גוף משולש. כזה כמו של ואן אריק וראמבו. אבל מה לעשות שהחיים הם לא סרט, ובנתיבות רגילים לא התברכו בגוף משולש שכזה? אז יש מי שמשלימים עם העובדה, ויש אחרים הנלחמים בה. הם מתאמנים במשך שעות, מרימים מישקולות, עורשים עשרות שכיבות שמיכה, שופכים טונות של יוזה. יש ביניהם מי שנראים אחרי כל אימונים כמו "האחרי" של פירסומת ל"מכונת הרויטה". לצילומים המשתדלים האלה הומצא הכינוי "משולש הפוך" — ביטוי שמקורו במישפט, רק אם תעמוד על הראש, יהיה לך גוף-משולש.

את המישפט הארוך הזה מקצרים ל"משולש הפוך". במישפט זה הולך ככה: יאללה, מי שולש הפוך, תפסיק כבר להתאמן ובוא לים" (מישפט שיישאר ברוב המיקרים ללא מענה, משום ש"משולש הפוך" יעדיף את האימונים על הים).

IN

הכי לאכול

מדור שבו מביעים צעירים וצעירות את מה שהם אוהבים ושונאים. גלילית לאפר מבתים. תלמי

ספר: מלון ניר-המפסיר. ספר שונה ממה קראתי עד היום. חכם שנון ומעניין.

הזימים

דודו דותן:

ילדות

מסמרת שיער

הנעורים שלי כל כך קשים, עד שגם היום אני מתבייש לספר עליהם. מה שעברתי בילדותי פשוט מסמר שיער. מזור אולי לומר זאת, אבל היום אני לא מצטער על מה שעברתי. כתוצאה מכך למדתי להיות מהדרנים היפים שבחיים. להעריך דברים, לא לקבל שום דבר כמובן מאליו.

כשהייתי ילד, התעסק אבי בכספים, והסתבך עם נושים. לאורך כל הילדות היינו בורחים ממקום למקום. הדבר היקשה ביותר שאני זוכר זה לעבור דירה כלילת כדי לברוח מנושים. כל כמה חודשים היינו עושים את זה. עברתי עשרות בתי-ספר, אין לי תעודה של שנה שלמה אחת בבית-ספר אחד. כל שלוש הייתי במקום אחר. אני היחיד בארץ שיכול לאמר שלמדתי במאה בתי-ספר...

חינו בעוני נוראי. החולם הכי גדול שלי, בתור ילד, היה שלא יחסר האוכל ביום שלמחרת. הייתי חולם שהמקרה בבית מלא. זה תמיד היה נשאר בגדר חלום. נורא רצייתי תמיד שלאמא יהיה טוב. היא כל כך סבלה, שהחלומות שלי היו עליה, ולא עליי. לעיתים נדירות, כשהיה טוב בבית, הייתי חולם על עצמי. כן, רצייתי להיות שחקן.

הזיכרון החיובי היחיד שלי מהילדות הוא מהתקופה שבה גרנו בדימונה. היינו שם במשך התקופה הכי ארוכה שנתיים. אז היתה דימונה עיר חלוצית ציית, הגיעו לשם עולים מכל היעולם. בכיתה היינו ילדים מכל הצבעים

דודו דותן בן 8

והסוגים. אני זוכר איך שחיברו את ריימונה לרשת-החשמל. איזה חגיגה היתה! את המסיבות בכיתה אני הייתי מכין תמיד. בגלל הרקע שלי, היה לי תמיד רצון לבלוט ולהוכיח שלמרות שאין לי משפחה שלי כסף, אני בסדר. האהבה הראשונה שלי היתה טליה. הייתי בכיתה י', וזו היתה הפעם הראשונה שהרגשתי מה זאת אהבה. אחרי הצאצא התחתנה טליה עם החבר הכי טוב שלי.

כשאני מדבר על הילדות שלי, נורא טפת ממני יוזה. לעולם לא אהיה מואזר לגמרי, בגלל הנטל הזה. תמיד יהיה בי עצב מסויים. החולם שלי, היום, הוא לשבת ולכתוב ספר על מה שעברתי. אני לא עורשה את זה בגלל הפחד לחוות את הכל מחדש. בינתיים אני מספר לאשתי סיפורים על קצה המזלג, והיא עומדת נדהמת כשהיא שומעת. בכל פעם אני מספר לה דף אחד מהספר שעוד ייכתב. אולי, אם יהיה בי הכוח.

צ'חצ'חאדה

נעלתי לקרוא במדור זה לפני שבוע את תיאורו של שחר זימן מפתח-תיקוה על התנהגות הנשים בחוף-הים: "זוג-שניים הלחוצים בתוך מי-סתר זעירה".

זה התיאור שלו לביגדי-הים הנשיים. מסתכלות מימנה ושמהלה. לה-יות בטוחות שצופים בהן. או. מחכות לגבר שיצוד אותן. ואחרי-כך מתול-ננות. כך הוא מתאר את ההתנהגות שלנו. הוא מסיים את דבריו הדוחים ב-מי שלא נראית כמו זונה. לא סובלת מהטרדות. הסתכלתי במראה שוב-ושבו. והגעתי למסקנה שאני לא נראית כמו זונה. ליתר ביטחון שאלתי כמה אנשים. והמסקנה שלי הפכה לנחרצת יותר. למרות העובדה השולית הזו. לא נותנים לי מנוחה בחוף. קל מאוד להתניח לעובדה בהומור. ולתרוץ את המיטרד בכמיהה של הבחורות שיתחילו איתן. אני לא יודעת איזה בחורות אתה מכיר. הבחורות שאני מכירה הן לא כאלה.

עכשיו נעבור לצד הגברי. אני לא הייתי מגדירה את אלה שמתחילים עם הבנות כמצ'ואים (כהגדרתו של שחר) אלא כצ'חצ'חים טיפוסיים. אם כבר מדברים על חלקי-לבוש מינימאליים. הרי שגם הצ'חצ'חים לא מצטיינים בלבישת בד מיותר.

ביגדי-הים הקטנטנים שלהם מבליטים יפה מאוד את הבליטה שהם רוצים להבליט. אלא שאצלנו, הנשים. הדבר לא מעורר דימונות כראויים או רמז מסויים. כל בן-אדם רשאי לחשוף ולהסתיר מה שהוא רוצה — וסיבותיו איתן — מבלי לסבול מהטרדות. לצערי הופך הבילוי על החוף לצ'חצ'חאדה מגעילה.

הערות מטופשות ברמה של נערים בבית-ספר יסודי (וואו. איזו כו-סית!). בחורים שמתיישבים ליד בחורות ומתחילים בנידוד אינפנטילי בלתי-פוסק (אז איך אמרת קוראים לך? לא אמרתי. אז אולי תגידו? חת'ח'ח'ח'ח!)

בקיצור, כדאי מאוד ששחר זימן ושכמותו. במקום שישאלו בתמיהה ובתמימות מעושה. על מה הם מתלוננות? ולכן לחברים המבחינים שלהם וירסנו אותם.

- **סרט:** גושוע אתמול והיום. מה שיפה בסרט זה שהוא לא היה קיטש, ואף אחד בו לא היה יפהפה או סמליסק.
- **בילוי:** בבית, עם חברים.
- **בגד:** שיהיה יפה, אבל אני לא משקיעה הון בבגדים. קונה בגדים פשוטים.
- **זמר:** אין קבוע. זה תלוי בקי-ריוה. כרגע: פינקפלוד.
- **ספורט:** איחס. אני לא אוהבת ספורט ולא אוהבת ספורטאים.
- **תחביב:** לקרוא ספרים ו...זהו.
- **בסך:** לוקחת מההורים ומשדרת לת שלא להגזים בזה. אחרי הבגרות אמצא עבודה.
- **חבר:** יש. מה שחשוב אצל בנים זה שיהיה טוב. שלא יהיו קמצנים ושקרנים, והכי חשוב, שיהיו מעניינים.
- **הכי אוהבת:** לעשות מה שאני רוצה. הכי-הכי אוהבת — לאכול.
- **הכי שונאת:** ללמוד לכגור-יות. אף. זה נורא.
- **חלום:** שיהיה לי כסף. הרבה כסף, ושיהיה טוב, לי ולכולם.

חור בדשת

ההיסטוריה המצולמת של הספורט

בירושלים נתפחה תערוכת ספורט מיוחדת במינה: באולם הכדורסל שבמלחה אפשר למצוא תמונות ספורט נדירות מתחילת המאה ועד ימינו. אפשר למצוא שם תצלום של נשיא המדינה, יצחק בן-צבי המנוח, כשהוא מעניק את גביע המדינה בכדורסל לקפטן קבוצת מכבי תל-אביב. אחרי שזו גברה על יריבתה, מכבי חיפה. מזכיר משהו מהגביע השנה. לידעתכם – פעם, לפני 20 ו-30 שנה, היה נהוג לשחק את מישחק גמר הגביע בירושלים.

יש גם תצלום של ראש האומות החדש, דאז, מנחם בגין, בשנת 1975, כשהוא בוחן את כושרם של שחקני בית"ר ירושלים. אפשר למצוא גם את בובת-השעווה של השחקן אורי מלמיליאן. שחקן שנכנס לספר ההיסטוריה הספורטבית של מדינת-ישראל ושל ירושלים. והנה, כך נראה מיגרש ימקא בשנות ה-30, עוד בטרם נבנה עליו מיגרש הכדורסל. והנה ראש-הממשלה משה שרת, הפותח את מיגרש הפועל בקטמון הישנה. מיגרש שלמים נהרס. מעניין גם לראות את גנות ישראל כשהן מתעמלות – בתחילת המאה – כשהן לבושות בשמלות. ועוד ועוד. את התערוכה יזם הכתב הפרלמנטרי של על המישמר, מוטי בסוק. בסוק, שהוא משוער אמיתי לספורט, יזם, אירגן ואסף, בגיבו עיריית ירושלים, תמונות-ספורט נדירות אלה. הוא פנה לאגודות-הספורט הירושלמיות מכבי, בית"ר והפועל, לבתי-הספר, לסיפוריות העירוניות ואפילו לאנשי ירושלים מפורסמים. שפעם, בעברם הרחוק, עסקו גם בספורט.

ירושלים – גם באריתריאה

אחד התצלומים המפתיעים הוא של שר-התחבורה, חיים קורפו, במדי בית"ר ירושלים-אריתריאה – אחת מקבוצות הכדורסל במחנה המגורשים באפריקה בזמן המנדט.

חיים קורפו: אני שיחקתי כבלם. ההרכב של בית"ר ירושלים היה הרכב טוב מאוד. היו שם רב מילמן, היום יו"ר מועצת המנהלים של שיכון ופיתוח. אברמוביץ, מזכיר קופת החולים הלא, מית בירושלים. בחור אחד בשם פיקל, שהיה תל-אביבי, אבל אימצנו אותו, והמוזקן שבתמונה הוא יעקב סיקא. סיקא היה השוער שלנו, וחוז' מזה הוא האיש שהיה עם דוד רזאל בעיראק. באריתריאה הקמנו קבוצות כדורסל של בית"ר. היו ארבע קבוצות: ירושלים, פתח-תיקוה, תל-אביב וח'פה.

היו לנו ביגריס-פורט שקיבלנו, וחוז' מזה היינו תופרים בגדים במחנה. הסמל על התולצה היה " – של ירושלים. הבריטים עודדו אותנו לשחק, ואפילו איפשרו לנו להקים מיגרש. היה לנו שם אפילו מיגרש טניס. הם קיוו שעוסקים ספורטיביים

חיים קורפו שני מימין. כורע, בקבוצת בית"ר ירושלים-אריתריאה. המוזקן הוא יעקב סיקא. שהיה עם דוד רזאל בעיראק. קבוצת בית"ר נחשבה כטובה שבקבוצות שהיו במחנה.

למישחקים האלה נגד הצבא הבריטי היו האנגלים מביאים קהל רב. פעם הם אפילו הביאו את קציני-המטה שלהם, שישבו בסודאן. רופא-המחנה היה מומין את ידידיו, והיה אומר להם: "בואו תראו את הכחורים שלי". אני שיחקתי בבית"ר ירושלים-אריתריאה חמש שנים.

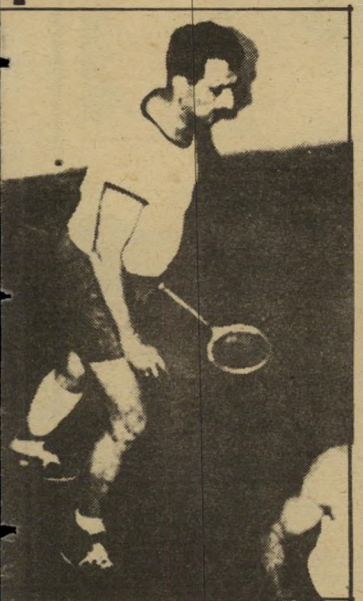
יצאו לנו את המרץ וישיכחו נסיונות של בריחה. גולת הכותרת היתה תמיד המישחק של נבחרת המחנה, קרי נבחרת בית"ר מכל הערים, מול נבחרת הצבא הבריטי. תמיד ניצחנו את הבריטים, בהפרשים גדולים – 3:5, 0:5, 2:5. היינו נבחרת מצויינת.

מיגרש ימקא פעם, בשנות ה-30, לא היה מיגרש כדורסל בירושלים. אגודת ימקא האוונגליסטית החליטה להקצות שטח ולבנות עליו מיגרש לאירועי-הספורט בעיר הקדושה.

צעירי הישיבות מצטרפים למכבי (1914) – תלמידי הישיבות בירושלים ביקשו גם הם להתעסק בספורט. הם חובשים תרבושים, במקום כיפות, כמינהג התקופה.

רג'ואן מוריס. כשחקן סקוטי צעיר. היה סגן אלוף הארץ בתחילת שנות ה-50.

מר כדורסל כדורסלן

באחת התמונות גילינו את מאמן הכדורסל ומי שמכונה מר כדורסל דוד שווייצר. הוא נראה צעיר בארבעים שנה, ולמרבית הפלא – שחקן כדורסל.

דוד שווייצר: התמונה הזו צולמה בשנת 1947. היה אז טורניר על שם ניסן סט, עסקן מהפועל חיפה. נערכו תחרויות בין שלוש הערים, חיפה, ירושלים ותל-אביב.

איך נבחרתי לכדורסל? פשוט מאוד. כל פעם שהיינו גומרים אימון בכדורסל, היינו משחקים "עמורים". סלי הכדורסל היו תלויים על עמודים בגובה, ולמטה היו שערים קטנים, כמו שערי הקטריגל היום. לשערים הקטנים קראו "עמורים". אני הייתי שחקן עמורים מצויין. פעם ראו אותי מנהלי הפועל תל-אביב בכדורסל והציעו לי לשנות כיוון. עברתי בלי בעיות. הייתי רק בן 20. מוכן לעשות כל ספורט שציעו.

דוד שווייצר כורע שלישי מימין. כשחקן כדורסל של הפועל תל-אביב, בטורניר שלוש הערים, 1947. בירושלים. דוביד שווייצר שבתצלום בן 20 בלבד. אחר-כך ויתר על כדורסל.

כנוס המכבי הראשון בירושלים, תר"פ.

כינוס תר"פ בירושלים, 1920. על שולחן אופייני של בית ספר. כשליד השולחן כיסא-המורים של הימים ההם. עומד המחנך והמורה דוד ילין. מראשוני המורים בירושלים.

מונטנה קרירה

שנה 51 המחיר 3.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

בסיון תשמ"ז, 17.6.1987

ההזדה

העצמי

יומנה

של

אורית ארביב